

**T.C.
BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İÇ MİMARLIK VE ÇEVRE TASARIM ANABİLİM DALI
İÇ MİMARLIK VE ÇEVRE TASARIM BÖLÜMÜ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

**TÜRKİYE’DE MODERNLEŞME SÜRECİNDE KENT OTELLERİ
LOBİ İÇ MEKAN BİÇİMLENİŞİ- PERA PALAS, ANKARA PALAS
VE HİLTON İSTANBUL OTELİ İNCELEMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**HAZIRLAYAN
GÖKHAN BULUT**

**TEZ DANIŞMANI
YRD. DOÇ. BETÜL BİLGE**

ANKARA –2017

**T.C.
BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İÇ MİMARLIK VE ÇEVRE TASARIM ANABİLİM DALI
İÇ MİMARLIK VE ÇEVRE TASARIM BÖLÜMÜ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

**TÜRKİYE'DE MODERNLEŞME SÜRECİNDE KENT OTELLERİ
LOBİ İÇ MEKAN BİÇİMLENİŞİ- PERA PALAS, ANKARA PALAS
VE HİLTON İSTANBUL OTELİ İNCELEMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**HAZIRLAYAN
GÖKHAN BULUT**

**TEZ DANIŞMANI
YRD. DOÇ. BETÜL BİLGE**

ANKARA –2017

BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS / DOKTORA TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

Tarih: 06/09/2017

Öğrencinin Adı, Soyadı : Gökhan Bulut

Öğrencinin Numarası : 21220237

Anabilim Dalı : İç Mimarlık ve Çevre Tasarım

Programı :

Danışmanın Unvanı/Adı, Soyadı : Yrd. Doç. Betül Bilge

Tez Başlığı : Türkiye'de modernleşme sürecinde Kent Otelleri
Lobi İç Mekan Biçimlenişleri - Pera Palas, Ankara Palas
ve Hilton İstanbul Oteli İncelemesi

Yukarıda başlığı belirtilen Yüksek Lisans/Doktora tez çalışmamın; Giriş, Ana Bölümler ve Sonuç Bölümünden oluşan, toplam 119... sayfalık kısmına ilişkin, 31 / 07 / 2017 tarihinde şahsım/tez danışmanım tarafından Furkan... adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı % ...4....'dır.

Uygulanan filtrelemeler:

1. Kaynakça hariç
2. Alıntılar hariç
3. Beş (5) kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

"Başkent Üniversitesi Enstitüleri Tez Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Usul ve Esaslarını" inceledim ve bu uygulama esaslarında belirtilen azami benzerlik oranlarına tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Öğrenci İmzası:.....

Onay

06/09/2017

Öğrenci Danışmanı Unvan, Ad, Soyad,

Yrd. Doç. Betül Bilge

Gökhan BULUT tarafından hazırlanan "Türkiye’de Moderleşme Sürecinde Kent Otelleri Lobi İç Mekân Biçimleniş - Pera Palas, Ankara Palas ve Hilton İstanbul Oteli İncelemesi" adlı bu çalışma jürimizce Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Kabul (sınav) Tarihi:.....10...../08...../2017

(Jüri Üyesinin Unvanı, Adı-Soyadı ve Kurumu):

İmzası

Jüri Üyesi : Doç. Nur AYALP

TOBB ETÜ İç Mimarlık ve Çevre Tasarım Bölümü Öğretim Üyesi

Jüri Üyesi : Prof. Dr. Can Mehmet HERSEK

Başkent Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarım Bölümü Öğretim Üyesi

Jüri Üyesi : Yrd. Doç. Betül BİLGE (Danışman)

Başkent Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarım Bölümü Öğretim Üyesi

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

06...10.9/2017

Prof. Dr. Doğan TUNCER

Enstitü Müdürü

TEŐEKKÜR

Çalıőmalarım boyunca değerli katkılarıyla beni yönlendiren tez danışmanım Yrd. Doç. Betül Bilge'ye ve ayrıca emeği geçen tüm değerli bölüm hocalarıma en içten teőekkürlerimi sunarım.

Eğitim hayatım ve tez çalıőmam süresince manevi desteğiyle yanımda olan aileme sonsuz teőekkür ederim.

Ankara, 2017

Gökhan Bulut

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	iii
ABSTRACT	iv
TABLolar LİSTESİ.....	v
ŞEKİL LİSTESİ.....	vi
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ	1
1.1. ARAŞTIRMANIN AMACI.....	1
1.2. ARAŞTIRMANIN KAPSAMI	3
1.3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ.....	5
BÖLÜM II.....	6
KONAKLAMA YAPILARININ TARİHSEL GELİŞİMİ VE MODERNLEŞME SÜRECİNDE KENT OTELİ YAKLAŞIMI.....	6
2.1. KONAKLAMA YAPILARI VE OTEL KAVRAMI	6
2.2. KONAKLAMA YAPILARININ TARİHSEL GELİŞİMİ.....	9
2.3. MODERNLEŞME SÜRECİ VE KENT OTellerİNİN ORTAYA ÇIKIŞI.....	12
2.4. OTEL LOBİ TANIMI.....	26
BÖLÜM III.....	29
TÜRKİYE’DE MODERNLEŞME SÜRECİNDE KENT OTellerİ LOBİ İÇ MEKAN İLİŞKİSİ: PERA PALAS, ANKARA PALAS VE HİLTON OTELİ	29
3.1. KENT OTellerİNDE İÇ MEKÂN İLİŞKİSİ.....	29
3.1.1. Giriş Mekanı	31
3.1.2. Giriş Holü (Kabul Holü).....	32
3.1.3. Otel Holü	35
3.1.4. Yeme – İçme Mekanları	35
3.1.5. Çok Amaçlı Salonlar	36
3.1.6. Rekreasyon Alanları	36
3.1.7. Sirkülasyon Alanları	36
3.1.8. Yatak Katları	37
3.1.9. Servis Alanları	37
3.2. KENT OTellerİNDE LOBİ-İÇ MEKAN İLİŞKİSİ	37
3.2.1. Kullanım Gereksinimleri	38
3.2.2. Hizmet Gereksinimleri	39
3.3. MODERNLEŞME SÜRECİNDE PERA PALAS OTEL TARİHÇE VE GENEL BETİMLEME	40
3.4. MODERNLEŞME SÜRECİNDE ANKARA PALAS OTEL TARİHÇE VE GENEL BETİMLEME	44
3.5. MODERNLEŞME SÜRECİNDE HİLTON İSTANBUL OTEL TARİHÇE VE GENEL BETİMLEME	46
BÖLÜM IV	48
PERA PALAS, ANKARA PALAS, HİLTON İSTANBUL OTELİ LOBİ İÇ MEKAN BİÇİMLENİŞİ.....	48
4.1. İÇ MEKAN-ÇEVRE BİÇİMLENİŞİ	48
4.1.1. Taşıt ve Yaya Yaklaşımı.....	49
4.1.1.1. Pera Palas Otel Taşıt ve Yaya Yaklaşımı	50
4.1.1.2. Ankara Palas Otel Taşıt ve Yaya Yaklaşımı.....	51
4.1.1.3. Hilton İstanbul Otel Taşıt ve Yaya Yaklaşımı.....	52
4.2. PLAN ORGANİZASYONU	54
4.2.1. Pera Palas Otel Plan Organizasyonu	55
4.2.2. Ankara Palas Otel Plan Organizasyonu.....	57

4.2.3. Hilton İstanbul Oteli Plan Organizasyonu.....	59
4.3. İŞLEVSEL YAKLAŞIMLAR	62
4.3.1. Pera Palas Oteli İşlevsel Yaklaşımlar	65
4.3.1.1. Merdiven ve Asansörler.....	69
4.3.2. Ankara Palas Oteli İşlevsel Yaklaşımlar	70
4.3.2.1. Merdiven ve Asansörler.....	72
4.3.3. Hilton İstanbul Oteli İşlevsel Yaklaşımlar	73
4.3.3.1. Merdiven ve Asansörler.....	75
4.4. ESTETİK YAKLAŞIMLAR	76
4.4.1 Pera Palas Otel Estetik Yaklaşımlar	78
4.4.1.1. Zemin, Tavan ve Duvar Yüzeyleri	78
4.4.1.2. Hareketli Mobilyalar.....	79
4.4.1.3. Aydınlatma Elemanları.....	80
4.4.1.4. Sanatsal Objeler.....	82
4.4.2. Ankara Palas Oteli Estetik Yaklaşımlar	83
4.4.2.1. Zemin, Tavan ve Duvar Yüzeyleri	84
4.4.2.2. Hareketli Mobilyalar.....	85
4.4.2.3. Aydınlatma Elemanları.....	86
4.4.2.4. Sanatsal Objeler.....	88
4.4.3. Hilton İstanbul Oteli Estetik Yaklaşımlar	89
4.4.3.1. Zemin, Tavan ve Duvar Yüzeyleri	90
4.4.3.2. Hareketli Mobilyalar.....	91
4.4.3.3. Aydınlatma Elemanları.....	92
4.4.3.4. Sanatsal Objeler.....	94
SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	97
KAYNAKÇA	114

ÖZET

TÜRKİYE’DE MODERNLEŞME SÜRECİNDE KENT OTELLERİ LOBİ İÇ MEKAN BİÇİMLENİŞİ- PERA PALAS, ANKARA PALAS VE HİLTON İSTANBUL OTELİ İNCELEMESİ

Bulut, Gökhan

İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Yüksek Lisans Programı

Danışman: Yrd. Doç. Betül Bilge

2017

Kullanıcı gereksinimleri ile paralel olarak gelişim gösteren konaklama mekanları, süreç içerisinde farklı yapılanma evrelerinden geçerek, günümüz otelcilik anlayışına ulaşmıştır. Çalışmada kent otelleri iç mekân biçimlenmesi ve mekanlararası etkileşim değerlendirilmesinin temellendirilmesi açısından, konaklama yapılarının tarihsel süreci incelenmiştir. Modernleşme süreci içerisinde, 1840-1914 yıllarını kapsayan çalışmada; kent otelleri lobi iç mekân biçimlenmesinde etken olan unsurların neler olduğu sorusuna yanıt aranmış ve belirlenen dönemlere göre oluşan değişimler, örnekler üzerinden incelenmiştir. Modernleşme sürecinde kent otelleri lobi iç mekân ilişkilerinin belirlenmesi; “iç mekân-çevre biçimlenişi”, “plan organizasyonu” “işlevsel yaklaşımlar” ve “estetik yaklaşımlar” açısından ele alınarak, belirlenen kent otelleri üzerinden değerlendirilmiştir. Bu bağlamda Türkiye’nin kent otelleri arasında yer alan; Geç Osmanlı Dönemi’nde inşa edilen ve bünyesinde birçok ilki barındırması sebebi ile Pera Palas Otel, Erken Cumhuriyet Dönemi’nde inşası yapılan ve dönemin başkentinin ilk modern oteli olması sebebi ile Ankara Palas Otel ve Modernleşme dönemi kent otellerinden olan ve hizmet kalitesi ile ön plana çıkan Hilton İstanbul Otelini incelenmiştir. Modern süreç içerisinde otellerin iç mekân lobi biçimlenişinde etken olan unsurlar tarihsel süreçleri ile ilişkilendirilerek ortak okumaları yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Modern Dönem Kent Oteli, Lobi, İç Mekân, Pera Palas Otel, Hilton İstanbul Otel, Ankara Palas Otel.

ABSTRACT

CITY HOTELS-LOBBY AREA INTERIOR SPACE FORMATION IN THE MODERNIZATION ERA IN TURKEY- PERA PALAS, ANKARA PALAS AND HILTON İSTANBUL HOTEL REVIEW

Bulut, Gökhan

MFA, Department of Interior Architecture and Environmental Design Supervisor:

Assist. Prof. Betül Bilge

2017

Developing parallel to the needs of the users, the accommodation places have reached to today's understanding of lodging industry by experiencing various phases of structuring within the process. In this study, the historical process of accommodation structure has been studied in terms of grounding the city hotels interior space formation and the interspace interaction evaluation. In this study that includes the 1840-1914 years within the modernization process, the answer to the question of which factors shape the city hotels lobby interior spaces was searched and the changes that took place according to the identified periods were studied through the samples. The determination of city hotels interior space relations during the modernization period was evaluated via the city hotels identified in terms of "interior space-environmental formation", "plan organization", "functional approaches" and "aesthetic approaches". In this context, three hotels that take place among the city hotels of Turkey were evaluated because of the following reasons; Pera Palas Hotel, which was constructed during the late Ottoman era and which contains many firsts in it; Ankara Palas Hotel which was constructed in the early Republican era and which is the first modern hotel of the capital city of this era; Hilton Hotel İstanbul which is one of the city hotels of the modernization era and which is a prominent hotel from the viewpoint of its service quality. The factors effective in the formation of the interior space of the hotels during the modern process have been evaluated by correlating their historical processes.

Key Words: Modern Era City Hotels, Interior Space, Pera Palas Hotel, Hilton İstanbul Hotel, Ankara Palas Hotel

TABLULAR LİSTESİ

Sayfa No.

Tablo 3.1: Otellerde İç Mekân Birimleri ve Katlar Arası İlişkiler.....	31
Tablo 4.1: Pera Palas Otel Plan Organizasyonu.....	57
Tablo 4.2: Ankara Palas Otel Plan Organizasyonu.....	59
Tablo 4.3: Hilton İstanbul Otel Plan Organizasyonu.....	61
Tablo 5.1: Modernleşme Sürecinde Otellerin Temel Göstergeleri.....	99
Tablo 5.2: Otel İç Mekân Birimleri.....	101
Tablo 5.3: Pera Palas, Ankara Palas ve Hilton İstanbul Otel İç Mekân Birimleri.....	103
Tablo 5.4-A: Otellerde Lobi İç Mekân Biçimlenmesine Etki Eden Yaklaşımlar-1.....	105
Tablo 5.4-B: Otellerde Lobi İç Mekân Biçimlenmesine Etki Eden Yaklaşımlar-2.....	106
Tablo 5.4-C: Otellerde Lobi İç Mekân Biçimlenmesine Etki Eden Yaklaşımlar-3.....	107

ŞEKİL LİSTESİ

	Sayfa No.
Şekil 2.1: Grand Hotel de Londres – Dış Mekân.....	14
Şekil 2.2: Grand Hotel de Londres -İç Mekân.....	14
Şekil 2.3: Hotel Bristol – Dış Mekân.....	15
Şekil 2.4: Hotel Bristol – İç Mekân.....	15
Şekil 2.5: Hotel Mıgırdıç Tokatlıyan -1.....	16
Şekil 2.6: Hotel Mıgırdıç Tokatlıyan-2.....	17
Şekil 2.7: Summer Palas Oteli – Dış Mekân.....	17
Şekil 2.8: Ankara Palas Otel- Dış Mekân.....	20
Şekil 2.9: Ankara Palas Oteli – İç Mekân.....	20
Şekil 2.10: Bursa Çelik Palas Otel- Dış Mekân.....	22
Şekil 2.11: Bursa Çelik Palas Oteli – İç Mekân.....	22
Şekil 2.12: İstanbul Hilton Otel- Dış Mekân.....	23
Şekil 2.13: İstanbul Hilton Otel – İç Mekân.....	23
Şekil 2.14: Corre’s Hotel – Dış Cephe.....	24
Şekil 2.15: New York City Hotel – Dış Cephe.....	24
Şekil 2.16: Tremont House Hotel – Dış Cephe.....	25
Şekil 3.1: Otel Fonksiyon Şeması.....	34
Şekil 4.1: Pera Palas Otel Konumu- Harita.....	50
Şekil 4.2: Pera Palas Otel Konumu	51
Şekil 4.3: Ankara Palas Otel Konumu- Harita.....	52
Şekil 4.4: Ankara Palas Otel Giriş Kapısı.....	52
Şekil 4.5: Hilton İstanbul Otel Konumu- Harita.....	53
Şekil 4.6: Hilton İstanbul Otel Giriş Kapısı.....	53
Şekil 4.7: Otel Plan Şemasında Lobinin Yeri.....	54
Şekil 4.8: Pera Palas Oteli’nin Giriş Katı Planı.....	56
Şekil 4.9: Ankara Palas Devlet Konukevi Giriş Kat Planı.....	58
Şekil 4.10: Hilton İstanbul Oteli Lobi Plan Şeması.....	59
Şekil 4.11: Hilton İstanbul Otel Lobi Toplantı Salonları Plan Şeması.....	61
Şekil 4.12: Pera Palas Kubbeli Salon-1.....	65
Şekil 4.13: Pera Palas Kubbeli Salon-2.....	66

Şekil 4.14: Kütüphaneli Salon.....	66
Şekil 4.15: Orient Ekspres Bar.....	67
Şekil 4.16: Pera Salonu.....	67
Şekil 4.17: Aynalı Salon.....	68
Şekil 4.18: Paşa Salonu.....	68
Şekil 4.19: Pera Palas Otel Asansör-1.....	69
Şekil 4.20: Pera Palas Otel Katları Arası Görünüm.....	69
Şekil 4.21: Ankara Palas Otel Resepsiyon.....	70
Şekil 4.22: Ankara Palas Balo Salonu.....	71
Şekil 4.23: Ankara Palas Çay Salonu.....	71
Şekil 4.24: Ankara Palas Otel Merdiven Görünümü.....	73
Şekil 4.25: Hilton İstanbul Otel Lobi Mekânı.....	73
Şekil 4.26: Hilton İstanbul Kongre ve Sergi Merkezi.....	74
Şekil 4.27: Hilton İstanbul Otel Lobi Mekânı Merdiven Görünümü.....	75
Şekil 4.28: Hilton İstanbul Otel Lobi Mekânı Asansör Görünümü.....	75
Şekil 4.29: Pera Palas Otel Ön Büro.....	80
Şekil 4.30: Pera Palas Otel Bekleme Holü.....	80
Şekil 4.31: Pera Palas Otel Genel Aydınlatma Elemanları.....	81
Şekil 4.32: Pera Palas Otel Asansör Aydınlatma Elemanları.....	81
Şekil 4.33: Pera Palas Kubbeli Salon.....	82
Şekil 4.34: Aynalı ve Paşa Salonundaki Antikalar.....	83
Şekil 4.35: Pera Palas Otel Yazar Kasa.....	83
Şekil 4.36: Ankara Palas Otel Lobi Zemin ve Duvar Yüzeyleri.....	84
Şekil 4.37: Ankara Palas Otel Lobi Dekoratif Kalorifer Yüzey Kaplama.....	85
Şekil 4.38: Ankara Palas Otel Balo Salonu Sandalye ve Masa Görünümü.....	86
Şekil 4.39: Ankara Palas Otel Resepsiyon Bankosu.....	86
Şekil 4.40: Ankara Palas Oteli Balo Salonu Sarkıt Avize.....	87
Şekil 4.41: Ankara Palas Oteli Balo Salonu Tavan Aydınlatmaları.....	87
Şekil 4.42: Ankara Palas Balo Salonu Lobi İç Mekân Biçimlenmesi.....	88
Şekil 4.43: Ankara Palas Otel'in İlk Telefon Santralı, Atatürk'ün İmzaları ve Mühür Tablosu.....	88
Şekil 4.44: Ankara Palas Balo Salonu -Atatürk Tablosu.....	89
Şekil 4.45: Hilton İstanbul Otel Dış Cephe.....	89

Şekil 4.46: Hilton İstanbul Resepsiyon -1.....	90
Şekil 4.47: Hilton İstanbul Resepsiyon-2.....	91
Şekil 4.48: Hilton İstanbul Otel Lobi Mobilyaları-1.....	91
Şekil 4.49: Hilton İstanbul Otel Lobi Mobilyaları-2	92
Şekil 4.50: Hilton İstanbul Otel Lobi Mobilyaları-3.....	92
Şekil 4.51: Hilton İstanbul Otel Aydınlatma Elemanları -1.....	93
Şekil 4.52: Hilton İstanbul Otel Aydınlatma Elemanları -2.....	93
Şekil 4.53: Hilton İstanbul Otel Aydınlatma Elemanları -3.....	94
Şekil 4.54: Hilton İstanbul Otel Süs Havuzu	94
Şekil 4.55: Hilton İstanbul Otel Su Sebili.....	95
Şekil 4.56: Hilton İstanbul Otel Sergilenen Tablo ve Heykel.....	95
Şekil 4.57: Hilton İstanbul Otel – Ayakkabı Boyama Tezgâhı.....	95

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. ARAŞTIRMANIN AMACI

Kullanıcılar, kent otellerinin bünyesinde barındırdıkları mekanlar ile etkileşim halindedir. Etkileşimlerin gerçekleşebilmesi için kent otellerinde lobi ve iç mekân biçimlenmesine önem verilmesi gerekmektedir. Günümüze kadar gelen konaklama ihtiyacı, kullanım ve hizmet gereksinimleri doğrultusunda şekillenmiş ve kent otellerinin lobi ve iç mekân biçimlenmesinde etkili olmuştur. Konaklama ve günü birlik ziyaret amaçlı kent otellerine gelen müşterilerin memnuniyetine etki eden unsurlar, lobi ve iç mekân biçimlenmesi ile ilişkilidir. Otel tasarımlarında kullanıcılar üzerinde ilk etkiyi ve izlenimi bırakan mekânın lobi iç mekân olması önemi ile yapılan çalışmada; kent otellerinde lobi iç mekân biçimlenmesi değerlendirilmiştir.

Bu bağlamda tez çalışmasında; Türkiye’de modernleşme sürecinde yer alan kent otelleri lobi iç mekân biçimlenişine etki eden unsurlar incelenmiş ve yapılan değerlendirme aşamasında lobi-iç mekân biçimlenmesinin oluşumunda etkili olan faktörlerin ortaya konması amaçlanmıştır. Otel tasarımında lobi ve iç mekân biçimlenmesi incelenirken iç mekân-çevre ilişkisi ve taşıt yaya yaklaşımı, plan organizasyonu, işlevsel yaklaşımlar ve estetik yaklaşımlar olarak gruplandırma yapılarak lobi iç mekân biçimlenmesine etki eden unsurların neler olduğu sorusuna cevaplar aranmıştır.

Otel iç mekân biçimlenmesi ve mekanlararası etkileşiminin değerlendirilmesi açısından, Türkiye’deki otel yapılarının süreç içerisinde geçirdiği değişimleri ortaya koymak ve temellendirmek üzere; konaklama yapılarının tarihsel süreci incelenmiştir. İncelenen konaklama yapıları, inşa edildikleri dönemler ve yönetmelikler açısından değerlendirilmiş ve günümüz kent otellerinin gereksinimlerinin belirlenmesi hedeflenmiştir. Türkiye ve dünyadaki konaklama yapılarının örneklendirilmesinin yanı sıra otellerde lobi iç mekân biçimlerinin de ortaya konması amaçlanmıştır.

Kent otellerinin tarihsel sürecinin değerlendirilmesi; hanlar ve kervansaraylar üzerinden temellendirilerek, Geç Osmanlı Dönemi, Modern Dönem ve Erken Cumhuriyet Dönemi konaklama yapıları çerçevesinde tutulmuş, lobi ve ilişkili i mekân birimleri üzerinden değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Modernleşme süreci içerisinde, 1840-1914 yıllarını kapsayan çalışmada; kent otel lobi i mekân biçimlenmesinde etken olan unsurların neler olduğu sorusuna yanıt aranmış ve belirlenen dönemlere göre kent otellerinde oluşan değişimler, örnekler üzerinden değerlendirilmiştir. Dönemsel farklılıkların ve benzerliklerin ortak okumalarının yapılarak unsurların ortaya konması amaçlanmıştır.

Diğer bir ifade ile; süreç içerisinde değişim gösteren otel yapıları, gunumuzde modern otel yapılarına ulaşmamızı sağlamış ve bu modernizasyon sürecinin i mekân lobi biçimlenişinde etken olan unsurların ortaya konulması amaçlanmıştır. Bu sebeple çalışma kapsamında etken unsurların ortaya konulabilmesi için otel lobi i mekân-evre biçimlenişi, taşıt ve yaya yaklaşımı, otel plan organizasyonu, işlevsel yaklaşımlar; merdiven ve asansörler, estetik yaklaşımlar; zemin tavan ve duvar yüzeyleri, hareketli mobilyalar, aydınlatma elemanları, sanatsal objeler gibi üst inceleme başlıkları oluşturulmuştur. Bu bağlamda Türkiye'nin kent otelleri arasında yer alan; Geç Osmanlı Dönemi'nde inşa edilen ve bünyesinde birçok ilki barındırması sebebi ile Pera Palas Otel, Erken Cumhuriyet Dönemi'nde inşası yapılan ve dönemin başkentinin ilk modern oteli olması sebebi ile Ankara Palas Otel ve Modernleşme dönemi kent otellerinden olan ve hizmet kalitesi ile ön plana çıkan Hilton İstanbul incelenerek bahsedilen değişimlerin etkileri tabloladıştırılarak gösterilmeye çalışılacaktır.

1.2. ARAŞTIRMANIN KAPSAMI

Konaklama yapıları süreç içerisinde gelişim gösteren ve günümüzde kapsamlı tasarım ilişkisine sahip, kendi içerisinde hizmet anlamında da çeşitlilik gösteren yapılar olarak karşımıza çıkmaktadır. Yapılan tez çalışması kapsamında, modernleşme sürecinde kent otellerinin gelişimi ve mekansal ilişkileri çerçevesinde analiz edilebilmesi açısından; konaklama yapılarının tarihsel süreci incelenerek, günümüz kent oteli lobi iç mekân biçimlenmesine ait unsurlar belirlenmiştir.

Oteller müşterilerinin konaklama, yeme-içme, spor ve eğlence gibi eylemlerine yanıt verebilen yapılar olarak tanımlanmaktadır. Bu yapılar türlerine göre motel, hotel, otel, pansiyon vb. gibi olarak çeşitlendirilmektedir. Tez çalışmasında inceleme, kent otelleri çerçevesinde sınırlandırılmıştır.

Otel lobileri, otellerin merkezi olarak kabul edilen mekanlar olarak işlevlendirilmektedir. Lobi mekanlarının otelin ön yüzü olması, ilk izlenimi oluşturması ve temel otel hizmetlerinin organizasyon mekânı olması sebebi ile, iç mekân tasarımı ve kullanıcı ihtiyaçları açısından önem taşımaktadır. Otele ait kimliği oluşturan mekân olarak da adlandırılacak olan lobiler, çalışma kapsamında kullanım gereksinimleri ve hizmet gereksinimleri açısından ele alınmıştır.

Dünyada ve Türkiye’de Modernleşme süreci içerisinde konaklama yapılarının oluşum ve gelişim süreçleri kimlik oluşumları, tasarım değerleri ve lokasyonunda taşıdığı değer üzerinden ön plana çıkan örnekler üzerinden aktarılmıştır.

Türkiye’de 1880 ve 1970 yılları arasında inşa edilen konaklama yapıları arasında yer alan kent otellerinden Geç Osmanlı Dönemi’nde şehir merkezinde inşa edilen ve bünyesinde birçok ilki barındırması sebebi ile Pera Palas Otel, Erken Cumhuriyet Dönemi’nde inşası yapılan ve dönemin başkentinin ilk modern oteli olması sebebi ile Ankara Palas Otel ve Modernleşme dönemi kent otellerinden olan ve hizmet kalitesi ile ön plana çıkan Hilton İstanbul Oteli değerlendirme kapsamında tutulmuştur. Tarihsel süreçleri ile, otellere ait mekansal ilişkiler ve hizmetler incelenmiştir.

Çalışmanın 3. Bölümünde Modernleşme sürecinde kent otelleri lobi iç mekân ilişkilerinin belirlenmesi; “iç mekân-çevre biçimlenişi” kapsamında; “taşıt ve yaya yaklaşımı” açısından ele alınmıştır. Mekân içi etkileşim ve fonksiyon ilişkileri, “plan organizasyonu” başlığı altında değerlendirilmiştir. Mekân içi hizmet ve mekansal işlev ilişkilerinin değerlendirilmesi ile, ilişkili mekânın kullanım aksları üzerinde yer alan, döneminin estetik anlayışını barındıran “merdiven ve asansörler”, “işlevsel yaklaşımlar” bağlamında ele alınmıştır. Estetik değerlerin belirlenmesi; “zemin, tavan ve duvar yüzeyleri”, “mobilyalar”, “aydınlatma elemanları” ve “sanatsal objeler” açısından ele alınarak, belirlenen kent otelleri üzerinden değerlendirmeye alınmıştır.

Sonuç ve değerlendirme bölümünde; elde edilen mekansal veriler ve değerlendirmeler doğrultusunda Pera Palas Otel, Ankara Palas Otel ve Hilton İstanbul Oteli lobi iç mekân biçimlenmesine etki eden yaklaşımlar ele alınmıştır. Oluşturulan tablolar, otel lobilerinin biçimlenişine yönelik olarak yapılan dönemsel değerlendirmelerin ortak okumalarını içermektedir. Tablo sistemi, 3. Bölümde belirlenen iç mekân yaklaşım değerleri üzerinden kurgulanmıştır.

1.3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Otellerde lobi iç mekân biçimlemesinin etkileri ve lobilerin mekânsal organizasyon şeması içerisindeki yerini ortaya koyma amacını taşıyan çalışmada; “Pera Palas”, “Ankara Palas” ve Hilton İstanbul Otel” örnekleri üzerinden gidilerek günümüzde lobi ve iç mekân biçimlenmesi etki eden unsurlar araştırılmıştır. Elde edilen veriler, bahsi geçen Kent Otelleri kapsamında ilişkilendirilmiş ve tablolama yöntemi ile biraraya getirilmiştir.

Konaklama yapılarının tarihsel gelişimi çalışmanın ikinci bölümünde literatür çalışmalarına dayandırılarak incelenmiştir. İnceleme, Modernleşme Dönemi öncesi ve sonrası olmak üzere bölümlere ayrılarak incelenmiş ve Türkiye’deki konaklama yapıları Osmanlı ve Cumhuriyet dönemlerine dayandırılmıştır.

Çalışmanın üçüncü bölümünde; bahsi geçen kent otel lobilerinin kapsam çerçevesi; lobi-iç mekân ilişkisi, gereksinimler, otel tarihçeleri ve genel betimlemeler olarak belirlenmiştir. Bu açıdan araştırma başlıkları kent otellerinde iç mekân ilişkisi, kent otellerinde lobi iç mekân ilişkisi, kullanım ve hizmet gereksinimleri, Pera Palas, Ankara Palas, Hilton İstanbul Otel tarihçe ve genel betimleme olarak belirlenmiştir. Bölüm çalışması literatür araştırmalarına ve “Turizm Tesislerinin Belgelendirilmesine ve Niteliklerine İlişkin Yönetmelik”e (2005) dayandırılmıştır. Belirlenen lobi-iç mekân ilişkisi ve gereksinimler üst başlıkları, dayandırılan literatür çalışmalar ışığında iç mekân tasarım yaklaşımları üzerinden özgün bir değerlendirme olarak tutulmuştur.

Dördüncü bölümde; bahsi geçen ve modernleşme sürecinde farklı açılardan önem taşıyan kent otel lobileri özelinde; iç mekân-çevre biçimlenişi, taşıt-yaya yaklaşımı, plan organizasyonu, işlevsel yaklaşımlar ve estetik yaklaşım ilişkileri kapsamında ele alınmıştır.

Sonuç ve değerlendirme bölümünde; “Pera Palas”, “Ankara Palas” ve “Hilton İstanbul Otel”i özelinde yapılan değerlendirme, karşılaştırmalı olarak ele alınmış ve tablolama yöntemi ile sonuçlandırılmıştır.

BÖLÜM II

KONAKLAMA YAPILARININ TARİHSEL GELİŞİMİ VE MODERNLEŞME SÜRECİNDE KENT OTELİ YAKLAŞIMI

2.1. Konaklama Yapıları ve Otel Kavramı

Konaklama; kişilerin yolculuk sırasında geçici bir süre için bir yerde durup, kalma eylemidir. Yolculuk esnasında kişilere belirli bir süre için barınma imkânı sağlayan yapılara ise; konaklama yapıları adı verilmektedir (tdkgov.tr, 2016).

Yolcuların geçici süre ile dinlenme, eğlenme, konaklama ve çalışma gibi ihtiyaçlarını karşılamak amacı ile inşa edilmiş yapılara, konaklama yapıları denilmektedir. (Pehlivanoğlu, 2012, s. 27).

21 Haziran 2005 tarihli 25852 sayılı Resmî Gazete’de yer alan “Turizm Tesislerinin Belgelendirilmesine ve Niteliklerine İlişkin Yönetmeliğin Uygulanmasına Dair Tebliğ”e göre, konaklama yapıları şu şekilde sınıflandırılmıştır; Oteller, moteller, tatil köyleri, pansiyonlar, kampingler, apart oteller ve hosteller.

Araştırmalara göre ilk konaklama yapıları olarak İpek Yolu boyunca uzanan han ve kervansaraylar gösterilmektedir (İnceoğlu N. , 2016, s. 67). Bireyler konaklama ihtiyacı nedeni ile bu tip mekanlara ihtiyaç duymuş ve dönemin şartları göz önünde bulundurularak konaklama mekanları şekillendirilmiştir. Konaklama yapıları tarihsel süreç içerisinde buldukları yere ve döneme göre; han, kervansaray, hanegan, manastır, ribat gibi çeşitli isimler almıştır (Şener, 2001).

Konaklama yapıları, paranın kullanılmasıyla gelişim göstermiş, sosyo-ekonomik koşullar ve gelişen teknolojinin paralelinde günümüz otel yapısı haline dönüşmüştür (Oda, 2008, s. 18).

Şener' e göre konaklama yapılarında gerçekleşen teknolojik ve endüstriyel alandaki gelişmeler otel yapılarında değişikliğe sebep olmuştur. Gelişen teknoloji ile ulaşım koşullarının artması, yolcuların sayısını arttırarak konaklama endüstrisinin gelişimini kaçınılmaz hale gelmiştir.

İş ve teknoloji alanında meydana gelen gelişmeler de bu süreci hızlandırmış, konaklama yapılarının çeşitleri artmıştır. Değişen sosyal yaşam ve teknolojinin kullanımı paralelinde kullanıcıların bireysel tercihleri öncelik kazanmıştır (Karahasanoğlu, 2004).

Otel kelimesi Fransızcadaki "Ostel" sözcüğünden türemiştir. Latince ise "Hospitium" (konukların kalacağı yer) sözcüğü ile özdeştir. 1400' lü yıllarda "Han" olarak isimlendirilen konaklama yapıları, 1800 yıllarından sonra "Otel" olarak isimlendirilmiştir (Baslo & Onat, 1998).

Otellerde ihtiyaç duyulma sebebi, kalacak alternatif mekanlara ihtiyaç duyulması, önemli sosyal grupları kendi içinde birleştiren yapılar olması, önemli iş alanlarının ve endüstrilerin gelişmesini desteklemesi ve özellikle Batı'nın kozmopolit çeşitliliğini yansımasıdır (Groth, 1989).

Otel, yolcuların belirli bir süre için kullandıkları dinlenme, çalışma, eğlence gibi çeşitli gereksinimlerine yanıt veren geniş programlı konut olarak tanımlanabilmektedir. Otelin konuta göre farkı; en küçük sosyal grup olan ailenin kullanım alanlarından, çok farklı çevrelerden gelen ve değişik alışkanlıklara sahip kültür gruplarının ortak gereksinimlerine yanıt verecek yapılar olmasıdır. Genellikle sürekli değil, geçici kullanım amacı taşımaktadır (Esenler, 1995, s. 10).

Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından hazırlanan Turizm Tesisleri Yönetmeliği'ne göre; otellerin asıl fonksiyonları müşterilerin geceleme ihtiyaçlarını karşılayan, bunun yansıya yemek, spor ve eğlence ihtiyaçları için yardımcı ve tamamlayıcı birimleri de barındıran tesislerdir (resmigazete.gov.tr, 2016).

Literatürde yer alan ve yukarıda bahsi geçen tüm otel tanımlarına bakıldığında; ihtiyaçlar doğrultusunda farklı isimler alan konaklama yapılarının pek çok alternatife cevap

verebilecek mekanlara dönüştüğü anlaşılmaktadır. Tanımlardan çıkarılacak diğer bir sonuç ise; geceleme ihtiyaçlarını karşılayan otellerin aynı zamanda teknolojinin gelişmesi ile artan beklentiler neticesinde müşterilerin yeme-içme, spor, eğlence ihtiyaçlarına da cevap verebilen yapılar haline gelmeleridir.

Sayıları gittikçe artan oteller, rekabetin de artmasıyla müşterilerini memnun edebilmek için daha fazla hizmet sunma çabası içerisine girmişlerdir. Otel müşterisinin beklentileri sadece konaklama, dinlenme ve eğlence aktiviteleri olmamakta, aynı zamanda buldukları yerel kültürü keşfetmek, sosyal aktivitelere katılmak, farklı toplumsal faaliyetlerde bulunmak gibi sosyal gereksinimlerinin de karşılanması beklenmektedir. Kullanıcı beklentileri paralelinde zamanla otellerin farklı hizmet ve işlevlere cevap veren yapılara dönüşerek sosyal hayatımızın bir parçası haline geldikleri gözlemlenmektedir (Oda, 2008, s. 18).

Günümüzde oteller sahip oldukları özelliklere bağlı olarak aşağıda verilen şekilde sınıflandırılabilir (Karahasanoğlu, 2004):

1. Konaklama amacına göre (dinlenme, sağlık, kongre otelleri vb.)
2. İşletme sürelerine göre (tüm yıl boyunca açık olan oteller ve mevsimlik oteller)
3. Ulaşım olanaklarına göre (istasyon otelleri, havaalanı otelleri, liman otelleri, karayolları üzerindeki oteller, şehir içi otelleri vb.)
4. Kapasitelerine göre (yatak sayısı, mekân büyüklükleri, sermaye, personel sayısı vb.)
5. Niteliklerine göre (bir, iki, üç, dört, beş yıldızlı) oteller olarak ayrılmaktadır. Yıldız sayısı arttıkça içerdikleri mekân sayısı ve mekân özellikleri değişmektedir.

2.2. Konaklama Yapılarının Tarihsel Gelişimi

Kent otelleri süreç içerisinde aşamalı olarak gelişim göstermiştir. Bu sebeple kent otellerinin gelişimini açıklayabilmek için ilk olarak oluşum gösteren han ve kervansaraylara kısaca değinilmesi gerekmektedir.

Konaklama mekanları konusunda tarihsel kaynaklar Orta Asya'ya kadar uzanmaktadır.

MÖ. 400 yıllarında Orta Asya Türkleri uzak mesafelere gidebilmek için atlarını ehlileştirmişler ve tekerlekli araba yapımını öğrenmişlerdir. Bu büyük göçler sırasında seyahatlerini daha rahat yapabilmeleri için güzergahları üzerinde konaklayabilecekleri mekanlara ihtiyaç duymuşlardır. Böylece seyahat edenlere hizmet vermek üzere konaklama ve konak yeri fikri gelişmiştir (Özen, 2009).

İlk olarak konaklama yapıları olan hanlar ve kervansaraylar 10. Yüzyıl sonlarında Orta Asya'da yaptırılmıştır. 1019-1020 yıllarında ilk kervansaray Gazneli Mahmut tarafından yaptırılan Rıbat-ı Mahi'dir. Önceleri savunma amaçlı kullanılan bu yapılar daha sonra ticari amaçlı olarak kullanılmaya başlanmıştır. Selçuklu hanları tarafından ekonomik önemi olduğu düşünülen kervansaraylar ve hanların yapımına hız kazandırılmıştır (Yürek, 2007, s. 16).

Osmanlı Döneminde inşa edilen pek çok han ve kervansaray zaman içinde gelişim göstererek tek katlı iken iki katlı yapılar haline dönüşmüştür. Hanların yapımları gelir sağlama esasına dayanarak şehir içi hanlar yapılmıştır. Göç ve ticaret yolları üzerine kurulan konaklama yapıları sadece yolculara konaklama hizmeti sunmakla kalmamış, kentler arası ticaretin gelişmesine ve insan ilişkilerinin ilerlemesine de katkı sağlamıştır. MÖ. Büyük göçlerle başlayan ihtiyaçlar doğrultusunda ortaya çıkan konaklama mekanları önceleri han, taverna, kervansaray ve daha sonraki dönemlerde ise otel olarak adlandırılmıştır (Göksel, 1985, s. 52).

Hanlar, vasıtalı ya da vasıtasız uzun yoldan gelen yolcuların barınacağı ve geceleyeceği aynı zamanda hayvanlarının bakımının da yapılacağı yerler olarak

kullanılmıştır. Kervansaraylar, kervanların yolculuktan sonra konaklamalarını ve aynı zamanda yolcuların ve hayvanların ihtiyaçlarını gidermek amacı ile; yatakhane, aşevi, nalbant, mescit, ahır, ayakkabıcı, depo, şadırvan, gibi mekanları içeriğinde barındırmaktadır (Güran, 1976, s. 1).

Literatürlerde yer alan çalışmalar incelendiğinde, kervansaray oluşumlarının iki temel nedeni bulunduğu ortaya çıkmaktadır. Bunlardan ilki; ticari mal taşıyan kervanların eşkiya, yağmacı veya göçebe baskınlarına karşı korunması, ikincisi ise; kervan yolcularının ve kervan hayvanlarının tüm ihtiyaçlarının giderilmesidir (Altunışık vd., 2004, s. 81).

Hanlar ve kervansarayları birbirlerinden ayıran en önemli özelliklerden biri; hanların özel ticari konaklama tesisleri olması, kervansarayların ise vakıflarca işletilen hayır kuruluşları olmasıdır. Kervansaraylar Selçuklu Döneminde vakıf olarak kurulmuşlardır. Kervansarayların ihtiyaçlarını karşılamak için maddi yardım vakfiyelerden sağlanmıştır. Han ve kervansarayları birbirinden ayıran ikinci özellik ise; kervansaraylarda odalar kapalı değildir, mahremiyet bulunmamaktadır ancak hanlarda aileler için özel odalar şeklinde inşa edilmiştir. Her aile farklı odalarda konaklamaktadır (Şener, 2001, s. 338).

Genel mimari açısından değerlendirildiğinde kervansaraylar, birbirine benzeyen yapılar olup sadece avlularının büyüklüğü ve oda sayısı bakımından farklılıklar göstermektedirler (Yürek, 2007, s. 21). Kervansarayların boyutları, üzerine yapıldıkları yolun ticaret hacmine, kervanların büyüklüğüne ve yaptıran kişilerin gücüne bağlı olarak değişmektedir (Ersoy, 1991).

Kervansaraylarda açık ve kapalı bölümlerin varlığı ölçüt olarak kullanılmıştır. Buna göre;

1. Kapalı bölümü ve avlusu olan hanlar
2. Avlusuz hanlar
3. Yalnız avludan oluşan hanlar olarak üç grupta sınıflandırılmıştır (Erdmann, 1961, s. 21-22).

Ayrıca bu üç plan tipine giremeyen eş odaklı plandaki hanlar da mevcuttur. İşlev ağırlıklı tipolojiye göre kervansaraylar; barınak kısmı olan hanlar, barınağa ek olarak servisleri de olan hanlar olarak iki gruba ayrılmaktadır (Yavuz, 1995, s. 80-91).

Kervansaray ve hanların mekân anlayışına bakıldığında; kapalı bir mekândan ya da kare veya dikdörtgen bir avlunun çevresinde yer alan sütun ve kemerlerin bulunduğu mekanlardan oluşmaktadır. Konumlandırmaları ise yol kenarında yer alan arsa boyutuna göre yapılmıştır. İlerleyen dönemlerde servis ve yatma birimleri birbirinden ayrılarak inşa edilmiştir. Bu noktada, insanlar ve hayvanların konakladıkları yerler birbirinden kesin olarak ayrılmıştır. Şehirlerin gelişmesi ile birlikte konaklama amacına ek olarak dış cephe kısmına sıralı dükkanlar inşa edilerek, hanlara ticaret işlevi de yüklenmiştir (Eraybat, 2011, s. 21).

Osmanlı Dönemin de kervansaray ve hanların yapımına oldukça önem verilmiştir. Halkın hizmetine sunulan ve pek çok işlevi bir arada barındıran bu yapılar Osmanlı Döneminin ihtişamının ve devletin gücünün bir göstergesi olarak kabul edilmekteydi. Bu dönemin konaklama yapıları dört başlık altında incelenebilir (Güran, 1976, s. 8-9);

1- Külliye Kervansarayları: Külliye kervansarayları bünyesinde, din ve millet fark etmeden yabancı ve yerli misafirlerin, hizmetlileri, hayvanları ve yükleriyle kabul edildikleri konaklama tesisleridir.

2- Bekar Odaları: Osmanlı'da han ve kervansarayların dışında, aylık ve yıllık ücret karşılığında kalınan bekar odaları bulunmaktadır. Bu odalarda kalanlar çalıştıkları yerin ya da ait oldukları esnaf loncasının kefaletini sağlamak zorundadır. Daha çok çarşı yerinde inşa edilen bu odalara İstanbul'da, Galata civarında rastlanmaktadır. 17. Yüzyılda, buralarda kalanların yeniçerilerle birleşerek ayaklanmalara katılmaları nedeniyle bekar odalarına kısıtlamalar getirilmiş, 19. Yüzyılda ise birçoğu kapatılmıştır (Güran, 1976, s. 9-18).

3- Pansiyonlar: Kente gelen yolcular Galata civarındaki pansiyonları tercih ederlerdi. Bu pansiyonlar ücret karşılığında müşterilerine oda ve yemek hizmeti sunmaktadır.

4- Osmanlı Hanları: Rumeli ve Anadolu'dan gelen tüccar, esnaf ve iş sahiplerinin konakladığı bu yapılar uzun mesafeler arası yolculuk yapanların konaklaması için düşünülmüş yapılardır.

Bu dönemde kervansaray ve hanlar seyahat edenler ve tüccarlara konaklama ve barınma imkânı sağlamak için inşa edilmekle birlikte, toplumun gelişim düzeyini gösteren sosyal tesisler konumuna gelmiştir.

Selçuklu ve Osmanlı dönemi zamanında yolcu ve kervanların ticari faaliyetlerini yürüttükleri ve aynı zamanda konaklama ihtiyaçlarını karşıladıkları hanlar ve kervansaraylar; Modern Dönem, Cumhuriyet Dönemi ve Ulusal Mimarlık dönemlerinde otel yapıları olarak karşımıza çıkmaktadır (Güran, 1976, s. 9-18).

2.3. Modernleşme Süreci ve Kent Otellerinin Ortaya Çıkışı

Mimar Sinan'ın ölümü ile Osmanlı mimarisinde “Klasik Dönem” olarak adlandırılan dönem son bularak, mimari yapılarda Avrupa'nın örnek alınmaya başlandığı dönem başlamıştır (Demiriz, 2008, s. 1).

Geç Osmanlı dönemi olarak adlandırılan bu dönemde; üst düzey yöneticiler konaklama yapılarında sosyo-kültürel açıdan Avrupa'yı örnek almaya başlamışlardır. Lale Devri'nde (1718-1730); Avrupa mimarisinden barok, ampir ve rokoko üslupların Osmanlı mimarisinde uygulanmaya başlaması, Türk mimarisinden uzak yapıların oluşmasına sebep olmuştur (Çüngen & Yılmaz, 2013, s. 131).

Orient Ekspres'in 1888 yılında Paris – İstanbul seferlerinin başlamasının ardından İstanbul'da yüksek standartlara sahip otel bulunmaması gerekçesi ile 1896 yılında Geç Osmanlı Döneminin en önemli örneklerinden biri olan “Pera Palas Otel” açılmıştır. İstanbul'un, banyolarında ilk sıcak suyu akan ve ilk elektrikli asansörünü bulunduran oteli olarak bilinmektedir. Otelin en ihtişamlı yılları Modernleşme Döneminin sonlarına kadar devam etmiştir. Bu dönemde I. Dünya Savaşı'nın yarattığı hukuki ve politik sıkıntılar nedeni ile 1915 yılında otelin işletmesinin devri gerçekleştirilmiştir (Gülersoy, 1994, s. 240).

Batı kültürlerde 18. Yüzyıl itibari ile ortaya çıkan otel yapıları, 19. Yüzyıl itibari ile Osmanlı İmparatorluğu'nda da görülmeye başlanmıştır. 1839 yılında ilan edilen Tanzimat Fermanı ile yabancı uyruklu kişilere mülk edinme hakkının verilmesi sonucu, Avrupalıların Osmanlı topraklarındaki yatırımları artış göstermiştir (Yakartepe & Binan, 2011, s. 80).

Osmanlı'nın Avrupa ile ticari ve kültürel ilişkilerinin artması ile İstanbul'a gelen yabancıların taleplerini karşılayabilmek için Avrupa'daki benzerlerini aratmayacak ölçüde görkemli oteller yapılmıştır. İlk asansör, ilk sıcak su, jeneratör, ilk restoran kültürü barındıran ve lüks olarak sınıflandırılan bu otellerde dönemin en iyi teknikleri kullanılmıştır.

Modern Dönem (1840-1914) otel yapılarına bakıldığında; Osmanlı İmparatorluğu'nda bulunan geleneksel konaklama yapılarından farklı ve 'otel' olarak tanımlanan ilk örnek başkent İstanbul'da, 1841 yılında hizmete açılan Hotel d'Angleterre'dir. Beyoğlu İstiklal Caddesi'nde, bugünkü Kumbaracı Yokuşu'nun başında yer alan Hotel d'Angleterre, lobisi, resepsiyonu, restoranı, döşeli odaları ile batıdaki örnekleri gibi dönemin en konforlu konaklama tesislerindedir (Zat, 2005, s. 80). Hotel d'Angleterre'in ardından, elçiliklerin bulunduğu Beyoğlu'nda birbiri ardına oteller açılmış, elçilik binaları ülkelerin adlarını taşıyan otellerle çevrelenmiştir. Hotel de France, Hotel de Paris, Hotel De Breslau, Hotel de Roma, Hotel Athanes, Hotel de Greece, Hotel de Vienne, Hotel d'Europe gibi oteller, İstanbul'da bulunan yabancıların bir araya geldikleri ve ülkelerine özgü yiyecek, içecek, gazete bulabildikleri yerler olmuştur (Coşan, 1993, s. 80).

19. yüzyılın ilk yarısına bakıldığında yoğun olarak konaklama hizmetlerinin Beyoğlu ve çevresinde toplandığı görülmektedir. Otelciliğe ilk geçiş dönemi pansiyonculuk, kat, daire kiralama ile başlamış ve insanlar içinde yaşadıkları konutları oda oda kiralarken, zamanla tüm yaşam alanlarını kiralamaya başlayarak yeni bir sektörün oluşumuna sebep olmuştur. Oluşan bu sektör zamanla gelişerek, büyük sermayelerle kurulan konforlu mekanların tasarlanmasına ve bu mekanların otel olarak işletilmesine olanak sağlamıştır. 1891 yılında açılan "Grand Hotel de Londres", 1893'te "Hotel Bristol" ve 1896'da "Pera Palace" otel olarak inşa edilen ilk yapılardır (Yolcu, 2006, s. 34).

Büyük Londra Oteli, Hotel Bristol, Pera Palas ve Tokatlıyan Oteli bu dönemin yapılarıdır. Otel olarak inşa edilen ilk binalardan Grand Hotel de Londres, 1891 yılında

Beyoğlu'nda, günümüzdeki Kallavi Sokak'ın köşesinde inşa edilmiştir. Cephesindeki mimari dokusundan, planlamasına ve iç mimarisine kadar Batı eklediği bir üslubu yansıtmaktadır (Şekil 2.1). Grand Hotel de Londres'in Osmanlı İmparatorluğu'nun elektrik ve asansör kullanan ilk otel ve konforlu yapıya sahip olması sebebi ile lüks oteller arasında görülmektedir (Alsaç ,2008, s. 80).

Şekil 2.1: Grand Hotel de Londres – Dış Mekân

Kaynak: Acun, H. (2007). Anadolu Selçuklu dönemi kervansarayları, Kültür ve Turizm Bakanlığı.

Şekil 2.2 Grand Hotel de Londres -İç Mekân

Kaynak: Acun, H. (2007). Anadolu Selçuklu dönemi kervansarayları, Kültür ve Turizm Bakanlığı.

1893' te hizmete açılan diğer bir otel Hotel Bristol'dür. Mimar Achille Manoussos tarafından Tepebaşı Meydanı'nda inşa edilmiştir. Bristol Hotel'in cephesindeki sütunlar, üçgen alınlıklar, Fransız balkonlarının yanı sıra, orta kısımdaki pencere alınlığının taşıyıcılarla birleştiği yerlere eklenen figüratif heykeller eklektik unsuru ön plana çıkarmaktadır (Şekil 2.2). Bristol Oteli'nin geniş giriş holü, mermer merdivenleri, rahat süitleri, salonları ve ayrı masa düzenine sahip 100 kişilik restoranı vardır. Otelin giriş

kısımında sağ tarafta kahve salonu sol tarafında ise okuma ve bekleme bölümleri konumlandırılmıştır. Yatak odalarında farklı boyutlarda birden fazla çeşit bulunmaktadır. Odalarda banyonun varlığı ile ilgili detaylara rastlanmamaktadır, otelin aydınlığa bakan küçük odaların ortak kullanımında olan banyo ve tuvaletler olduğu tahmin edilmektedir. İçinde bulunduğu dönemin el işçiliğini en iyi şekilde yansıtan otel, oldukça gösterişli giriş kısmıyla özellikle dikkat çekmektedir (Baslo & Onat, 1998). Uzun yıllar otel olarak hizmet verdikten sonra terk edilen Hotel Bristol, 1897 yılında Esbank tarafından restore edilerek genel müdürlük binası olarak kullanılmıştır. 2005 yılında Mimar Sinan Genim tarafından tümüyle elden geçirilerek ‘Pera Müzesi’ olarak hizmete açılmıştır (Alsaç, 2008, s. 81).

Şekil 2.3: Hotel Bristol – Dış Mekân

Kaynak: Acun, H. (2007). Anadolu Selçuklu dönemi kervansarayları, Kültür ve Turizm Bakanlığı,

Şekil 2.4: Hotel Bristol – İç Mekân

Kaynak: Acun, H. (2007). Anadolu Selçuklu dönemi kervansarayları, Kültür ve Turizm Bakanlığı.

Baslo & Onat’a (1988) göre, dönemin yapılarında Batı ekolünün etkileri ve Osmanlının geleneksel mimari anlayışının özellikleri görülmektedir. Restoran kültürü bu

dönemde ortaya çıkmaktadır. Yemek listesi faklı seçenekler ile hazırlanmakta ve müşteriye seçenekler sunulmaktadır. 19. yüzyılda Osmanlı'nın Batıdaki gelişmelere karşı ilgisi ve hayranlığı sonucu, başta İstanbul olmak üzere büyük şehirlerde “otel” kavramı hızla gelişmeye ve kendine yer bulmaya başlamıştır. Geleneksel konaklama anlayışı ve mimarisi sürekli yenilikçi bir anlayışla ilerlerken, dönemin otelleri de bu gelişim sürecine katkıda bulunmuştur (Baslo & Onat, 1998).

1897 yılında Ermeni yatırımcı Mıgırdıç Tokatlıyan, Ermeni mimar Hovsep Aznavur'a Beyoğlu İstiklal Caddesi üzerinde bir otel yaptırmıştır. Önce 'Hotel Splendide' olarak anılan otel, daha sonra 'Hotel M. Tokatlıyan' olarak isim değiştirmiştir (Zat, 2005, s. 80-81). 160 odalı ve asansörlü olarak inşa edilen Tokatlıyan Oteli, uzun süre İstanbul'un Pera Palas'tan sonraki en büyük oteli olarak hizmet vermiştir.

Şekil 2.5: Hotel Mıgırdıç Tokatlıyan -1

Kaynak: https://tr.wikipedia.org/wiki/Tokatlıyan_Oteli#/media/File:Tokatlıyan.jpg

Mıgırdıç Tokatlıyan, Beyoğlu Tokatlıyan Oteli'nin hizmete açılmasından birkaç yıl sonra, Tarabya'da bir yazlık otel yaptırmıştır. 98 odalı, ahşap bir bina olan Tarabya Tokatlıyan Oteli, o yıllarda İstanbul'da elektrik ile aydınlatılan nadir yapılardandır (Serhadoğlu, 1955, s. 179-183). İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra İbrahim Gültan tarafından satın alındıktan sonra “Konak Oteli” adını almış, 19 Nisan 1954 günü elektrik kontağından çıkan yangınla tamamen kül olmuştur. Birkaç yıl sonra Emekli Sandığı'na bağlı Emek İnşaat tarafından yerine günümüzdeki Büyük Tarabya Oteli yapılmaya başlanmış ve 1964 yılında hizmete açılmıştır. Büyük Tarabya oteli 2002-2005 yılları arasında kapatılarak yenilenmiştir (Serhadoğlu, 1955, s. 179-183).

Şekil 2.6: Hotel Mıgırdıç Tokatlıyan-2

Kaynak:https://en.wikipedia.org/wiki/Tokatlıyan_Hotels#/media/File:Meguerdichtokatliyan-tarabya.jpg

Tokatlıyan Otelini inşa edildiğinde Tarabya’da, Tokatlıyan gibi yalnızca yaz sezonunda hizmet veren bir otel daha bulunmaktadır. 1890’ lı yılların başında Belçikalı bir şirket tarafından inşa edilmiş olan bu otelin adı ‘Summer Palace’ tır. Otelin 150 yataklı olduğu ve elektrikle aydınlatıldığı, büyük teraslarının ve tenis kortunun olduğu bilinmektedir (Yakartepe & Binan, 2011, s. 84). Summer Palas 1940’ ların sonuna doğru yıkılarak yerine apartmanlar yapılmıştır. Bugün binanın bulunduğu yer ‘Sümer Sitesi’ adı ile anılmaktadır (Ergin, 2013, s. 152).

Şekil 2.7: Summer Palas Otelini – Dış Mekan

Kaynak: <http://eski.istanbulium.net/post/107816634981/tarabya-summer-palace-hotel-guillaume-berggren>

İlk otellerin ardından Osmanlı İmparatorluğu'nun I. Dünya Savaşı'na girmesi, imparatorluğun çöküşü ve Kurtuluş Savaşı yılları, tüm sektörler gibi turizm sektöründe de durgunluk dönemi olmuştur. I. Dünya Savaşı'nın başlaması ile otel yapılarında Modern dönem son bulmuş ve Erken Cumhuriyet dönemine (1923-1950) girilmiştir (Şener, 2001, s. 338).

1900-1950 yılları arasında Milli Mimarlık düşüncelerinden I. ve II. Ulusal Mimarlık Akımları konaklama yapılarında egemen olmuştur. I. Ulusal Mimarlık Akımı 1900-1930 yılları arasında, II. Ulusal Mimarlık Akımı ise 1930- 1940 yılları arasında benimsenmiş ve konaklama yapılarında etkisini göstermiştir.

1908 yılında II. Meşrutiyetin ilanı ile birlikte ortaya çıkan milliyetçilik akımı mimarlık alanında yeni arayışları gündeme getirmiştir. Bu dönemde milliyetçilik ön planda tutularak Türk milli tarzını yansıtmak hedeflenmiştir. İlk aşamada Neoklasik Türk Üslubu veya Millî Mimari Rönesans'ı sonrasında ise Birinci Ulusal Mimarlık Akımı adı verilen akım, klasik Osmanlı yapılan mimari figürleri yapılarına yansıtmaktan kaçınmamıştır (mimarlikmuzesi.org, 2016).

I. Ulusal Mimarlık yaklaşımı içinde mimari yapılarda simetrik kütleler, kornişler ile üç bölüme ayrılan cepheler, köşe-giriş ve ana cephe aksları ve geniş saçaklara yer verilmektedir. (Aslanoğlu, 2002, s. 63). Cephelerde ise sıkça çıkmalara yer verilerek binanın daha hareketli görünmesi sağlanmaya çalışılmıştır. Bunun yanı sıra, köşede yer alan arsalarda mimari yapının köşe kısımları yuvarlatılarak ve ilk kattan sonra dışarıya taşma yapılarak, cephelerde hareketlilik sağlanmaktadır (Kaprol, 2002, s. 173).

1908 ve 1930 yılları arasında etkisini gösteren akımın en önemli temsilcileri arasında Mimar Kemaleddin, Vedat Tek, Arif Hikmet Koyunoğlu ve İtalyan Giulio Mongeri yer almaktadır. Mimar Kemaleddin'e ait İstanbul'da bulunan Kemer Hatun Camisi, Lâleli Tayyare apartmanları (bugünkü Merit Antik Otel) ve Ankara Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları merkez binası yer almaktadır (Sözen, 1996, s. 17).

Mimar Vedat Tek ile Kemalettin Bey'in 1924-1928 yılları arasında Ankara'da yapmış olduğu Ankara Palas (Ankara Vakıf Otel) ve bugünkü Merit Antik Otel'i adı ile

bilinen Laleli Tayyare apartmanları I. Ulusal Mimarlık akımı yansımalarının görüldüğü önemli örneklerinden biridir (mimarlikmuzesi.org, 2016).

Cumhuriyetin kurulması ile birlikte yeniden yapılanma sürecine giren Türkiye’de konaklama alanında da farklılıklar yaşamaya başlamıştır. Geçmişin otelleri hizmet vermeyi sürdürürken, dönemin batılı şartlarına uygun yeni oteller açılmıştır. Dönem içerisinde turistik tesis kavramı bir bütün olarak ele alınıp yeniden şekillendirilmiştir. Konaklama yapıları kendi içinde sınıflara ayrılırken, turizmin konaklama yapılarını birinci derecede etkilediği bir faktör olarak görüldüğü bu dönemde turistik tesis kavramı belli bir süreç içinde gelişmiştir (Karahasanoğlu, 2004, s. 22).

Cumhuriyet döneminde kent içinde tasarlanan otellerinin müşteri grupları genelde iş adamlarından oluşmaktadır. Bu müşteri tipi çeşitli iş bağlantıları kurmak üzere geldiği otellerde konaklama ve çalışmalarda bulunmaktadır. Tatil, eğlence, tarihi geziler ve sağlık amaçlı yapılan seyahatlerde, dönemin gelişen seyahat anlayışında yapılmıştır. Konaklama yapılarının bu gibi seyahatlerde tercih sebebi olabilmeleri açısından, yapılar ihtiyaçlara göre yenilenmiş ayrıca yeni ve modern yapıya sahip oteller de açılarak standartlar yükseltilmiştir (Aslanoğlu, 2002, s. 47).

Türkiye Cumhuriyeti döneminde başkent Ankara olarak kabul edilmesi ile birlikte Ankara’nın modernleşmesi hareketi de başlamıştır. 1924 ve 1928 yıllarında mimar Vedat Tek tarafından tasarlanan Ankara Palas Oteli dönemin en donanımlı otellerinden birisidir (Şekil 2.7). Ankara’da 1920’ ler de açılan bir başka tesis ise; Ulus’taki Büyük Oteldir. Her iki otelde de birinci ulusal mimarlık akımının özellikleri izlenmektedir (Aslanoğlu, 2002, s. 47).

Şekil 2.8: Ankara Palas Otel- Dış Mekân

Kaynak: <http://ankarapalas.com.tr/hakkimizda/tarihce/>

Şekil 2.9: Ankara Palas Oteli – İç Mekân

Kaynak: <http://ankarapalas.com.tr/hakkimizda/tarihce/>

Ankara Palas, 1930 yıllarında gazeteciler, siyasetçiler ve sanatçıların aynı zamanda yurtdışından gelen resmi konukların ağırlandığı mekân olarak bilinmektedir. Otel Meclis Binasının karşısında ve Ulus Meydanı'nı şehrin ana girişi olan Ankara Tren Garı'na bağlayan yerde bulunması sebebi ile önem taşımaktadır. Ayrıca otel, Atatürk devrimleri sayesinde getirilen yeniliklerin başlama mekânı olarak da bilinmektedir. Örneğin kadınların erkeklerle eşit şartlarda sosyal hayata dahil olması için düzenlenen sosyal etkinliklere ev sahipliği yapmıştır. Bu ev sahipliklerinden en bilineni cumhuriyetin ilk yıllarında yapılan cumhuriyet balolarıdır (Sumbas, 2013, s. 181).

1930' lu yıllarda İstanbul Otelciler ve Hancılar Cemiyeti'nin "Otelleri İslah Projesi" adı altında başlattığı konaklama tesislerinin standardını yükseltmek amaçlı projesi, İstanbul Meclisi'nce kabul edilmiştir. Proje her otelin sınıfı ve vasfını belirlemektedir. Buna göre; birinci sınıf otellerin tabelalarında "Lüks" kelimesini kullanılmaktadır. Dönemin Lüks

otellerinde aranan ve kabul gören kriterler; 300 kişiye konaklama imkânı sağlaması, standart odaların yanında suitlere sahip olması, restoran, müzik odaları, bar, kış bahçesi, sinema salonları, banka, postahane, doktor odası, yüzme havuzu gibi rekreasyon alanlarını kapsamaktadır (Yolcu, 2006).

1930' lu yıllar da ise yaygın olan yabancı mimarlara ve batı kökenli mimari anlayışlara tepki olarak II. Ulusal Mimarlık Akımı doğmuştur. Akım II. Dünya Savaşı sırasında etkili olamayarak 1930 ve 1950' li yıllar arasında etkili olmuştur. Birlik ve beraberlik duygusunu mimariye yansıtan akım olarak nitelendirilmektedir (Batur, 1994, s. 450).

Bu dönemde I. Ulusal Mimarlık Akım'ında olduğu gibi Osmanlı Dönemi ve Selçuklu Dönemi yapılarının mimari özelliklerinden esinlenilmiştir. Ayrıca II. Ulusal Mimarlık Akım'ında ek olarak; Türk konutlarının mimari özellikleri de akımın mimarları tarafından kullanılmıştır. Akımın en önemli temsilcileri arasında Sedat Hakkı Eldem ve Emin Onat yer almaktadır (Kaya, 2008, s. 5).

1900- 1950 yılları arasındaki yapılar daha çok kamu binalarıdır ancak bu dönemin otellerinde de Ulusal Mimarlık Akımının etkileri bulunmaktadır. II. Ulusal Mimarlık Akımının temsilcilerinden olan Sedat Hakkı Eldem'in 1934 yılında yapılan Yalova Termal Otel'i, ilk büyük kamusal çalışmalarından biridir. Otel cephe tasarımında yer alan saçaklar ve dışarı çıkma yapılarak inşa edilen balkonlar ile II. Ulusal Mimarlık öğelerini barındırmaktadır (Sözen, 1996, s. 19).

1935 yılında Bursa'da Mustafa Kemal Atatürk'ün talimatı ile Hotel Çelik Palas inşa edilmiştir. 1940' lı yıllarda II. Dünya Savaşı'nın etkisiyle yaşanan ekonomik kriz, tüm Dünya'da olduğu gibi Türkiye'de de inşaat faaliyetlerinin duraklamasına neden olmuştur. 19. yüzyıl, önce otellerin müşterilerinin değiştiği sonra da otellerin yer değiştirdiği bir dönem olmuştur. Türkiye' de köklü turizm çalışmaları 1950' ler gibi çok geç bir tarihte başlamıştır (Batur, 1994, s. 68).

Şekil 2.10: Bursa Çelik Palas Otel- Dış Mekân

Kaynak: <https://tr.hotels.com/ho395720/grand-swiss-belhotel-celik-palas-bursa-bursa-turkiye/>

Şekil 2.11: Bursa Çelik Palas Oteli – İç Mekân

Kaynak: <https://tr.hotels.com/ho395720/grand-swiss-belhotel-celik-palas-bursa-bursa-turkiye/>

Batur'a göre (1994, s. 68), 1950 yılında İstanbul'da Batı standartlarına uygun bir otel gereksinimi olduğuna karar verilmiştir. T.C. Emekli Sandığı tarafından, Sorm firması ve Sedad Hakkı Eldem'e İstanbul Hilton Oteli tasarlatılmış ve 1954' te hizmete sokulmuştur. İnşa edilen otel 278 odası, 600 kişilik yemek salonu, 250 kişilik yemek ve dans pavyonu, bar, havuz, tenis kortları, seyahat acenteleri, satış çevreleriyle Türkiye'nin ilk beş yıldızlı oteldir. Günümüzde otel "Hilton İstanbul Bosphorus" olarak adlandırılmaktadır.

Şekil 2.12: İstanbul Hilton Otel- Dış Mekân

Kaynak: Hilton İstanbul Oteli, Yazarın Kendi Çektiği Fotoğraf, 03.07.2017.

Şekil 2.13: İstanbul Hilton Otel – İç Mekân

Kaynak: <http://www.hilton.com.tr/>

1960' lı yıllarda ise Turizm Endüstrisini teşvik Kanunu ile sağlanan kredi ile inşa edilen turistik tesisler açılmıştır. Ankara'nın modernleştirilmesi sonucu, İstanbul'un bu süreçte ihmal edildiği düşünülmüştür. Atatürk de Florya'yı Türkiye'nin Rivierası olarak düşünmüş ve Florya Köşkü'nün yapılmasına karar vermiştir. İleri yıllarda Florya köşkünün yakınlarına oteller yapılmaya başlanmıştır. Sedad Hakkı Eldem ve Orhan Çakmakçıoğlu'nun tasarladığı, şimdi belediye tesisi olarak kullanılan Florya Tesisleri bulunmaktadır. Aynı zamanda Bolu–Abant'ta dağ oteli tasarımı da bu dönemde inşa edilmiştir (Batur, 1994).

Birbiri ardına açılan modern otellerin yapımı, 1970' lere gelindiğinde turistik faaliyetlerin hız kazanmasıyla daha da fazlalaşmıştır. Tesisler nitelikleri açısından otel, motel, pansiyon, tatil köyleri olarak farklılık göstermiştir. Gelişen dünyayla birlikte, Türkiye'de turizmden payını almak için konaklama endüstrisine önem vermiş ve

standartlarını belirli bir seviye üzerinde tutmaya başlamıştır. Çağın mimari kimliği ile birlikte, kentin tarihi dokusu teknolojiyle birleşerek profesyonel bir anlayışa kavuşmuştur (Aslanoğlu, 2002, s.47).

Kent otellerin dünyadaki gelişim sürecine bakıldığında ise; otelcilik kavramının İngiltere, Avrupa ve Amerika’da Endüstri devrimi ile birlikte gelişim gösterdiği görülmektedir. Gelişmeler doğrultusunda ilk şehir merkezi otelleri New York’taki Corre’s Hotel ve City Hotel’ dir. 1790 yıllarında kent otelleri, Avrupa, Amerika liman otelleri ve New England tatil yerleşimlerinin yerlerinden esinlenerek New York’ta inşa edilmiştir. Boyut olarak 1790’ dan önce yapılan otellere göre daha geniş, görsel olarak ise daha konforlu ve etkili servis imkanlarına sahip oteller olmuşlardır (Opak, 2009, s. 14).

Şekil 2.14: Corre’s Hotel – Dış Cephe

Kaynak: <https://tr.hotels.com/ho209314/hotel-de-cortes-mexico-city-meksika/>

Şekil 2.15: New York City Hotel – Dış Cephe

Kaynak: <http://bstatic.com/images/hotel/org/367/36715440.jpg>

1800 yıllarından itibaren kent otellerinin sayısı artmaya başlamıştır. 1829 yılında dönemin en lüks oteli olan “Tremont House” oteli inşa edilmiştir. Otel dönemin ilk modern oteli olarak bilinmektedir. Otelde 173 oda, lobi, toplantı salonu ve restoran bulunmaktadır (Oda, 2008, s. 18).

Şekil 2.16: Tremont House Hotel – Dış Cephe

Kaynak: <https://tr.hotels.com/ho145366/the-tremont-house-a-wyndham-grand-hotel-galveston-birlesik-devletler/>

Türkiye ve dünyadan örnekleri verilen kent otellerinde mekânsal bölünmeler; lobi, giriş holü (resepsiyon, bekleme yeri, vestiyer, idare bölümü, kambiyo bölümü, lavabo ve tuvaletler), otel holü, yeme- içme mekânları, çok amaçlı salonlar, rekreasyon mekanları, sirkülasyon mekanları, yatak katları ve servis mekanları olarak yer almaktadır. Otelerde giriş diğer mekanlar ile arasında ilişkiyi kuran, ziyaretçilerini karşılayan ve diğer mekanlara hazırlayan bir bölümdür. Bu bölümler, ziyaretçilere otel yapıları hakkında fikir veren bölümlerdir. Lobi ise; otel müşterilerinin giriş mekanını algıladıktan sonra karşılaştığı ilk bölümdür (Özdemir, Kuloğlu, & Ural, 1993, s. 364). Bu noktada otel hakkında ilk izlenimin oluşması ve iç hizmet kalitesinin algılanması açısından önemli bir iç mekân merkezi özelliği taşımaktadır.

2.4. Otel Lobi Tanımı

Otel lobileri müşteri kabul, bilgi alma, müşteri kayıt gibi ön büro hizmetlerinin verildiği, bekleme ve dinlenme mekanlarını bünyesinde bulunduran mekanlardır (Oda, 2008, s. 47). Otellerin simgesi olan lobiler, ziyaretçilerin oda ve diğer kullanım alanlarına ulaşımını sağlayan sirkülasyon alanıdır. Otellerin açık bölümlerini birbirine bağlama görevi üstlenen lobiler aynı zamanda diğer tüm bölümlerin merkezidir (Yolcu, 2006, s. 100).

Lobi, otellerin giriş bölümünde yer alan bir mekandır. Lobi, toplumsal ve fiziksel olarak varış hissi uyandıran ortamdır. Lobiler, konukları rahatlatmak ve ziyaretçileri selamlamak için ortak bir alan sağlamaktadır (Naqshbandi & Munir, 2011, s. 786).

Lobi ziyaretçi üzerinde otel hakkında en büyük etkiyi oluşturan mekandır. Lobi otelin genel tarzının bir yansımasıdır. Bu nedenle lobi tasarımı ziyaretçiler üzerinde olumlu etki yaratacak şekilde yapılmalıdır. Ziyaretçi ister konaklamak için ister günübürlük olsun, otel ile ilk iletişimini lobi aracılığı ile sağlamaktadır (Rutes & Penner, 2001, s. 43). Lobi konukları otelin çeşitli yerlerine yönlendiren ana dolaşım alanı olarak işlev görmektedir (Naqshbandi & Munir, 2011, s. 786).

Berens' e göre (1997); 1970' li yıllarda Amerika' da bulunan otel lobilerinde sosyal, ekonomik ve politik açıdan değişikliğe giderek büyük lobi tasarımları yapılmaya başlanmıştır. Modern teknolojiler ve sosyal değişimlerden sonra eski oteller kabul edilmemeye başlanmış ve bunun sonucu olarak birçok eski otel lobilerinde yeniden tasarım değişikliğine başvurmışlardır. Yapılan yeni tasarımlarda; teknolojik aydınlatma, çarpıcı renkler, göz alıcı mobilyalar iç mekânın dikkat çekiciliğine katkı sağlamıştır (Thapa, 2007, s. 2).

Lobi tasarımı, turizm tesisinin genel tarzını yansıtmaktadır. Bu sebeple lobi ziyaretçi ve kullanıcı üzerinde kalıcı ve olumlu bir etki bırakacak şekilde tasarlanması gerekmektedir. Lobi, ana giriş alanını takip etmesi ile, kullanıcılara otelin tarzı ve sınıfı hakkında fikir veren önemli bir mekandır. Kullanıcı otel ile ilk bağlantısını bu mekânda gerçekleştirir ve sonrasında diğer mekanlara buradan geçiş yapmaktadır. Genel olarak lobiler müşterilerinin

fiziksel, psikolojik ve sosyal ihtiyaçlarına cevap verebilmesi gerekmektedir (Rutes & Penner, 2001, s. 43).

2012 Otelleri Tüzüğü'ne göre; kent oteli bina ve projelerinde kültürel değerlerin zengin olduğu yerler, yerel kültüre uygun mimari otel şekli ve malzemeler kullanılmaktadır (Oteller Yasası, 2012: madde (9), 3).

Otel Lobisinde kaydını yaptıran müşteri otel giriş holünden otel merkezindeki serbest bir mekân olan otel holüne geçer. Giriş holü, yemek salonu, diğer amaçlı salonlar, toplantı ve tören alanları, televizyon ve konferans salonları ve yatak odaları ile bağlantılar otel holünden sağlanır. Çeşitli şekillerde düzenlenmiş oturma gruplarında ziyaretçi kabulü yapılır. Otel müşterilerinin %25'ine oturma imkânı sağlanması gereken bu mekânın oluşturulmasında baz alınacak değer takriben yatak başına 0,75 m² ile 1,50 m²'dir.

Otel holü, tipine de bağlı olarak, büyük otellerde tüm bir zemin katı kaplayabilir. Lobi mekanının planlama esasları binanın ana strüktürü ile, dolaşım ve servis kanallarının düzeniyle, ön ofis eylem düzenleriyle ilgilidir ve bu kriterlere göre belirlenir. Lobi tasarımında dikkat edilecek noktalar şöyle sıralanabilir:

- Çok yoğun bir ortak kullanım alanı olduğundan iç tasarımda dayanıklı bitirme malzemeleri seçilmelidir.
- WC'ler, merdivenler, asansörler ve diğer servis alanları, lobiden kolayca algılanabilmelidir.
- Tavan yüksekliği ve hacim büyüklüğü dengelenmelidir.
- Entegre tavan sistemleri ve paneller kullanılabilir.
- Duvarların yangına dayanıklılığı, akustik ve dekoratif nitelikleri olmalıdır. (Bovy & Lawson, 1977, s. 71).

Zaman içinde değişiklik gösteren kültür, konaklama yapılarının türlerinin oluşmasına ve farklı kültürlere sahip kullanıcıların zaman içinde çeşitlenmesine sebep olmuştur (Opak, 2009, s. 42). Hizmet verilen tüm mekanlarda olduğu gibi kent otel lobilerinde de fiziksel unsurlar kültürlere göre farklılık göstermektedir. Bu sebeple kent otel lobilerinin tasarım aşamasında kültürel değerlerinin kullanılması lobi tasarımında orijinalliği ve aynı zamanda otellerin yapılandığı bölge ile bütünlüğü sağlamaktadır. Kent oteli lobilerinde kültürel

değerleri simgeleyen sanat eserleri ve bu eserlerin çağrışım yaptığı objeler kullanılarak müşterilere otelin konumuna ait kültürel değerler hakkında bilgi verilmektedir (Avan & Özdemir, 2015, s. 90). Farklı kültüre sahip insanların etkileşim içinde bulunduğu, konum ve işlev açısından ilk farkındalığın yaşandığı lobilerde, mekânın kültürel etkilerinin görülmesi gerekmektedir. Bu sebeple lobi tasarım aşamasında, kullanıcı çeşitliliği düşünülerek tüm kullanıcılar için lobilerde bulunması gereken fiziksel özelliklerin detaylı araştırılması gerekmektedir (Opak, 2009, s. 26).

Lobiler sosyal ve ekonomik birçok gereksinimi karşılayabilmeli ve çevre ile uyumlu olmalıdır. Kent otel lobilerinin tasarımları, konaklama yapısının ekonomik boyutunu büyük oranda etkilemektedir. Lobi dekorasyon anlayışı, kent oteli kullanıcısının ekonomik yapısına bağlı olarak da değişebilmektedir. Bu sebeple lobi dekorasyonu sosyal gösterge statüsü olarak değerlendirilebilmektedir (Oda, 2008, s. 66).

Otel lobileri aynı zamanda sosyal ve kültürel toplanma mekanlarıdır. Otel endüstrisi gelişme gösterdikçe, otel lobileri de gelişme göstermeye başlamıştır (Thapa, 2007, s. 22).

Otellerde lobi mekanları tasarım olarak ziyaretçilerinin fiziksel, sosyal ve psikolojik ihtiyaçlarını karşılıyor ise, diğer bir ifade ile lobide mekânsal çekicilik söz konusu ise; otelin kilit noktalarından birinin doğru tasarlandığının göstergesi demektir. Lobi mekanının tasarım değerleri, diğer ilişkili mekanların tasarımındaki başarıyı etkilemektedir (Şavklı, 2002, s. 137).

Kullanıcılar otel hakkındaki ilk izlenimlerini lobilerden yola çıkarak oluşturmaktadırlar. Bu sebeple lobi, otel imajının oluşturulmasına hizmet vermektedir. (Oda, 2008, s. 49).

Rutes ve Penner'e (2001, s. 43) göre, otellerde lobiler turizm yapısının imajını vurgulamasının yanı sıra, ziyaretçi üzerinde en büyük etkiyi oluşturan mekân olması sebebi ile önem teşkil etmektedir. Ayrıca otele giriş çıkışın kontrol edildiği kontrol noktası görevi görmektedir (Rutes & Penner, 2001, s. 43).

BÖLÜM III

TÜRKİYE’DE MODERNLEŞME SÜRECİNDE KENT OTELLERİ LOBİ İÇ MEKAN İLİŞKİSİ: PERA PALAS, ANKARA PALAS VE HİLTON OTELİ

3.1. Kent Otellerinde İç Mekân İlişkisi

Günümüzde kent otelleri sadece müşterilere konaklama servisi sunmakla kalmamaktadır. Bünyelerinde müşterilerine ve ziyaretçilerine hizmet vermek için birçok mekânı barındırmaktadırlar. Lobiler kent oteli iç mekanlarını birbirine bağlayan merkez konumundadır. Otel merkezinde resepsiyon ve lobi olacak şekilde; giriş, oturma salonu, koridorlar, merdivenler, tuvaletler, yemek salonları, otopark genel alanda hizmet vermek amacı ile bulunmaktadır. Otellerde, mekân organizasyonunda en önemli ilke, olabildiği kadar çok mekânı ve donanımı lobi etrafında konumlandırarak, müşterilerin kolay yön bulabilmelerini ve lobi etrafında canlı mekanların oluşmasını sağlamaktır (Çakırkaya, 1995, s. 94-96).

Kent oteli iç mekanları içerisinde lobiler, müşteriye ilk izlenim veren mekânlar olması sebebi ile önem taşımaktadır. Kent otellerinde lobiler açık mekanları birbirine bağlamakta ve aynı zamanda diğer tüm mekanlar ile olan ilişkilerin merkezi olma konumundadır. Bu yüzden lobinin otel plan biçimlenmesindeki yerini ve iç mekânın diğer birimleri ile olan ilişkisini anlamak için öncelikle otel planlamasında olması gereken bölümler göz önünde bulundurulmalıdır.

Kent oteli mekanlarını iki ana işlev grubu altında incelemek mümkündür. Bunlar:

- Yatma, yeme eylemlerine yanıt veren temel ağırlama işlevleri.
- Dinleme, eğlenme gibi diğer eylem gruplarına dönük olan tamamlayıcı işlevler.

Kent otelini oluşturan mekanlar birimlerine, işlevlerine ve organizasyon ilişkilerine göre belirlenmektedir. Otel iç mekânı ve katları arasında düzen ilişkisi olmalıdır (resim 21).

Kent otellerinde kullanımı ve işlevi benzer olan mekanlar arasındaki bağlantı sağlanmalı veya gruplaştırılmalıdır (Doğu, 1994, s. 13-17).

Mekanlar, kullanıcı grubunun, belirlenen gereksinimlerine göre işlev kazandırmak amacıyla tasarlanmaktadır. Doğu (1994, s.7), bir otelin planlamasını beş gruba ayırarak incelemiştir:

1- Giriş

2- Hariçten kullanılan kısımlar (Salonlar): Özellikle ayrı yerde gruplandırılan balo, defile salonları, gazino, disko veya gece kulüpleri.

3- Yatak odaları

4- Düşey ve yatay bağlantılar: Düşey bağlantı elemanları; merdiven ve asansör, yatay bağlantı elemanları koridorlardır.

5- Servisler: İdare birimi, kapı görevlisi, kabul işlemleri alanı ve bagaj servisleri, kat servisleri, restoran, çamaşırhane servisleri misafirlere en iyi şekilde hizmet vermek üzere planlanmalıdır.

Kent otellerinde çok sayıda mekân bir arada bulunmaktadır. Kent otel kullanıcılarının ve personellerin kullanım alanları otelin ana girişinden lobiye doğru olan bölümde giriş mekânı, giriş holü ve otel holü olarak lobi alt mekanlarına ayrılır, diğer bölümlerde ise yeme- içme mekanları, çok amaçlı salonlar, rekreasyon tesisleri, sirkülasyon alanları, yatak katları, servis alanları bulunmaktadır (Doğu, 1994, s. 8).

Otel Katları	Otel İç Mekân Birimleri			
En Üst Kat	Restoran		Mekanik Hacmi	
			Mutfak	
Üst Katlar	Yatak odaları		Oda Servisi	
	Yatak odaları		Oda Servisi	
	Yatak odaları		Oda Servisi	
Zemin Kat	Dinlenme	Bar	Depo	Personel
	Kabul Alanı	İdare	Yemek Salonu	Malzeme Girişi
	Giriş	Kasa	Dinlenme Salonu	Mutfak
		Danışma		Bar
Bodrum Kat	Ziyafet Salonu			Personel
	Kabul Salonu			Mutfak
				Bar
2. Bodrum Kat	Otopark		Servisler	Depo

Tablo 3.1: Otellerde İç Mekân Birimleri ve Katlar Arası İlişkiler

3.1.1. Giriş Mekânı

Giriş mekânı müşteriye otel hakkında ilk izlenimi veren mekandır. Dolayısıyla giriş mekânı kullanıcı tarafından en çok göze çarpan ve eleştirilen alandır. Ana girişin görünüşü ve ana girişe giden yol önemlidir. Çünkü bu bölüm oteli simgeleyen ve genellikle otelin seçiminde en çok dikkati çeken alandır. Giriş mekânı kolay algılanabilir ve mekan düzenlemeleri özellikli olmalıdır (Bovy & Lawson, 1977, s. 71). Müşteri, servis, yakıt girişleri müşteriye rahatsız etmeyecek şekilde veya ayrı olacak şekilde düzenlenmelidir (Doğu, 1994, s. 12).

Giriş mekânında yer alan kapılar bavul taşınmasını kolaylaştırmak için geniş olmalıdır (asgari açık genişlik 900 mm). Kapıların ve döner kapıların yangın çıkış şartlarını ve döner kapıların basınç altında iken katlanabilir ya da açılır kapanır şekilde olması gerekmektedir. Girişte merdiven ile yükselen bir giriş görsellikte güzel bir görünüm yaratabilir ancak bagajların taşınmasında zorluklar çıkmaktadır. Merdiven kullanılması

zorunlu ise yol seviyesinde ayrı bir bagaj resepsiyonu bölümü yapılabilir. Tekerlekli sandalyeler için kullanılacak giriş bölümünde rampalar yer almaktadır (Bovy & Lawson, 1977, s. 71).

3.1.2. Giriş Holü (Kabul Holü)

Kabul holü otelin en önemli bölümüdür çünkü bu mekân otelin diğer tüm hacimleriyle olan ilişkisinin merkezi konumundadır. Müşteri kabul, müşteri kayıt, bilgi alma gibi ön büro hizmetlerini sağlayan bankoları ve bekleme mekanını bünyesinde bulundurur. Müşterileri resepsiyona, yiyecek-içecek ve toplantı salonlarına, rekreasyon alanlarına ve diğer mekanlara ulaştırır (Doğu, 1994, s. 9).

Doğu 'ya göre (1994, s. 8) giriş holü; resepsiyon, bekleme yeri, vestiyer, idare, kambiyo, lavabo, tuvaletler ve diğer elemanlar olarak sınıflandırılmıştır.

Resepsiyon (Kabul Servisi): Otellerde müşterinin ilk uğradığı bölümdür. Otel yapısının giriş holünde yer alan, kayıt ve kabul bankosu müşterilerin kabul ve rezervasyonlarının yapıldığı, formların doldurulduğu, ödeme ve para bozdurma, bilgi isteme, anahtar teslim etme, mesaj bırakma gibi işlemlerin gerçekleştiği bölümdür. Müşteri ile otel arasındaki ilişkiyi bu bölüm kurmaktadır. Yapının fiziksel büyüklüğüne ve mimari düzenlemesine bağlı olarak kayıt ve kabul bankosunun büyüklüğü ve sayısı değişebilmekle beraber banko, girişten kolay algılanabilecek ve yoğun müşteri gelişlerinde kalabalığa meydan vermeyecek şekilde konumlandırılmalıdır (İldeniz, 1991, s). Müşteri ve otel müdüriyeti arasında sağlanacak ilk iletişim resepsiyon bankosunda yer alır. Lawson'a göre (1976, s. 74) 200 odalı bir otelde resepsiyon bankosunun uzunluğu 7,5 m, resepsiyon bankosunda gerekli alan ise 18,5 m'dir. Kayıt kabul bankosu, tek veya ayrı bankolar halinde olabilir. Girişten kolay algılanabilir olmalıdır. Otelden ayrılan müşterinin ödeme noktası da burası olacağından, idare ve muhasebe ile mekânsal ilişkide olmalıdır. Kabul bankosunun uzunluğu ve alanını, otelin büyüklüğü, oda sayısı, sınıfı, geliş gidiş düzenleri, kongre rezervasyonları, tur grupları, kalış süresi, otelin mevsimlik olması ya da olmaması gibi durumlar etkiler (Bovy & Lawson, 1977, s. 71).

Bekleme Yerleri: Bir müşteri kaydını yaptırırken diğerlerinin bekleyebileceği mekandır. Otel müşterilerinin kısa süreli oturduğu, dinlendiği, sohbet ettiği bölümdür. Otelin niteliklerine (sınıfına) ve fiziksel boyutlarına bağlı olarak lobinin giriş holünde kapladığı alanın büyüklüğü değişebilir ve bu bağlamda gerçekleştirilen eylemler de çeşitlendirilebilir (tv izleme, kitap okuma vb).

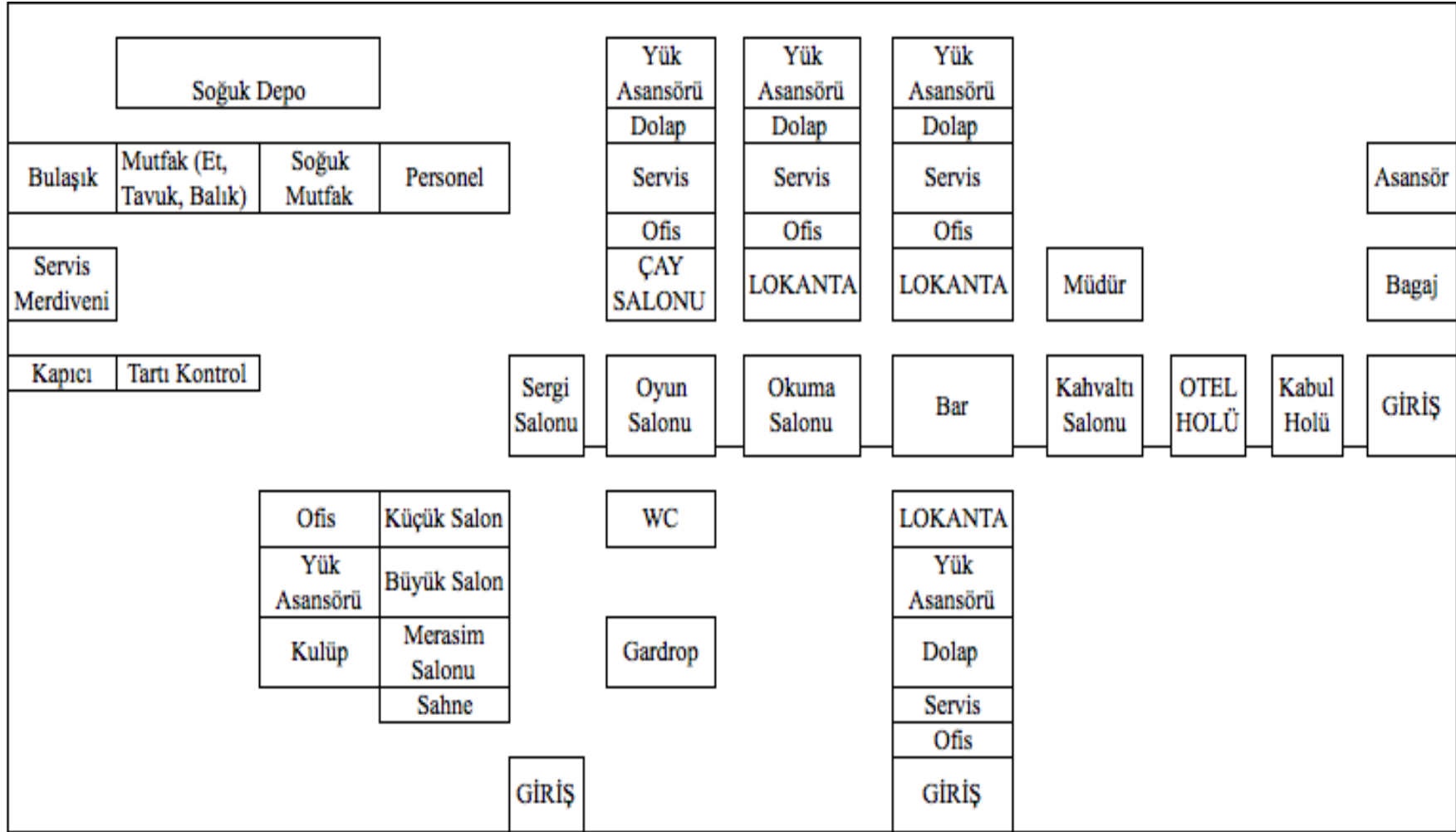
Vestiyer: Giriş holüne yakın bir yerde dışarıdan gelecek misafir ve otel müşterilerinin kullanacağı vestiyer konumlandırılmalıdır

İdare: Otel işletme sistemine ve teşkilatına göre, idari bürolar için uygun ve yeterli yerler ayrılmalıdır. Müşteriyle direkt teması gereken idari büroların kabul holü ile yakın olması gereklidir.

Kambiyo: Para değişimini sağlayacak büro ve emanet kasaları bulunmalıdır.

Lavabo ve Tuvaletler: Kabul hollerinde otel kapasitesine bağlı yeterli sayıda lavabo ve tuvalet bulunmalıdır.

Diğer Elemanlar: Otellerin giriş holünde gezi düzenleyen turların bilgi verdiği bankolar, tercüman hizmeti sağlayan bürolar, hediyelik eşya, mücevherat, kitap satılan alanlar, kuaför hizmeti veren bölümler bulunmaktadır.

Şekil 3.1: Otel Fonksiyon Şeması

Kaynak: (Oda, 2008, s. 46)

3.1.3. Otel Holü

Kaydını yaptıran müşteri giriş holünden otel holüne geçer. Otel holü otelin merkezinde ve serbest bir mekandır. Giriş holü, yemek salonu, diğer salonlar, toplantı ve konferans salonları, oyun ve yatak odaları grupları ile irtibat otel holünden sağlanır. Otel holü otelin en zengin bölümüdür. Ziyaretçi kabulü burada yapılır. Otel holünde otel müşterilerinin %25' i için oturma imkânı sağlanmalıdır (Doğu, 1994, s. 8). Otel holü yüzeyi otelin yerine ve özel şartlara göre değişir. Otelin merkezi bir yerinde bulunan otel holü, büyük otellerde geniş tutularak otelin bütün zemin katını kapsar. Bu mekân otel müşterileri ve dışarıdan gelenler tarafından kullanılabilen bir ‘lobi’ haline getirilir. Otel holüne bağlı mekanlar, televizyon izleme, müzik, okuma, oyun salonları, kış bahçesi, Amerikan bar ve yemek salonları olarak sıralanabilir (Doğu, 1994, s. 8).

3.1.4. Yeme – İçme Mekanları

Otellerde ortak kullanım alanları içerisinde lobilerden sonra en önemli ve yoğun olan bir diğer iç mekân ise yeme-içme mekanlarıdır. Lobilerde olduğu gibi yeme-içme mekânları müşteriler ve ziyaretçilerin servis hizmetleri, mekânın tasarımı bakımından tüm beklentilerinin sağlanması gerekmektedir. Yeme-içme mekanlarında otelde konaklayan müşterinin yanında dışardan gelen ziyaretçilerde ağırlanmaktadır (Aydıncı, 2009, s. 65).

Otellerin konaklamadan sağladıkları gelirlerden sonra en önemli gelir kaynağı yiyecek ve içecek bölümlerinden elde edilen gelirlerdir (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1983, s. 23).

Yeme-içme mekanları genellikle lobiler ile bağlantılı olarak konumlandırılmaktadırlar. Lobi ile kurulan bu bağlantı müşterilere ulaşım kolaylığı sağlamaktadır.

Yeme-içme mekanlarında oturma alanı ve sayısı her otele göre farklılık göstermektedir. Ancak otel oda sayısı ile orantılı bir uyum göstermesi gerekmektedir. Bazı lüks otellerde bu mekân birden fazla olabilmektedir. Yeme-içme mekânı ile bar kısmının bağlantılı olması gerekmektedir (The Architectural Journal, 1970, s. 70).

3.1.5. Çok Amaçlı Salonlar

Ortak kullanım alanları içerisinde yer alan çok amaçlı salonlar toplantı, sergi ve balo salonları gibi mekanlardır. Bu salonlar yapılırken genellikle çeşitli şirket toplantılarına, özel davetlere ve seminerlere hizmet verebilecek nitelikte olmasına dikkat edilmektedir (Yolcu, 2006, s. 111).

Kent otelleri için çok amaçlı salonlar gelir kaynağı açısından son derece önem taşımaktadır. Kent otellerinde konaklamaların büyük kısmı iş nedeni ile gelen misafirlere olmaktadır. Salonların kapasitesine yetecek kadar sandalye ve masa bulunmalı, kullanılmadığı durumlarda ise salonlara yakın depolarda saklanmalıdır. Salonlarda güvenlik önlemleri alınmalı ve acil durumlar için yangın çıkışları bulunmalıdır (Aydıncı, 2009, s. 71).

3.1.6. Rekreasyon Alanları

Otellerde rekreasyon alanları havuz, sauna, spor salonu, hamam, masaj, solaryum, masaj odası, tenis sahaları, oyun salonları, kuaför gibi aktivite ve hizmet mekanlarıdır. Rekreasyon alanları sağlık merkezleri olarak da adlandırılmaktadır. Bu alanların büyüklüğü otellerin büyüklüğüne ve standartlarına göre değişiklik göstermektedir.

Rekreasyon alanlarının temiz ve hijyenik olması gerekir. Zeminde ses olmaması için halı ve benzeri ses emici kaplama malzemelerinin ve ıslak alanlar için kaymaz ve kolay temizlenebilen malzemelerin tercih edilmesi gerekmektedir. Tüm sağlık merkezlerinde güvenliği sağlamak adına güvenlik sistemleri bulundurulmalıdır (Aydıncı, 2009, s. 73).

3.1.7. Sirkülasyon Alanları

Otel yapıları içinde sirkülasyonu sağlayan elemanlar koridorlar, merdivenler, yürüyen merdivenler ve asansörlerdir. Müşterilere ait olan merdiven ve asansörler kolay algılanabilecek konumda olmalıdır. Otellerde en az bir asansör bulunmalıdır. Kat sayısının onu (10) geçmesi durumunda asansör sayısı en az iki adet olmalıdır. Lüks otellerde bagajların taşınması amacı ile bagaj taşıma asansörlerinin de bulunması gerekmektedir (Doğu, 1994, s. 12-13).

3.1.8. Yatak Katları

Yatak katları otel müşterilerinin konaklama yaptıkları mekanlardır. Yatak katlarında yatak odaları, süitler, müşteriler ve servis için ayrılmış asansör, müşteri asansörü, yangın merdiveni, servis sağlama mekanları ve çamaşır deposu bulunmaktadır. Bu katlar otel tasarımlarına göre değişiklik göstermekte olup, genellikle ilk birkaç kat ortak kullanım alanları için tasarlandıktan sonra, yatak katları ortak kullanım alanlarının üstünde yer almaktadır. Yatak katlarında yer alan yatak odaları tasarlanırken en küçük alan içinde, en ekonomik şartlar düşünülerek tasarlanmalıdır. Odalarda birçok fonksiyonun bir arada bulunması gerekmektedir. Yatak odaları, uyuma, oturma, banyo yapma, giyinme gibi kullanıcının gereksinimlerini karşılayabilmelidir (Yolcu, 2006, s. 100).

3.1.9. Servis Alanları

Servis alanları otelde verilen hizmetlerin hazırlıklarının yapıldığı alanlardır. Otelde yer alan servis alanları yeme-içme servisi, teknik servis, çamaşır servisi, otopark, depo ve personel alanlarıdır. Bu alanlar tasarım aşamasında genellikle bodrum katına konumlandırılmaktadırlar. Servis mekanlarına girişler, müşteri girişlerinden ayrı olarak yapılmaktadır. Özellikle malzeme giriş çıkışı için kullanılan servis mekanının girişi, müşteriye rahatsız etmemek adına ayrı yapılmalıdır (Aydıncı, 2009, s. 81).

3.2. Kent Otellerinde Lobi-İç Mekân İlişkisi

Kent otellerinde lobi mekanları tasarlanırken otele giriş holünden diğer mekanlara kadar tüm alanların doğru ve fonksiyonel tasarlanarak, renkli ve hareketli bir atmosfer yaratmak amaçlanmaktadır. Otel tasarımlarında tüm mekanların lobi etrafında toplanması önemlidir. Böylelikle otel müşterileri çeşitli faaliyetlere kolaylıkla ulaşabilmektedir. Lobinin tasarım aşamasında kullanıcının bilinçli olarak farkında olmadığı ama alışkanlıkları doğrultusunda gerçekleştirilmesini arzuladığı kullanım ve hizmet açısından bir takım temel gereksinimler bulunmaktadır. Otel müşterilerinin otele giriş anından itibaren otel hizmetinden memnun kalması, rahat edebilmesi ve memnun ayrılması için müşteri gereksinimleri önemli rol oynamaktadır (Opak, 2009, s. 52).

3.2.1. Kullanım Gereksinimleri

Kullanıcı gereksinimleri; kullanıcıların bir eylemi yerine getirebilmesi için bulunduğu ortamın sahip olması gereken koşullarıdır. Kent otellerinde kullanıcılar otel içinde farklı gereksinimlere kolaylıkla ulaşabilmeyi istemektedirler. İyi bir kent oteli, kullanıcı gereksinimlerini karşılayabilir nitelikte olmalıdır. Kent oteli lobileri ise otelin kontrol noktası olarak kabul edildiği için gereksinimleri olan kullanıcıların ilk başvurduğu mekanlardır (Opak, 2009, s. 23).

İşletme açısından lobiler müşteri kabul, kayıt, bilgi alma ve ön büro hizmetleri ve müşteriler için bekleme alanlarının bulunması gerektiği mekanlardır. İşletmeler lobiler aracılığı ile otel tarzı ve sınıfı hakkında müşterilerine ilk izlenimi vermektedirler. Lobiler otel girişleri ile direkt bağlantılı olmalıdır. Kullanıcılar mekâna giriş yaptıkları an itibari ile resepsiyon alanını kolayca algılayabilmesi gerekmektedir. Bu sebeple işletme açısından lobilerin, müşteri gereksinimlerini karşılayabilir nitelikte olması gerekmektedir (Oda, 2008, s. 51).

Lobilerin otel müşterileri tarafından en sık kullanılan mekân olması sebebi ile müşterilerin otelde buldukları süre zarfında mekândan rahat faydalanabilmesi gerekmektedir. Kent otel lobileri giriş mekânı ile direkt bağlantılı olmalı ve resepsiyon bankosu müşteriler tarafından kolay algılanabilir yerde olmalıdır. Böylelikle müşteriler otele girdikleri andan itibaren işlem yaptıracakları resepsiyon bankosunu kolayca algılayabilecekler ve hızlı bir şekilde işlemlerini yaptırabileceklerdir. Ayrıca lobinin dışarıdan algılanması da otelin çekiciliğinin artırılması bakımından gereklidir. (Şavklı, 2002, s. 116).

Kullanıcılar için lobiler, giriş holünden itibaren rahatlıkla kayıt kabul bölümünü görülebilen, bilgi alabilecekleri danışma bölümünün yer aldığı, ödeme yapabilecekleri mekanlar olması gerekmektedir. Lobilerde aynı zamanda kullanıcıların otele giriş ve çıkış için yaptıkları işlem sırasında beklemeleri gereken durumlara karşılık konforlu oturma grupları gerekmektedir (Oda, 2008, s. 54).

Lobiler kullanıcının konforu, rahatı ve otelden memnun ayrılması için sağlanan hizmetlerin ilk aşaması olması sebebi ile tasarım aşamasında detaylı planlanması gereken mekanlardır. Bu mekanlarda kullanıcıyı etkileyebilmek için, görsel özellikler ve kullanıcı gereksinimlerinin yanı sıra hizmet gereksinimlerinin de sağlanabilmesi gerekmektedir.

3.2.2. Hizmet Gereksinimleri

Müşteri kabul, müşteri kayıt, bilgi alma gibi ön büro hizmetlerini sağlayan bankoları ve bekleme mekanını bünyesinde bulduran lobiler kullanıcıların otele giriş anından itibaren memnuniyetinin sağlanabilmesi amacı bir takım hizmet gereksinimlerini sağlaması gerekmektedir (Yüksel, 1984, s. 34).

Kullanıcılar işlemlerini yaptırmak için öncelikli olarak otel lobisine yönlendirilmektedirler. Kayıt ve bilgi alma işlemleri için lobiye gelen müşteriler mümkün olduğu kadar kısa sürede işlemleri yapılmalı ve bekletilmesi gereken durumlarda ise bekleme mekanına alınmalıdır. Bekleme mekânında otellerde ikram yapabilecek ufak kapasiteli alanın bulunması, müşteri memnuniyeti açısından önemlidir. Ancak yıldız sayılarına göre otellerde bulunması gereken özellikler dikkate alındığında lobi hizmet gereksinimleri farklılık göstermektedir. Bu sebeple bir yıldızlı otellerde yeterli büyüklükte oturma salonunun bulunması halinde bekleme mekanının olma şartı aranmamaktadır (Dereli, 1989, s. 136).

Dört ve beş yıldızlı otellerde konaklamaya gelen müşteriler lobilerde kayıt işlemlerinin yaptırırken diğer taraftan da araçlarının görevliler tarafından otoparka çekilmesini ve bagajlarının güvenli bir şekilde odalarına yerleştirilmesini beklemektedirler. Ancak bir, iki ve üç yıldızlı otellerde otopark bulunmaması sebebi ile müşterilerin hizmet beklentileri arasında yer almamaktadır (Emir, 2007, s. 59-61). Kayıt işlemlerini yaptıran kullanıcılar lobide yer alan yetkililer tarafından odaya yönlendirilmeyi ve kısaca oda özellikleri hakkında bilgi verilmesini beklemektedirler (Sever, 2008, s. 59).

Kent oteli lobileri sadece yatılı kullanıcılar tarafından değil aynı zamanda günü birlik gelen kullanıcılar tarafından da kullanılan mekanlardır. Bu sebeple lobi mekânı servis mekanları, toplantı ve balo salonları, restoran, bar, otopark ve wc gibi mekanlarla ilişki

içinde olmalı ve kullanıcılar tarafından kolay algılanabilmelidir. (Çakırkaya, 1995, s. 43-44). Kent otel lobilerinde müşterilerin kayıtlarının yapılması ile birlikte müşterilerin konaklama süreci başlamış olup, lobi yetkililerinin diğer hizmet mekanlarına müşterinin girişini bildirmesi gerekmektedir (Medlik, 1997, s. 49).

Çalışma kapsamında modernleşme süreci içerisinde yer alan Geç Osmanlı Dönemi'nde inşa edilen ve bünyesinde bir çok ilki barındırması sebebi ile Pera Palas Otel, Erken Cumhuriyet Dönemi'nde inşası yapılan ve dönemin başkentinin ilk modern oteli olması sebebi ile Ankara Palas Otel ve Modernleşme dönemi kent otellerinden olan ve hizmet kalitesi ile ön plana çıkan Hilton İstanbul Otel'lerinin lobi-mekan ilişkileri değerlendirilmeden önce, tarihçesi hakkında genel bir bilgi aktarımının yapılmasında fayda görülmektedir. Ayrıca bahsi geçen kent otellerinin; süreç içerisinde toplumsal yapı, kültürel süreç, sosyal durumun tespiti önem taşımaktadır.

3.3. Modernleşme Sürecinde Pera Palas Otel Tarihçe ve Genel Betimleme

Endüstri Devrimi sonucu bariz bir ekonomik üstünlük kazanan Avrupa'ya Osmanlı artık endişe ve korku ile bakmıyor, bu duygular yerini özenmeye bırakıyordu.

Gelenek ve göreneklerin etkilerinden bir anda kurtulmak söz konusu olmadığından, günlük hayata ait bazı formlar ve modada bazı yüzeysel değişimler gözlenmeye başlanmıştır. İstanbul'da saraya yakın çevrelerde ve Pera bölgelerinde, (bu yerler İtalyan, Ermeni, Rus ve Yahudi azınlıklar tarafından tercih ediliyorlardı) bu modanın kendini ilk gösterdiği yerleşim bölgeleri olmuşlardır. Türk nüfusunun üst tabakası da bu semtlere doğru yönelmeye başlamıştır (Işın, 1985, s. 556) . Kafelerin, pastanelerin ve tiyatroların yanı sıra Tokatlıyan ve Pera Palas gibi oteller de bu seçkin tabakanın ilgisini çeken mekanlardır.

“19.y.y.'da otel yapıları farklı bir anlam kazanmışlardır. Geleneksel Osmanlı toplumundaki kervansarayların aksine otel binaları, modern hayat tarzının tüm gereksinimlerine cevap verecek şekilde düzenlenmişlerdir.

Batılı anlamda Türk mimari literatürüne giren ilk büyük otel binası İstanbul'da Pera bölgesinde yapılan "Hotel D'Angleterre" dir. Pera Palas'ın yapımı ise bundan 20 sene sonrasına dayanmaktadır. (Işın, 1985, s. 556)

Orient Ekspres Paris-İstanbul seferleri başladığında, İstanbul'da yüksek standartlarda otel bulunmaması sebebi ile konforlu otellere ihtiyaç duyulmaya başlanmıştır. Bu sebeple yatırımcı Asayan Mıgırdıç, Orient Ekspres yolcuları için, dönemin en tanınmış mimarlarından Alexandre Vallaury ve yardımcısı Henri Duray'a Pera Palas Otelini yaptırmaya kararı almıştır (Alsaç, 2008, s.81-82).

1881 yılında inşasına başlanan otel hakkında ilk haberler 1893 yılında duyulmuştur. Dönemin haberlerinde otelin inşa edildiği, otel içinin ve çatısının tamamlandığına, çatısına ait güzel bir manzaranın ve aynı zamanda otel içerisinde bilardo salonları, restoran, resepsiyon bölümlerinin bulunduğu, 150 kişilik yatak kapasiteli olduğuna dair bilgilere yer verilmiştir (Akın, 2002, s. 273).

1896 yılında otel kapıları müşterilerine açılmıştır. Açıldığı yıldan I. Dünya Savaşı'na kadar geçen 19 yıl, otelin en ihtişamlı yılları olmuştur. Bu yıllarda Pera Palas sergi, gösteri, yarışlar ve balolara ev sahipliği yapmıştır. I. Dünya Savaşı'nın yarattığı hukuki ve politik alanlardaki sıkıntılar Pera Palas Otelinin 1915 yılında işletmesinin devri gerçekleşmiş sonrasında ise yaşanan maddi sıkıntılar sebebi ile borçlanan otel mülkiyeti 1923 yılında hazine adına tescil edilmiştir. 1983 yılında Turizm Bakanlığı'nın başlattığı otelin kamulaştırılma davası durdurulmuş sonrasında ise 1994 yılında dava Kültür Bakanlığı tarafından kazanılarak otel Kültür Bakanlığı'nın adına tapuda tescil edilmiştir (Gülersoy, 1994, s. 240).

Pera Palas Otel, İstanbul Beyoğlu ilçesi Tepebaşı semtinde konumlandırılmıştır. 12.320 metrekarelik alana inşa edilen otelin 146 yatak odası bulunmaktadır. Otelin iki adet bodrum kat, zemin kat, birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü, beşinci kat ve çatı katı olmak üzere toplam dokuz kattan oluşmaktadır. Otelin bahçesi bulunmamaktadır ancak kuzey cephesinde sonradan eklenmiş dışarıdan girişi bulanık teras yer almaktadır. Otel cephelerinde simetri anlayışına başvurulmuş ve cephelerin her biri farklı anlayışla tasarlanmıştır (Çilli, 2009, s. 54-62).

Avrupa standartlarındaki ilk Türk oteli Pera Palas'ın 16'sı süit oda olmak üzere 115 odası bulunmaktadır. İki bodrum kat olmak üzere dokuz kattan oluşan Pera Palas 46 x 28 metre boyutunda olan dikdörtgen zemin üzerine konumlandırılarak inşa edilmiştir (Baslo ve Onat, 1998).

Açıldığı dönemde büyük ilgi uyandıran bu yapı, iki farklı dünyayı birleştiren dramatik mekanların bir oluşumu olarak görülüyordu. Bu iki farklı dünyadan ilki, 19.yy.'daki oryantalist hareketlerin etkisiyle, romantizm üstü hisler uyandıran, bu egzotik doğu dünyasını keşfetmeye çıkan seçkin batılı toplum'du. Diğeri ise, kendine batı çerçevesinde yeni modern bir tanımlama bulmaya çalışan Osmanlı'nın seçkin tabakasıdır. Ancak, bu kesim Osmanlı gelenek ve göreneklerinden sıyrılmamanın etkisiyle sadece görüneni taklit edebilmiştir. (Çeliköz, 2001, s.113)

2008 yılında otelin restorasyon çalışması başlamış olup, 2 yıl süren çalışmaların ardından 2010 yılında kent oteli Pera Palas tekrar açılmıştır. Restorasyon çalışması ile Pera Palas Otel'i ilk günkü ihtişamına geri döndürmek hedeflenmiştir. Bu sebeple otel hizmetleri yeme-içme ve konaklama ile sınırlandırmayıp, kültürel aktivitelere de ağırlık verilmektedir. Birçok mimari akımı kendi içinde sentezlemeyi başaran Pera Palas, mimari biçimlerin birleşme noktası olarak değerlendirilmektedir. Otelde mimari üsluplardan Oryantalis, Art Deco, Art Nouveau'ya yer verilmiştir (Timer, 2010, s. 1).

Pera Palas Otel'i'nin giriş katında giriş holü, resepsiyon, Orient Ekspres Bar, Kubbeli Salon, Kütüphaneli Salon, Paşa Salonu, Pera Salonu, Aynalı Salon, hediyelik eşya satış dükkânı bulunmaktadır.

Günümüzde otel kullanılmaya devam edilmekte olup geçmişte birçok devlet adamı ve sanatçıyı ağırlamıştır. Otel Atatürk, İsmet İnönü, Agatha Christie gibi birçok ünlü ismi ağırlamıştır. Mimar, iç mimar, inşaat mühendisi ve topograflardan oluşan 30 kişilik bir ekip tarafından yenilenen Pera Palas 2010 yılında tekrar hizmet vermeye başlamıştır. Atatürk'ün zamanında kaldığı 101 nolu oda ise günümüzde müze olarak kullanılmaktadır (Timer, 2010, s. 1).

Geç Osmanlı dönemini simgeleyen ve birçok iş adamı, siyaset mensubunu ağırlayan kent otellerinden Pera Palas Otel; 2008 yılı restorasyon çalışmalarından sonra günümüzde de kullanılmaya devam edilmektedir. Restorasyon çalışmaları ile otel eski dokusunu bozmadan güncel hale getirilmiş olup, otel lobi mekanları ve diğer iç mekân birimlerinde kültürel değerler kullanılarak mekân biçimlenmesinde orijinallik ve bulunduğu bölge ile bütünlük sağlanmıştır.

2010 yılında restorasyon çalışmaları tamamlanan otelin teknik yapısı yenilenmiş olup son teknolojiler kullanılırken otelin tarihi ve mimari dokusu korunmuştur. Aynı zamanda restorasyon çalışmalarında otele Pera Spa, sauna jet stream özellikli kapalı yüzme havuzu, jakuzi, buhar odası, fitness center ve Türk hamamı gibi mekanlar da eklenerek otel kullanıcılarının aktivite alanları genişletilmiştir (m.turkinfo.nl, 2010).

Ayrıca Pera Palas Otel 2014 yılında New York merkezli dünyaca ünlü araştırma sitesi “Thrillist”in yaptığı araştırmaya göre otel dünyanın en ikonik 10 otelinden biri seçilmiştir. Ayrıca “Elite Travel Magazine” gibi en prestijli dergisi tarafından belirlenen “Best on the Planet” listesinde yer almıştır. Best on the Planet listesinde yeryüzündeki en iyi 101 süit odayı sıralayan Elite Travel Magazine listesine Pera Palas Otel Franz Joseph Suite ile girmiştir (Sofra Grup, 2015, s. 19).

Otelin 2010 yılında tamamlanan yenilenme çalışmaları kapsamında ısıtma – soğutma ve su sirkülasyon sistemlerinde de değişiklikler yapılmıştır. Böylelikle yenilenen Para Palas Otel su sirkülasyonları ve ısıtma – soğutma sistemlerinde yüksek oranda enerji tasarrufu sağlamaktadır (www.ebelediye.info, 2010).

Otelde konaklayan misafirlerin konforunu en üst düzeyde sağlayabilmek adına iklimlendirme sistemleri tasarlanmıştır. Otel için iklimlendirme otomasyonu programları hazırlanırken enerji tasarrufu ön planda tutulmuş, doğaya saygılı bir anlayış sağlanmaya çalışılmış ve aynı zamanda işletme giderlerinin en aza indirilmesi hedeflenmiştir (Turhan, 2011, s. 21).

Otelde acil durumlar için odalarda otel personeline ulaşılabilmesi için acil çağrı sistemi kurulmuştur. Sistem kullanımı kolay ve odaya en hızlı ulaşımın sağlayabilecek

şekilde tasarlanmıştır. Aynı zamanda teknik alt yapı yenilemelerinde otelin tümünü kapsayacak şekilde yangın algılama sistemleri kurulmuştur. Ayrıca otelde konaklayan tüm misafirlerin güvenliğini sağlamak adına 7/24 aktif olacak şekilde sabit ve hareketli olmak üzere yüz adet in üzerinde güvenlik kamerası kurulmuştur (Turhan, 2011, s. 22).

2010 yılında restorasyon çalışmaları tamamlanan otelin teknik yapısı yenilenmiş olup son teknolojiler kullanılırken otelin tarihi ve mimari dokusu korunmuştur. Aynı zamanda restorasyon çalışmalarında otele Pera Spa, sauna jet stream özellikli kapalı yüzme havuzu, jakuzi, buhar odası, fitness center ve Türk hamamı gibi mekanlar da eklenerek otel kullanıcılarının aktivite alanları genişletilmiştir (m.turkinfo.nl, 2010).

3.4. Modernleşme Sürecinde Ankara Palas Otel Tarihçe ve Genel Betimleme

1920' den itibaren yeni kurulan hükümetin merkezi olan Ankara, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin 13 Ekim 1923 tarihinde kabul ettiği bir kanunla Türkiye Devleti'nin başkenti ilan edilmiştir. Yeni devletin, Türkiye Büyük Millet Meclisi binaları başta olmak üzere idari yapılara, otele, okula, yola, suya ihtiyacı vardır. Bu noktada vakıflar devreye girmektedir. Köklü bir maziye sahip olan Evkaf İdaresi, Mimar Kemaleddin Bey'in başkanlığında iyi bir teknik kadroya sahip olarak görev almaktadır. Cumhuriyetin ilk yılları ile birlikte, Vakıflar eliyle Ankara'da büyük bir imar hareketine girişilmiştir. Alınan gelişim ve imar kararları sonucu olarak, Ankara Palas'tan Merkez Bankası'na kadar Ulus ve çevresindeki benzer yapılar inşaa edilmiştir (Öztürk, 1988, sayı. 20).

Otel Atatürk'ün emri ile devlet tarafından yapılmış olup, resmi bir niteliğe sahiptir. İhtiyaçtan kurulan Ankara Palas; kurulduğu yıllarda yeni başkentin ilk modern oteli olarak tanımlanmıştır (Sumbas, 2013, s. 176). Ankara Palas; 1920' li yıllarında Ankara'ya gelen siyasetçilerin, aydınların veya görevlilerin uygun kalınacak olan yeri sağlamıştır (Atay, 2010, s. 451).

Cumhuriyet'in kurulduğu ilk yıllarda tasarımı I. Ulusal Mimarlık Üslubu'nun savunucularından Vedat Tek tarafından hazırlanan otelin yapımına 1924 yılında başlanmıştır. Ancak otelin temeli atıldıktan sonra yarım kalan bina aynı üslup ile Mimar Kemalettin Bey'in yeniden tasarımına göre 1927 yılında tamamlanmıştır (Mekân, 2005, s. 76).

I. Ulusal Mimarlık Üslubu ile inşa edilen otel, Erken Cumhuriyet Dönemi'ndeki düşüncelerin uzantısı olarak kabul edilmektedir. I. Ulusal Mimarlık Üslubu'nda geçmiş değerler ve ulusallık vurgusu dış cephede yer alan öğeler ile verilmektedir. Ankara Palas bu üslubun örnekleri arasında yer almaktadır. Otelin ön cephesinde yer alan kubbe ve taç kapı ve ayrıca girişte yer alan Türk süsleme motifleri bunun örneklerindedir. Bunun yanı sıra iç mimaride ulusal ve geçmiş değerlere vurgu içeren özellikler yer almamaktadır. Otelin iç mimarisinde batıyı simgeleyen balo salonları gibi öğelere yer verilmiştir (Sarioğlu, 2001, s. 71).

Erken Cumhuriyet Dönemi'nde modern ve çağdaş yaşamın oluşturulması için inşa edilen Ankara Palas, Anadolu'nun kentleşmesine öncülük etmiştir. Meclisin karşısında, Ankara Tren Garı'na yakın yerde olan otel, kurulduğu yıllarda tek ulaşım kaynağının tren olması göz önünde bulundurulduğunda, Ankara'ya yeni gelen misafirleri karşılayan bir konumdadır (Batuman, 2009, s. 49).

Ankara Palas, şehirde yaşayan aydın kesimin, bürokratların ve aynı zamanda şehre gelen yabancı diplomatik misafirlerin ağırlandığı sosyal bir mekân haline gelmiştir. Erken Cumhuriyet Dönemi'nde sosyal mekanların ve kadın erkek birlikte gidilebilecek mekanların azlığı sebebi ile Atatürk'ün önerisi ile kurulan Ankara Palas, kadınların erkekler ile sosyal ortama eşit bir şekilde girebilmelerinin ilk adımlarının atıldığı otel olarak bilinmektedir (Mekân, 2005, s. 76). Otelde ilk kadın-erkek bir arada eğlenildiği balo denemeleri 29 Ekim Cumhuriyet Baloları ve Yılbaşı Balolarıdır (Sumbas, 2013, s. 189).

Kurulduğu yıllarda Ankara Palas gerek misafirleri gerekse mimari yapısı bakımından Ankara'nın en önemli lokantası ve kulübü sayılmaktaydı. O dönemlerde Ankara'da konaklama yapılacak başka bir mekânın olmamasından, devlet adamları ve yurtdışından gelen heyetler, misafirler Ankara Palas'ta misafir edilirdi. Otel Ankara'da eski meclis binasının karşısında yer almasından dolayı günümüzde de siyasi ortamların merkezi konumundadır. 1982 yılında otel Dışişleri Bakanlığı tarafından restore edilmiştir (Mekân, 2005, s. 78).

Ankara Palas, tüm bu işlevler içerisinde Türk Modernleşmesi kapsamında ulusal kimlik ve modern yaşam biçiminin üretilmesinde önemli bir role sahiptir. Bu nedenle

Ankara Palas Erken Cumhuriyet Dönemi'nin mekânsal ve yaşamsal boyutlarını yansıtmaktadır (Sumbas, 2013, s. 192).

Ankara şehir merkezine konumlandırılmış olan otel; dikdörtgen biçiminde inşa edilmiş olup, bodrum katı dahil olmak üzere toplam üç katı bulunmaktadır. Ayrıca otelde 7000 metrekareyi kaplayan ve çeşitli gereksinimleri karşılayan 4 adet salon bulunmaktadır. Salonlardan 500 metrekareye sahip olan balo salonu otelin giriş katında yer almaktadır. Günümüzde otel misafirlerinin konaklama ihtiyacını karşılamasının yanı sıra; özel organizasyon, resmi kokteyl, yemekli toplantı, konferans, düğün ve çeşitli resepsiyonların düzenlenebileceği mekân olarak da kullanılmaktadır. Kullanılan tüm salonlar aynı anda 1000 kişiye hizmet verebilir niteliktedir (ankrapalas.com, 2017).

3.5. Modernleşme Sürecinde Hilton İstanbul Otel Tarihçe ve Genel Betimleme

Kapitalist gelenek, 1946'dan sonra Türkiye'de ilk çok partili seçimin gerçekleşmesiyle uygun ortamın bulunduğunu düşünüp sivil-tüketici toplumun gelişmesine sebep olmuştur. Bu gelişme aynı zamanda ideoloji ve ekonomide de liberal bir sisteme doğru atılan ilk adımdır. Demokrat Parti'nin (DP) hükümete gelmesi ile birlikte, ekonomi ve hükümete ait sektörlerdeki sermayeye ve özel yatırımlara güven ortamı yaratılmıştır. Yeni hükümetin programı doğrultusunda, ülke pazarı içte ve dışta genişleyecektir. Bununla beraber, birçok meslek alanı artı ve eksileriyle ülke gündemine oturmuştur. Mimari yapılanma da bundan etkilenen sektörlerdendir. (Çeliköz, 2001, s.127)

Ekonomik ve sosyal koşullardaki bu değişim, mimaride bir dinamizm hissi uyandırmış ve Amerikan tarzı ofis binaları, fabrikalar ve oteller yapılmaya başlanmıştır. 1950'lerdeki üst tabaka Türk toplumundaki yeni Amerikan havasını yansıtmaması bakımından, İstanbul Hilton Oteli Türkiye'deki yeni nesil enternasyonal otel yapılarının öncüsü konumundadır. (Çeliköz, 2001, s.127,128)

Uluslararası sitedeki bu önemli yapı, 1950 ve 1952 yılları arasında Sedat Hakkı Eldem ve Skidmore & Qwings ve Merrill (SOM) mimarlık ofisi tarafından tasarlanmıştır. 1954 yılında hizmete girmiştir. (Opak, 2009, s. 123). Eski adı İstanbul Boğazı Hilton

İstanbul Otel 1954 yılında açılmış olup Türkiye'nin ve İstanbul'un ilk beş yıldızlı oteli olarak bilinmektedir (Conker, 2009, s. 38).

Kendinden önceki örneklerde karşılaştırılınca, bu proje çok daha komplike bir program içermekte, ileri bir organizasyon anlayışı ve teknoloji ile desteklenmiştir (Çeliköz, 2001, s.128) İstanbul Hilton, 1950'lerin Amerikası ve Amerikan rüyasını temsil eden prensiplerle inşa edilmiştir (Çeliköz, 2001, s. 135).

II. Ulusal Mimarlık Döneminin son yıllarını simgeleyen otel; 1952 yılında 21m x 100 m boyutunda dikdörtgen prizma şeklinde olup, toplam 278 oda, 8 yatak katı ve resepsiyon lobi, restoran ve servis birimlerinin bulunduğu 3 kattan oluşmaktadır. Ayrıca lüks otelde 600 kişilik yemek salonu, 250 kişilik yemek ve dans salonu, havuz, tenis kortu bulunmaktadır (Conker, 2009, s. 38). Otelde kongre merkezide dahil toplam 27 toplantı salonu bulunmaktadır. Aynı zamanda otel de konaklama için tümü teras veya balkona sahip 500 oda bulunmaktadır (hilton.com.tr, 2017).

Çakırkaya' ya (1995) göre; 1950 yılından sonra, turizm sektöründeki gelişmeler ve sosyal yaşamın gerekliliklerine bağlı olarak yapılan Hilton İstanbul Otel'inin başlattığı otelcilik anlayışına uygun, birçok lüks kent otelleri inşa edilmeye başlanmıştır.

1950 yılında tasarlanan Hilton İstanbul Oteli zaman içinde değişikliklere ihtiyaç duymuştur. Önceleri zemin katta bulunan lobi bar boğaz manzarasında yararlanılabilmesi amacı ile teras yanına taşınmıştır. Böylelikle otel lobisinin tüm zemin kat oturma alanlarından boğaz manzarası görülebilmektedir. Günümüzde otel oda sayısı 498 adettir.

BÖLÜM IV

PERA PALAS, ANKARA PALAS, HİLTON İSTANBUL OTELİ

LOBİ İÇ MEKAN BİÇİMLENİŞİ

4.1. İç Mekân-Çevre Biçimlenişi

Kent otelleri lobi mekanlarının dış mekân-ana giriş ve yan servis girişleri ile bağlantısı direk ilişkili ve kuvvetlidir. İç mekân-dış mekân ilişkisi ve mekanlar arası dolaşım akslarının oluşumu bu noktada ön plana çıkmaktadır. Bu açıdan Pera Palas, Ankara Palas ve Hilton İstanbul Otel'lerinde yer alan lobi mekanlarının dış mekân ile olan ilişkisi incelenerek, mekanlar arası ilişki değerlendirilecektir. Kent otel lobilerinin dış mekân ile olan ilişkisi, otel yakın çevresi ve taşıt trafiği açısından ele alınacaktır.

Otel lobileri ve iç mekân tasarım yaklaşımları, sosyal ve ekonomik açıdan farklı gereksinimleri karşılayabilmeli ve fiziksel çevre ile uyum içinde olmalıdır. Otel çevresinde bulunan rekreasyon ve yeşil alanların peyzaj düzenlemeleri müşterilerin beklentilerine cevap verecek ölçüde yapılmalıdır.

Kent otelleri ulaşım bakımından otel sınıflamasında yer alması sebebi ile ulaşım merkezleri arasındaki mesafe dikkate alınmaktadır. Kent otelleri, şehir merkezlerinde yer almalarından dolayı genel ulaşım araçlarına, havayollarına ve terminallere yakın olmalıdırlar. Çoğunlukla iş adamları tarafından konaklama amacı ile tercih edilen oteller, sanayi ve endüstri bölgelerine ulaşımın kolay olduğu alanlarda tasarlanmalıdır (Çakıcı, 2000, s. 6).

Sessizlik, dinlenme, aynı zamanda eğlence ve spor etkinlikleri, farklı kültürlerin keşfi, değişen toplumun sosyal aktivitelerine katılma olanağı, doğa ile birliktelik, farklı ülkelerle, geleneklerle ve endüstrileşmemiş toplumlarla ilişki kurmak, kendini evindeymiş gibi hissedebilmek, mahremiyet, güvenlik ve eğlence-rekreasyonel etkinliklere yakınlık, otelin bulunduğu şehrin tarihsel dokusuna uygun bir mimari anlayışa sahip olunması, müşterilerin

fiziksel çevreden beklemedikleri bireysel gereksinimleri arasında yer almaktadır (Opak, 2009, s. 12).

İncelenen Pera Palas, Ankara Palas ve Hilton İstanbul kent otelleri, kent merkezlerinde yer alması nedeniyle ulaşım noktalarına oldukça yakın mesafelerde yer almaktadır. Pera Palas Otel'in İstanbul Beyoğlu'nda yer alması sebebi ile ulaşım ve iş merkezlerine yakın mesafededir. Hilton İstanbul Otel İstanbul'da boğaza yakınlığı ve merkezi konumu nedeni ile birçok iş organizasyonları için tercih edilen oteller arasında yer almaktadır. Ankara Palas Otel ise; şehir merkezine konumlandırılmış kent otelleri arasına yer almakta olup, yapıyı çevreleyen yeşil alan ve alışveriş merkezleri ile otel misafirlerine şehir hayatı ile ilgili seçenekler sunmaktadır.

4.1.1. Taşıt ve Yaya Yaklaşımı

Otellerde kural olarak, giriş dış avlusu iki aracın geçebileceği şekilde en az 5.5 metre genişlikte olmalı ve bütün yüksek tabelalar ve sundurmalar yolcu otobüsü veya benzeri bir araç için yeterli boşluk bırakacak yükseklikte, genel yolun 5 metre yukarısında, bulunmalıdır. Girişe keskin bir virajdan giriliyorsa ilave genişlik sağlanmalıdır (Sever, 2008, s. 56).

Beş yıldızlı kent otellerinde yönetmeliklere göre oda sayının en az %20' si kadar bodrum katta üzeri kapalı otopark ve garaj bulunması gerekmektedir. Bu alanlarda tüm gün görevli personel bulunmalıdır. Otopark ile lobi arasında asansör aracılığı ile direk bağlantı sağlanmalıdır (Turizm Tesislerinin Belgelendirilmesine ve Niteliklerine İlişkin Yönetmelik, 2005).

Konuklar otele yaya olarak, kendi araçlarıyla veya ticari bir araçla gelmektedirler. Otellerde tekerlekli sandalye kullanan engelliler ve yolcu otobüsleri için gerekli hazırlıklar önceden yapılmış olması gerekmektedir. Kent otellerinde bireysel girişlerin bulunmasının yanı sıra, tur organizasyonları ile gelen müşterilerin girişleri için, grup giriş alanları da yapılmaktadır. Dolayısı ile lobi alanları kalabalık ve karmaşadan uzak tutulmalı, bireysel müşteriler bekletilmemelidir (Emir, 2007, s. 59) .

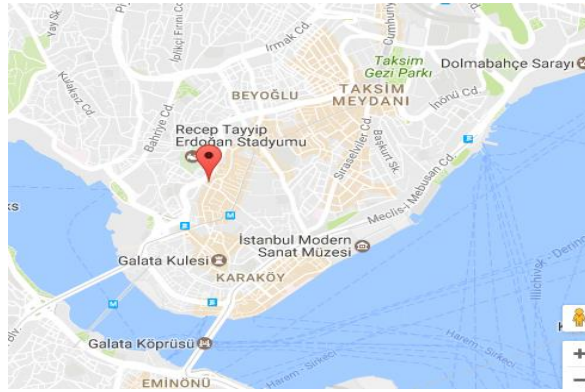
Ana giriş alanının büyüklüğü kısıtlı ise; yolcu otobüslerinin, otobüs parklarındaki ve bekleme alanlarındaki alternatif girişlere kolaylıkla yönlendirilebilmeleri gerekmektedir.

Resepsiyon merkezi bu şekilde gelen kalabalık gruplar için, örneğin bitişik yolcu salonlarıyla veya genel dolaşım alanlarıyla, genişletilebilmektedir (Bovy & Lawson, 1977, s. 71).

Müşteriler otele girdiği andan itibaren, eşyaları indirilinceye kadar geçen süre içerisinde giriş kapısı ön mekânı hava şartlarından korunmalıdır. Bu ancak bir saçak ya da markiz vasıtasıyla sağlanır. Saçağa yanaşan araç, yaya olarak otele giriş yapan kullanıcılara engel olamamalıdır. Saçak altında yer alan döşeme kaplaması ıslandığı zaman kaymayacak ve ses çıkarmayacak malzemeden seçilmeli ve uygulanmalıdır (Doğu, 1994, s. 60).

4.1.1.1. Pera Palas Otel Taşıt ve Yaya Yaklaşımı

Şehir merkezinde yer alan Pera Palas Otel'e misafirler kendi araçları ile ulaşabileceği gibi toplu taşıma araçları ile de ulaşım sağlayabilmektedirler. Ayrıca 2010 yılında gerçekleştirilen restorasyon işlemlerinden sonra otel müşterileri için ek ücret karşılığında klasik arabalar aracılığı ile misafirlerin havaalanından ve şehir içinden transferleri gerçekleştirilerek, otele ulaşım seçeneği sağlanmaktadır.

Şekil 4.1: Pera Palas Otel Konumu -Harita

Kaynak: <https://www.jumeirah.com/tr/hotels-resorts/istanbul/pera-palace-hotel-jumeirah/>

Pera Palas Otel'in misafirleri için ücrete tabi özel park yeri bulunmaktadır. Otel resepsiyonunda giriş işlemleri yapılan misafirlerin özel araçları otel görevlileri tarafından otoparka yerleştirilebilmektedir. Ayrıca otelin içinden servis merdivenleri ile terastan otoparka inen merdiven bulunmaktadır (Çilli, 2009, s. 93).

Şekil 4.2: Pera Palas Otel Konumu

Kaynak: Pera Palas Otel Görünümü., Yazarın Kendi Çektiği Fotoğraf, 03.07.2017.

İncelenen Pera Palas Otel'inin bünyesinde özel otopark yeri ve otopark görevlilerinin bulunması, havayolu ile ulaşım sağlayacak müşteriler için özel transfer hizmetlerinin yapılması, otel bünyesinde bulunan misafirler için sunulan ve ihtiyacı karşılayan taşıt yaklaşımlarıdır.

4.1.1.2. Ankara Palas Otel Taşıt ve Yaya Yaklaşımı

Kurulduğu yıllarda Ankara Palas, Ankara'ya gelen özel misafirlerin yanı sıra aydınlar, bürokratlar ve siyasetçilerin toplantı ve aynı zamanda sosyal mekânı olmuştur. Dönemin siyasi toplantılarına ve balo organizasyonlarına ev sahipliği yapan otel, ağırladıkları misafirlerin yarattığı kalabalık, gösterişli kıyafetleri ve otel önünde duran lüks arabaları ile romanlara konu olmuştur (Ergut, 2005, s. 28-29).

Ankara Palas Otel'inin bulunduğu cadde üzerinde aynı zamanda ilk Türkiye Büyük Millet Meclisi binasının da yer alması sebebi ile, oldukça yoğun ve kalabalık bir kullanım aksı olarak bilinmektedir (Sumbas, 2013, s. 185).

Şekil 4.3: Ankara Palas Otel Konumu- Harita

Kaynak: <https://www.google.com.tr/maps/place/Ankara+Palas>

Şekil 4.4.: Ankara Palas Genel Görüntü

Kaynak: Ankara Palas Otel Görünümü, Yazarın Kendi Çektiği Fotoğraf, 03.07.2017.

Şehir merkezinde bulunan otele misafirler kendi araçları ile ulaşabileceği gibi toplu taşıma araçları ile de kolaylıkla ulaşım sağlayabilmektedir. Ayrıca Ankara Palas Otel'e özel araçları ile gelen misafirler için, otelin 100 araç kapasiteli otopark alanı ve içerisinde bir görevli bulunmaktadır.

4.1.1.3. Hilton İstanbul Otel Taşıt ve Yaya Yaklaşımı

Otel; İstanbul Harbiye'de konumlandırılmış olup, beş yıldızlı özelliklerinin yanı sıra, şehrin merkezinde yeşil alanları ile çevrelenmiş, kongre merkezlerine, Nişantaşı ve Taksim Meydanı'na yürüyüş mesafesinde olması nedeni ile misafirler ve şirketler tarafından da tercih edilen kent otelleri arasında yer almaktadır. Hilton İstanbul Oteli'nin yanında yürüyüş mesafesinde olan ve otel bahçesinden geçilerek ulaşım sağlanan, büyük organizasyonlar

ve farklı toplantıların gerçekleştirilebileceği “Hilton İstanbul Kongre ve Sergi Merkezi” bulunmaktadır (hilton.com, 2017).

Havaalanına 24 km, şehir merkezine 2 km, limana 3 km uzaklıkta olan otel, misafirleri için birçok ulaşım seçeneği sağlamaktadır. Ayrıca müşterilerinin ulaşımında rahat edebilmeleri adına, isteğe bağlı havaalanı transfer hizmeti de vermektedir.

Şekil 4.5: Hilton İstanbul Otel Konumu- Harita

Kaynak: <http://www.hilton.com.tr>

Şekil 4.6: Hilton İstanbul Otel Genel Görünüm

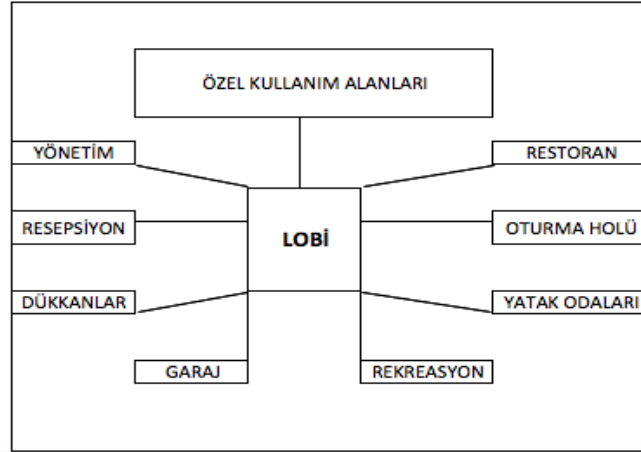
Kaynak: Hilton İstanbul Otel Görünümü, Yazarın Kendi Çektiği Fotoğraf, 03.07.2017.

Otele kendi araçları ile gelen misafirler, otel bünyesinde bulunan açık ve kapalı otoparklardan faydalanabilmektedirler. Misafirlerin otel resepsiyon işlemleri sırasında özel araçları için, otel görevlileri tarafından otopark hizmeti verilmektedir.

4.2. Plan Organizasyonu

Kent otellerinde lobi mekânı için belirlenen alanlarda resepsiyon, giriş mekânı, kabul bankosu, dinlenme ve oturma alanları, kiralık mekanlar (kuaför, bujiteri dükkânı, kuyumcu v.s), lobi barı bulunmaktadır.

Lobiler, otellerin diğer tüm iç mekanlarına geçişte kullanılan ana nokta olması sebebi ile önem taşımaktadırlar. Lobilerden resepsiyon, özel kullanım alanları, yatak odaları, restoran, garaj, rekreasyon, dükkân gibi alanlara geçiş sağlanabilmektedir. Günümüz kent otellerinde lobi mekânı ile diğer iç mekanların genel ilişkisi, aşağıdaki biçimde kurgulanmaktadır.

Şekil 4.7: Otel Plan Şemasında Lobinin Yeri

Kaynak: (Aydıncı, 2009, s. 60)

Günümüzde kullanılan ve kabul gören bu mekansal ilişki sistemi içerisinde, lobi alanı yönetim, resepsiyon, satış dükkânları, restoran, oturma holü, yatak odaları, garaj ve rekreasyon mekanları ile direk bağlantılı konumda yer almaktadır. Özel kullanım alanları, kent otellerinin bölgeye ait kullanıcı ihtiyaçlarının durumuna göre değişiklik gösterebilmektedir.

4.2.1. Pera Palas Oteli Plan Organizasyonu

Otel, İstanbul Beyoğlu bölgesinde Tepebaşı Sempti'nde konumlandırılmıştır. Otelde ana girişte bir adet, birinci bodrum kat girişinde mutfak ve personel girişi olmak üzere iki adet, ikinci bodrum kat girişinde personel ve çöp odası olmak üzere iki adet giriş, toplamda ise 5 adet giriş bulunmaktadır.

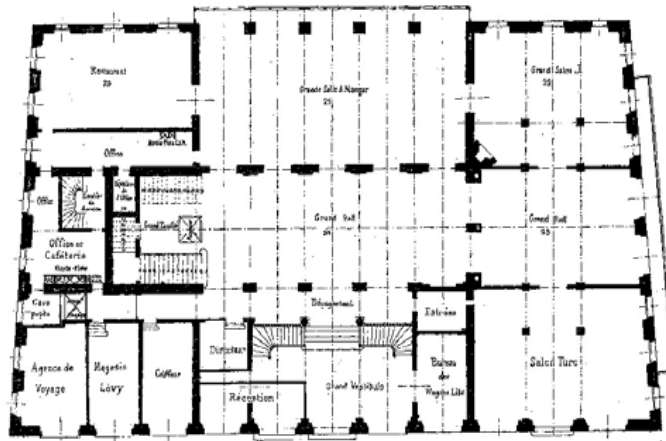
Pera Palas mimari açıdan, kendi içinde süregelen kültürel ve sosyal yıkıntının bir yansıması veya betimlemesidir. Kendi döneminin ilk örneği olan Avrupa stili ferforje konstrüksiyonlu giriş saçağı ile etkileyici bir cepheye sahiptir. İç mekânında dönemin Fransız modasına ait dekorasyon unsurları vardır. Bordürlü mermer kaplama duvarların üzerinde son bulan yüksek tavanlar, pencereler ve kapılardaki en/boy oranları, 20.yüzyıl başındaki mekân kurgusu anlayışını yansıtmaktadırlar. (Çeliköz, 2001, s.113)

Tüm lobi mekânı zemininde kullanılan mermer karolar arasındaki somon rengi kilit taşları, oturma elemanları ve diğer lobi ekipmanı ile bütünleşmektedir. Döneminin aristokrasiyi ve kaliteyi yansıttığına inanılan bordo rengin kullanıldığı kadife tekli ve çoklu oturma grupları, girişin her iki tarafında simetrik bir düzende yer almaktadırlar. Bu oturma gruplarını ve döşeme kaplamalarını mermer tablalı masif sehpalar tamamlamaktadır. Girişe cepheden bakan ve büyük hole yönelen merdivenin sağında ve solunda bulunan mermer korkuluklu balkonlara iki adet okuma amaçlı oturma grubu yerleştirilmiştir. Oturma kısımları bordo kadife minderli bu grupların hemen ardında, yapının tam merkezinde ve bugün yemek salonu şeklinde kullanılan büyük hol bulunmaktadır. (Çeliköz, 2001, s.113,114)

Pera Palas'ın holü oryantal bir avlu görüntüsüne sahip olup, ziyaretçilerin dikkatini çekmektedir. Binada öne çıkan yapısal elemanlar; büyük holdeki renkli camlı "İslami" kubbe, üst galerideki Osmanlı motiflerini içeren vitraylı pencereler ve büyük holü çevreleyen doğu mermer motifleriyle süslenmiş kemerler ile açık alanda yer alan mermer zemin üzerindeki oryantal halılardır. (Çeliköz, 2001, s.114).

Yemek salonuna ve diğer küçük salonlara bağlantılı olan, tavanı süslemeli ve kristal avizeli ana salonda yer alan büyük pencerelerde bordo kadife perdeler vardır. Büyük salonun doğu kanadında tüm mekanik aksamı ve aksesuarları Avrupadan temin edilen asansör ve onu çevreleyen sarmal merdiven bulunmaktadır. Kafes tip asansörün yanında telefon kabinleri yer almaktadır. Lobi mekanının genelinde ahşap, cam ve metal malzemelerin kullanımıyla mekân aydınlatması uygulanmıştır (Çeliköz, 2001, s.114).

Otel'in inşasından sonra, orijinal projede de olduğu üzere, giriş cephesinde yer alan üç dükkân (seyahat acentası, kuaför ve butik) şimdi lobi alanının bir uzantısı olan pastane, kafeterya olarak kullanılmaktadır. 20.yy'ın başına ait süsleme ve mekân öğeleri burada da yer almaktadır. Bu bölümde özellikle ürün sergilemekte kullanılan vitrinli dolaplar mevcuttur (Çeliköz, 2001, s.114)

Şekil 4.8: Pera Palas Oteli'nin Giriş Katı Planı

Kaynak: II No'lu KTVKK Arşivi, K34 No'lu Pera Palas Oteli dosyası.

Otel giriş katında bulunan giriş holü iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümünde resepsiyon, ikinci bölümde ise bar ve hediyelik eşya satış mağazaları bulunmaktadır. Otel lobi giriş katında yer alan hediyelik eşya dükkânı, otel misafirlerine hem ihtiyaçlarını karşılayabilecek aynı zamanda sevdiklerine hediyeler alabilecekleri ürünler sunmaktadır. Ayrıca otelin giriş katında “Kubbeli Salon” adı verilen otelin en ihtişamlı salonu yer almaktadır (Çilli, 2009, s. 57).

Lobi Plan Organizasyonu	Pera Palas Oteli		
	Yönetim	Kubbeli Salon	Orient-Expres Bar
	Resepsiyon-Lobi	Aynalı Salon	Kütüphaneli Salon
	Lavabo- Tuvalet	Paşa Salonu	Pera Salonu
	Hediyelik Eşya Dükkânı		

Tablo 4.1: Pera Palas Otel Plan Organizasyonu

“Kubbeli Salon”dan geçildikten sonra otel lobi katı ikinci bölümünde “Kütüphaneli Salon”, “Orient Expres Bar”, “Pera Salonu”na ve “Paşa Salonu”na ulaşılabilir.

4.2.2. Ankara Palas Oteli Plan Organizasyonu

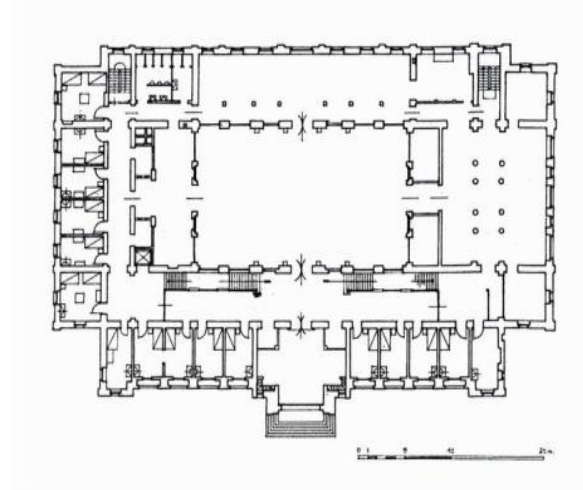
Ankara Palas, Ulus'ta konumlandırılmış, Ulusal Mimarlık Dönemi'nin ilginç bir örneğidir. Masraflı olacağı gerekçesiyle cephelerin düzgün kesme taşla kaplanmasından kaçınılan yapı o yıllar için uygun bir fiyata yaklaşık 400.000 TL.'ye inşa edilmiştir. (Mimarlar Odası, 2017)

Yapıya önce Sıhhiye Vekâleti'ne ait bir bina olarak Vedat Bey'in tasarımına göre başlanmış, ancak Kemalettin Bey'in yeni tasarımı doğrultusunda Vakıflar İdare'sine devredilerek tamamlanmıştır. İkinci Meclis binasının karşısındaki bu binanın yapım amacı, Kemalettin Bey'in sözleriyle, "Yerli ve Avrupalı müşterilere Avrupa otellerindeki refahı temin etmek"tir. Yapı ayrıca uzun yıllar politika çevresinin bir kulübü şeklinde işlev görmüş, resmi davet ve balolar için başkentin en önemli yapısı olmuştur.

Binanın yapımına 1924 tarihinde başlanmış ve açılışı 1927'de yapılmıştır. Bodrum katı dahil üç kata sahip olan Ankara Palas Otel'inin bir adet ana girişi, bir adet acil girişi ve bir adet de servis girişi bulunmaktadır (mfa.gov.tr, 2017). Cadde yönündeki ana giriş bir "taçkapı" olarak düşünülmüştür. Oldukça yüksek ana girişin üzerindeki ahşap kubbe, zemin katın sivri kemerli pencereleri, girişte yer alan sütunlar, o yılların mimari anlayışını yansıtan çizgilerdir. Taçkapıdan geçildikten sonra, sağa ve sola uzanan koridorların önünde büyük balo salonu, onun sağ yanında da önü büyük teraslı çay ve yemek salonları vardır.

60 odalı binanın 16 odası bu kattadır. Yukarı kattaki 44 odanın her birinin önünde küçük birer balkon yer alır. Ankara Palas'ın dış cephelerindeki süslemelerde Selçuklu ve Osmanlı mimarisinden etkiler vardır. Ön cephenin iki yanındaki kuleler, binayı örten ahşap çatı, girişteki kemerin üstündeki Rumi motifler, balkon korkuluklarındaki geometrik çizgiler ve alt yüzü nakışlarla bezeli geniş saçaklar 1920'ler ve 30'ların Türkiye'si'ni yansıtmaktadır. Yapı, 1980 sonrası Devlet Konukevi olarak kullanılmaya başlanmıştır. (Mimarlar Odası, 2017)

Bodrum katı dahil üç kata sahip olan Ankara Palas Otel'inin bir adet ana girişi, bir adet acil girişi ve bir adet de servis girişi bulunmaktadır (mfa.gov.tr, 2017).

Şekil 4.9: Ankara Palas Devlet Konukevi Giriş Kat Planı

Kaynak: <http://www.arkitera.com/haber/14101/gecmisin-modern-mimarisi--ankara---2>

Ankara Palas Otel lobi katı, incelenen diğer iki otelden mimari açıdan farklılık göstermektedir. Otelin giriş katında resepsiyon lobi bölümünün yanı sıra konuk odaları da bulunmaktadır. Otelde yer alan 60 konuk odasının 16 adeti giriş katındadır. Giriş katında bulunan ve ön cepheye bakan odalar, otelin idari hizmetlerinin gerçekleştirildiği çalışma odaları şeklinde düzenlenmiştir (web.archive.org, tarih yok).

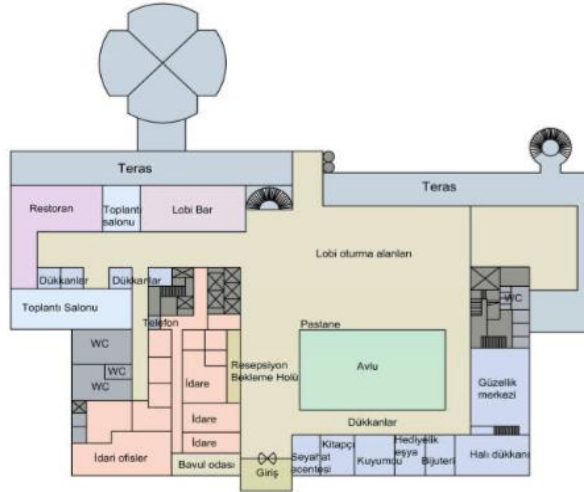
Lobi Plan Organizasyonu	Ankara Palas Oteli	
	Yönetim	Balo Salonu
	Resepsiyon	Yatak Odaları
	Lavabo- Tuvalet	

Tablo 4.2: Ankara Palas Otel Plan Organizasyonu

Aynı zamanda otel misafirleri için otel lobi katında ıslak hacimler bulunmaktadır. Ayrıca otel ana giriş kapısı, otel lobi katında yer alan ve birçok davet ile organizasyonlara eşlik eden balo salonuna açılmaktadır.

4.2.3. Hilton İstanbul Oteli Plan Organizasyonu

Otel İstanbul'da, Harbiye-Şişli'de konumlandırılmıştır. Hilton İstanbul Oteli ilk üç katında lobi, resepsiyon, restoran, idari hizmetler ve servis hizmetleri bölümüne yer verilmiş olup, diğer sekiz katı yatak katları olarak hizmet vermektedir (hilton.com.tr, 2017).

Şekil 4.10: Hilton İstanbul Oteli Lobi Plan Şeması

Kaynak: (Opak, 2009, s. 124).

Beş yıldızlı bu otel, inşa edildiği dönemde, etkileyici boyutları, ileri teknolojisi ve modern görüntüsü ile Türkiye'deki mimari akımları etkileyen bir sembol olmuştur. Hilton,

uluslararası bina tarzının kompozisyonunu ve teknolojik özelliklerini rafine bir biçimde yansıtan bir örnektir. Pürist yüzeyi, kütlesi, beyaz cepheleri, yaz aylarında kullanılmak üzere tasarlanmış roof-barı ve bahçesi, şeffaf yüzeyleri ve strüktürel sistemi enternasyonal tarzın tipik göstergeleridir (Çeliköz, 2001, s.128).

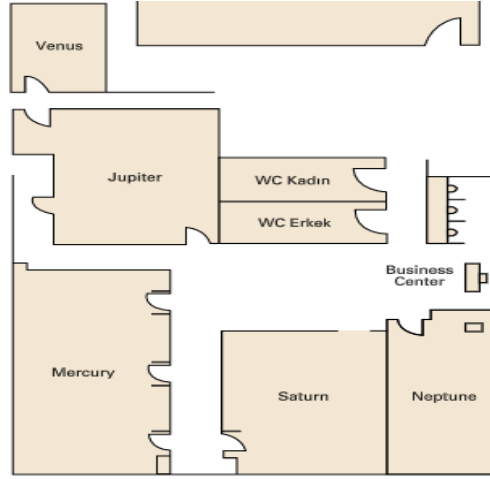
Binanın ana kütlesi her bir katı 2100 m²'lik kullanım alanına sahip sekiz kattan oluşmaktadır. Ortak kullanım alanları ve servisler bu prizmatik kütlede ilk üç katında çözümlenmişlerdir. Ortak kullanıma ait serbest dolaşım alanlarının herhangi bir sınırlayıcısı olmaması, Boğaziçi'ne yönelen şeffaflık ve işlevlerin organizasyonunda simetriden kaçış, uluslararası bina stilinin özelliklerini yansıtmaktadır. Bu özellikleri ile Hilton Otel'in, diğer örneklerle göre farklı bir hayat tarzını yansıttığı söylenebilir. Pera Palas resmi bir Avrupalı anlayışı ile güzel sanatlar prensipleri ile birleştirip sunarken, Hilton daha serbest, açık, Amerikan hayat tarzına daha yakın resmi olmayan bir anlayışı ortaya çıkarmaktadır (Çeliköz, 2001, s.128).

Liberalist döneme başlangıç sayılan bu güçlü yapının girişindeki saçak, Amerika ya da Avrupa'daki Hilton'lar ile eşdeğer bir dile sahiptir. Oryantalist bir hava taşıyan bu kabuk; dört adet dairesel kolon üzerinde yükselmiş olup, otelin genel prizmatik formuna yumuşatıcı bir etki kazandırmaktadır. Lobi alanında da aynı açık mekân algısı hissedilmektedir. Döşemede ve kolon kaplamalarında kullanılan mermer doku yüzeyi ile lobi mekânını oluşturan genel hatlarında rasyonellik ve sadelik mevcuttur. (Çeliköz, 2001, s.128).

Mekân büyüklüğü ve oranları ile etkileyiciliği sağlayan bu giriş mekânından bir alt kattaki özel salonlara, teras kısmına ve yeni giriş katındaki restoranlara ulaşmak mümkündür. Gün içinde doğal ışıktan iyi faydalanan lobi mekânı, keskin gölgeler oluşturmamak amacı ile hem tepeden hem de zeminden paylaştırılmış bir aydınlatma sistemine sahiptir. Genellikle pastel renklerin hâkim olduğu iç mekânda sadelik söz konusudur. Mekân içerisinde doğu motifleri taşıyan büyük vazolar ve ferforje malzemenin kullanımına yer verilmiştir (Çeliköz, 2001, s.134).

Batılılaşma döneminin kent otellerin içerisinde yer alan Hilton İstanbul Otel'i merkezi konumu sebebi ile birçok toplantı, konferans ve etkinliklere hizmet etmektedir. Bu bağlamda otelde kongre merkezi dahil olmak üzere toplam 27 adet toplantı salonu yer

almaktadır. Otelin lobi katında ise “Jüpiter”, “Venüs”, “Mercury”, “Saturn”, “Neptune” isimlerinde 5 adet toplantı odası bulunmaktadır (hilton.com.tr, 2017). Lobi katında yer alan toplantı salonlarına ait plan şeması aşağıdaki gibidir.

Şekil 4.11: Hilton İstanbul Otel Lobi Toplantı Salonları Plan Şeması

Kaynak: (hilton.com, 2017).

Hilton İstanbul Otel’i lobi plan organizasyonu; yönetim odaları, lobi, resepsiyon, bekleme holü, lobi oturma alanları, ıslak hacimler, satış dükkanları, güzellik merkezi, toplantı salonları, lobi bar, pastane, seyahat acentesi bankoları ve teras alanı ilişkisi içinde kurgulanmıştır (Tablo 4.3).

Lobi Plan Organizasyonu	Hilton İstanbul Oteli		
	Yönetim	Bijuteri	Toplantı Salonu
	Resepsiyon-Lobi	Seyahat Acentesi	Lobi Bar
	Lavabo-Tuvalet	Kuyumcu	Restoran
	Resepsiyon Bekleme Holü	Güzellik Merkezi	Pastane
	Lobi Oturma Alanları	Hediyelik Eşya Dükkânı	Teras

Tablo 4.3: Hilton İstanbul Otel Plan Organizasyonu

4.3. İşlevsel Yaklaşımlar

İnsanlar buldukları mekân içinde kendilerini güvende hissedebilmelidirler. Mekân içinde oluşturulan sınırlayıcı öğeler, insanları psikolojik olarak rahatlatılmaktadır (Öymen, 1997, s. 54). Otel lobisinde en önemli unsur kullanıcı olduğu için, mekânı oluşturan boyutlar insan ölçeği ile çelişmeyecek şekilde tasarlanmalıdır (Çakırkaya, 1995).

Otel lobi ve iç mekanlarında kullanıcı gereksinimleri, kullanıcılara ait farklı kültürler, toplumun değer yargıları ve toplumun sosyal yapısı düşünülerek tasarlanması gerekmektedir. Turizm olgusunda ve otel kavramında, farklı kültürlerden insanların bir araya gelmesi ve ilişki içinde olması durumu görülmektedir. Otellerde bir araya gelen insanların birbirlerini ve kullanmış oldukları nesnelere anlayabilme biçimleri önem kazanmaktadır (Gür, 1996, s. 54-56).

Otel iç mekân organizasyonunda, iç mekânın kullanım ilişkisi önemli bir faktördür. Otel iç mekanları kullanıcılarının ihtiyaçlarını karşıladığı sürece, kullanıcılar açısından vazgeçilmez hale gelmektedir (Levi, 1956, s. 38).

Kent otellerinde kullanıcıların ihtiyaçlarının maksimum düzeyde karşılanabilmesi hedeflenmektedir. Bu nedenle kent oteli mimarisinde, otel mekân kurgusu içerisinde işlevsel yapının tüm detaylarının ortaya konması gerekmektedir. Kent otelleri kullanıcılarının isteklerine ne kadar iyi cevap verebiliyorsa, işlevsel tasarım da o derece başarılı olmaktadır (Uraz, İnceoğlu, & Parker, 1995, s. 26).

Müşteriler otele giriş yaptıkları andan itibaren öncelikli olarak mekânı bir obje olarak ele almaktadır ve ilerleyen süreçlerde müşteriler mekânın kendisi için kullanışlı olup olmadığını göre duygusal bir sonuca varmaktadır. (Pehlivaoglu, 2010, s.1)

Kent oteli lobi ve iç mekanları kullanıcıların dinlenme, bekleme, aktiviteler gerçekleştirme ve yeme-içme ihtiyaçlarını gidermeleri için düzenlenmiş mekanlardır. Kent otel biçimlenmesinde kullanıcı memnuniyeti işlevsellik açısından önem taşımaktadır. Kent oteli kullanıcılarının lobi ve iç mekân biçimlenmesindeki beklentisi; kullanıcıya kendisini rahat hissettiren, yalın, anlaşılır ve kullanışlı öğelerin bulunmasıdır (Bayram, 2011, s. 11).

Ürünün ya da hizmetin akılda kalıcı olması, müşterinin bu mal ve hizmetleri rakip mal veya hizmetlerle karşılaştırmalı olarak zihninde değerlendirmesidir. Müşteri açısından değer ifade edebilen ürün yaratabilmek için hizmet kalitesi sağlanmalıdır (Ünlü, 2003, s. 174).

Müşterilerin otelde konakladıkları süre boyunca beklentileri doğrultusunda hizmetleri yerine getirmede merkezi rol oynayan temel bölümlerden olan kat hizmetleri ve ön büro bölümü, otel işletmesinde en çok personel istihdam edilen, otelin kalite standardını ve itibarını yansıtan bölümdür (Kozak, 2001, s. 9).

Kent otel lobilerinde hizmet ilk olarak otel resepsiyonunda başlamaktadır. Otele konaklamak için gelen müşteriler ilk olarak resepsiyon çalışanları tarafından karşılanmaktadır. Resepsiyonda konaklama işlemlerini yaptıran müşteriler için resepsiyon çalışanlarının davranışları ve yardımları son derece önem taşımaktadır. Otel lobileri ve diğer tüm iç mekanlar ürün olarak kabul edilmektedir. Bu sebeple kullanıcı ihtiyaçlarını karşılayan oteller başarılı ve tercih edilen oteller olmaktadır (Opak, 2009, s. 26).

Kent oteli lobileri resepsiyon bankosu, lobi barı, restoran, toplantı salonu, balo salonu ve sirkülasyon alanları gibi lobi alt mekanları ile ilişki içerisinde. Resepsiyon bankosunda kayıt işlemlerinin yapılmasını bekleyen müşteriler, bu süre zarfında lobi içinde yer alan lobi barlarını dinlenme ve içki içmek için tercih edebilmektedirler. Özellikle kent otellerinde lobi barlar dışarıdan ziyaretçi olarak gelen kişilerin sıklıkla kullandığı buluşma ve görüşme mekânı haline almıştır. Lobi barlarda misafirler ve otel müşterileri için rahat koltuklardan oluşan açık bir mekân düzenlenerek, içecek ve hafif yiyecek servisi hizmeti sağlanmalıdır (Opak, 2009, s. 65).

Kullanıcılar lobi mekânından diğer tüm mekanlara kolaylıkla geçiş sağlayabilmelidir. Mekanlar arası geçişlerin kolay ve anlaşılabilir olması için yön ve bilgi tabelaları tercih edilmelidir.

Kent otellerinin müşterilerini ve ziyaretçilerini ağırladıkları diğer lobi alt mekânı restoranlardır. Otel kullanıcıları yeme-içme gereksinimlerini bu bölümde karşılamaktadırlar.

Restoranlar lobi etrafında olacak şekilde bir veya daha fazla adette konumlandırılmaktadır. Kullanıcıların restoranda sunulan yeme-içme hizmetlerinden rahatlıkla faydalanabilmesi için, girişte yığılmaların önlenmesi gerekmektedir (İldeniz , 1991, s. 73-76).

Kent otellerinde yer alan yiyecek ve içecek mekanları, kullanıcıların yeme-içme fonksiyonlarının karşılanabileceği alanlar olarak nitelendirilmektedir. Bu mekanların girişlerinde günü birlik ve konaklama yapan misafirlerin sıkıntı yaşamaması adına yığılmayı önlemek için yemek yeme bölümlerinden ayrı bir mekân tasarlanmalıdır. Yemek bölümünde kapasiteye uygun masalar bulunmalı ve gerektiğinde sayıları arttırılabilmelidir.

Kent otellerinin toplantı, ziyafet ve balo salonları ve çeşitli sergileme salonlarını bünyesinde bulundurması ile diğer otellerden ayrılmaktadır. Bu sebeple; kent otellerinde çeşitli büyüklüklerde, çeşitli görüntü ve ses imkânı sağlayabilen modern aletlerle donatılmış çok sayıda toplantı salonu bulunmaktadır. Bu tip mekanların yakınında wc, vestiyer, telefon gibi destekleme alanlarına yer verilmelidir. Aynı zamanda kullanıcıların toplantı salonlarına caddeden ve otoparktan kolaylıkla ulaşabileceği ayrı girişler tercih edilmelidir (Yolcu, 2006, s. 113).

Lobi alt mekanlarından balo-kokteyl salonu otel girişinden itibaren kolay anlaşılabilir bir yerde olmalıdır. Bu salonlar otel müşterileri haricinde gelen kalabalık bir ziyaretçi grubuna da hizmet verebileceği için girişleri otel girişinden farklı bir alandan olmalıdır. Mümkün ise otopark ile bağlantısı bulunmalıdır (Yolcu, 2006, s. 117-118). Ayrıca kişilerin lobiden itibaren dikkatini çekerek kokteyl salonlarına gelmesi için salon girişlerinde ya da yakınında fon müziği veya eğlence organizasyonu bulunmalıdır (Çakırkaya, 1995, s. 84-86).

Bahsedilen tüm lobi alt mekanlarına ve diğer iç mekanlarına ulaşımı sağlayabilmek için sirkülasyon alanlarından faydalanılmaktadır. Kent otelleri lobi mekânı ve ilişkili iç mekanlar arası dolaşım yolları ilişkisi, gelen ziyaretçiler ve kayıt işlemlerini yaptıran müşteriler tarafından kolay anlaşılabilir nitelikte olmalıdır. Merdivenler, asansörler ve koridorların tasarım aşamasında planlanmasında konuk ve personel sayısı önemli etkindir. (Doğu, 1994, s. 12).

4.3.1. Pera Palas Otelİ İşlevsel Yaklaşımlar

Pera Palas Otel; tarihten izler taşıyan mimari yapısı ve lobi iç mekân biçimlenmesi ile konuklarının otel içerisinde konforunu ve memnuniyetini sağlamaya çalışmaktadır. 2010 yılında tamamlanan restorasyon işlemlerinden sonra tekrar hizmete açılan Pera Palas Otel’de, kullanıcıların konforu için işlevsel yenilikler yapılmıştır.

Pera Palas Otelİ’nin giriş holü iki bölümden oluşmaktadır. Giriş holünün ilk bölümünün sol aksından kullanıcılar resepsiyon bölümüne geçebilmektedir. Otele gelen konuklar giriş holünde yer alan resepsiyon bölümünde giriş-çıkış işlemlerini yaptırmaktadırlar. Ayrıca, konuklar işlemlerini yaptırdıktan sonra giriş kapısı karşısında bulunan küçük merdiven aracılığı ile giriş holünün ikinci bölümüne geçilebilmekte ve holün devamındaki kapıdan geçerek “Orient Ekspres Bar” a veya hediyelik eşya satış mağazasına ulaşabilmektedir. Otelin giriş katında “Kubbeli Salon” adı verilen bir bölüm bulunmaktadır. Otelin diğer mekanlarının “Kubbeli Salon” a göre biçimlendirilmesi ve konumlandırılması sebebi ile salon, otelin kalbi durumundadır. Otel konukları bu salonda işlemlerinin yapılmasını bekleyebilmekte ve otel ikramlarından yararlanabilmektedir (Baslo & Onat, 1998).

Şekil 4.12: Pera Palas Kubbeli Salon-1

Kaynak: Pera Palas Otel, Yazarın Kendi Çektiği Fotoğraf, 03.07.2017.

“Kubbeli Salon” otelin en etkileyici salonu olarak bilinmektedir. Salon otelde konaklayan misafirlerinin yanı sıra, günü birlik otele gelen ziyaretçilere de hizmet vermektedir.

İki kat yüksekliğinde olan salonun dört bölümünde sivri kemerli ikiz pencereler yer almaktadır (Şekil 4.13). Pencerelerin önünde ahşap korkuluklu küçük balkonlar bulunmaktadır. “Kubbeli Salon”un dört cephesinden farklı mekanlara geçiş yapılabilmektedir. Salonun doğusunda yer alan kapıdan giriş holüne, batısından “Pera Salonu”na, güney kapısından asansörün bulunduğu merdiven holüne, kuzeyinden ise “Kütüphaneli Salon”a geçiş yapılmaktadır. Böylece misafirler giriş katından tüm sosyal aktivitelerini gerçekleştirebilecek diğer mekanlara kolaylıkla ulaşım sağlayabilmektedirler (Çilli, 2009, s. 57).

Şekil 4.13: Pera Palas Kubbeli Salon-2

Kaynak: Pera Palas Otel, Yazarın Kendi Çektiği Fotoğraf, 03.07.2017

Kubbeli salondan geçiş yapılarak ulaşılan Kütüphaneli Salon misafirlerin dinlenmeleri için tasarlanmıştır (Şekil 4.14). Günümüzde bu salon çeşitli kokteyllere ev sahipliği de yapmaktadır. Kütüphaneli Salon'dan Orient Ekspres Bar ve Paşa Salonuna geçiş yapılabilmektedir.

Şekil 4.14: Kütüphaneli Salon

Kaynak: <http://turizmdunyasi.com.tr/arsiv/yazi/pera-palasa-20-milyon-euroluk-restorasyon>

Otelde yer alan “Orient Ekspres Bar”, konaklama amaçlı gelen misafirlerin ve günübirlik ziyaretçilerin dinlenebilmelerine ve aynı zamanda bireyler iebilmelerine olanak sağlamaktadır (ekil 4.15).

Şekil 4.15: Orient Ekspres Bar

Kaynak: <https://www.jumeirah.com/tr/hotels-resorts/istanbul/pera-palace-hotel-jumeirah/restaurants-bars/orient-bar/>

Pera Palas Oteli giriş katında yer alan diğer bölümler ise “Pera Salonu”, “Aynalı Salon” ve “Paa Salon”dur (ekil 4.16 ekil 4.17, ekil 4.18). Mekân içerisinde yer alan bu özel salonlar, çeşitli organizasyon, davet, konferans ve toplantı gibi etkinliklerine cevap verebilecek şekilde hizmet vermektedir.

Şekil 4.16: Pera Salonu

Kaynak: <https://www.jumeirah.com/tr/hotels-resorts/istanbul/pera-palace-hotel-jumeirah/meetings-and-events/>

Şekil 4.17: Aynalı Salon

Kaynak: <https://www.jumeirah.com/tr/hotels-resorts/istanbul/pera-palace-hotel-jumeirah/meetings-and-events/>

Şekil 4.18 Paşa Salonu

Kaynak: <https://www.jumeirah.com/tr/hotels-resorts/istanbul/pera-palace-hotel-jumeirah/meetings-and-events/>

Pera Palas Oteli'nde zemin kattan birinci kata çıkan ara bölümde, asma kat bulunmaktadır. Bu katta otelin idari personeline ait odalar, servis odaları, santral odası ve ıslak hacimler bulunmaktadır. Bu bölüm, ziyaretçilerin ve otelde konaklayan müşterilerin etkilenmemesi amacı ile düzenlenmiş ayrı bir bölümdür (Baslo & Onat, 1998).

Otelde yer alan merdiven ve asansörler, hizmet-işlev ilişkisinde ana dolaşım akslarının kesişim noktalarını oluşturmaları ve ait oldukları dönemin yansımalarını taşımaları açısından işlevsel yaklaşımlar başlığı altında değerlendirmeye alınmıştır.

4.3.1.1. Merdiven ve Asansörler

Otelin giriş holünden diğer katlara geçiş, asansör ve merdivenler aracılığı ile sağlanmaktadır. Asansör girişinde dökme demir çelik, kabininde ise ahşap malzeme kullanılmıştır. Asansörün iki yanında bulunan merdivenlerin küpeştelere yine masif ahşaptan yapılmıştır. Merdiven basamak yüzeyleri mermer malzeme ile kaplanmıştır. Otelde yer alan asansörün, İstanbul'da kullanılan ilk elektrikli asansör olmasının yanı sıra, taşıdığı estetik değerleri ile ön plana çıkmaktadır (Şekil 4.19).

Şekil 4.19: Pera Palas Otel Asansör-1

Kaynak: Pera Palas Otel Görünümü. Yazarın Kendi Çektiği Fotoğraf. 03.07.2017.

Asansör kabininde kullanılan ve art nouveau stilini yansıtan bitkisel motifler, otel katlarında yer alan koridor korkuluklarında da kullanılmıştır (Şekil 4.20).

Şekil 4.20: Pera Palas Otel Katları Arası Görünüm

Kaynak: <http://www.ahmetakyol.net/pera-palastaki-sirlarla-dolu-anahtar/>

Otel mimarisinde; konukların konforunun en üst düzeyde sağlanabilmesi adına, dönemin en lüks malzemeleri ve teknik unsurları kullanılmış olup, otel bünyesinde birçok ilkleri barındırmaktadır.

4.3.2. Ankara Palas Oteli İşlevsel Yaklaşımlar

1924 yılında yapım aşamasına başlanan Ankara Palas'ın inşaatı 1928 yılında tamamlanmıştır. Otel, dönemin resmi devlet toplantılarına ve balolarına ev sahipliği yapmak ve aynı zamanda yerli ve yabancı misafirlerine Avrupa otellerindeki konforu sağlamak amacı ile inşa edilmiştir (mimarlikmuzesi.org, 2016).

Ankara Palas 1982 yılında Dışişleri Bakanlığı tarafından restore edilerek, 1983 yılında “Ankara Palas Devlet Konukevi” olarak hizmete tekrar açılmıştır. Halen faaliyetlerine devam etmektedir (mfa.gov.tr, 2017) .

Ankara Palas Otel günümüzde “Dışişleri Bakanlığı Devlet Konukevi” olarak hizmet vermektedir. Otel, konaklama imkanının yanı sıra çeşitli büyüklükteki salonları ile toplantı, konferans, kokteyl, düğün ve yemekli toplantı gibi özel ve tüzel kişilere hizmet vermektedir. Bodrum katı dahil üç katlı olan bina, mimari özellikleri yönünden diğer kent otellerinden ayrılmaktadır. Otelde bulunan 16 oda zemin katta yer almaktadır. Diğer kent otellerinin aksine “Ankara Palas Devlet Konukevi”nin girişi mekânında yer alan resepsiyon alanı küçük tutulmuştur. Orta alanda yer alan balo salonu mekansal boyutu ile dikkat çekicidir (Şekil 4.21, Şekil 4.22) (web.archive.org)

Şekil 4.21: Ankara Palas Otel Resepsiyon

Kaynak: Pera Palas Otel Görünümü. Yazarın Kendi Çektiği Fotoğraf. 03.07.2017.

Şekil 4.22: Ankara Palas Balo Salonu

Kaynak: http://www.ergir.com/2012/Ankara_Palas.htm

Otel balo salonunun batı yönünde misafirlerinin rahatlığı ve toplantılardan arta kalan zamanlarda vakit geçirebilmeleri için terası olan ve yan bahçeye açılan çay ve oyun salonu bulunmaktadır (Şekil 4.23)

Şekil 4.23: Ankara Palas Çay Salonu

Kaynak: <http://ankrapalas.com.tr/>

Müşterilerinin toplantı ve farklı organizasyon etkinliklerine yönelik gereksinimlerini karşılayan otel aynı zamanda konaklama ihtiyaçlarına da cevap verebilir niteliktedir. Bunun yanı sıra Ankara Palas Devlet Konukevi, çalışma kapsamında incelenen Pera Palas ve Hilton İstanbul Otel'inden giriş kat planı bakımından farklılık göstermektedir. Çalışmada incelenen diğer kent otellerinin giriş katı lobi ve lobi mekanlarına ayrılan alanlar olarak düzenlenirken, Ankara Palas giriş katında resepsiyon ve balo salonunun yanı sıra otel odaları ve bir süit oda da yer almaktadır.

Geçmişten günümüze kadar varlığını sürdüren Ankara Palas Oteli, barındırıldığı siyasi kimliği ile birlikte pek çok amaca hizmet edebilecek şekilde tasarlanmıştır. Otel siyasi toplantıların yanı sıra balo ve davetlerin verildiği, bodrum katında gece kulübü bulunan bir mekân olarak da hizmet vermektedir (Sumbas, 2013, s. 178).

Farklı mimari yapıya sahip Ankara Palas Otelin’de bulunan 60 adet odanın 16 adeti zemin katta bulunmaktadır. Zemin katta bulunan ve otelin ön cephesine bakan odalar, yönetime ait bürolar olarak düzenlenmiştir. Otel müşterilerinin ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik hizmet vermektedirler. Otelin birinci katında ise bir süit daire bulunmaktadır. Aynı katta yer alan diğer odalar ise, zemin katta yer alan balo salonunun ışıklığına bakacak biçimde konumlandırılmıştır (mfa.gov.tr, 2017).

Otel inşa edildiği dönemde kaloriferli ısınma sistemine, odalarında sıcak su akan banyolara sahip olması ve kütüphanesi ile konaklama yapacak misafirlere dönemin en lüks olanaklarını sağlamıştır. Günümüzde siyasiler, bürokratlar ve iş adamlarını ağırlayan otel aynı zamanda bahçe ve otel içerisinde bulunan salonlar ile misafirlerine kültürel dokusu ve düğün, kokteyl, özel ve kamu yemekli toplantı organizasyonları hizmeti vermektedir (ankarapalas.com, 2017).

4.3.2.1. Merdiven ve Asansörler

Otel genelinde asansör bulunmamaktadır. Bu nedenle otelde katlar arası ulaşım merdivenler aracılığı ile sağlanmaktadır. Merdivenlerin zemin kaplaması ve küpeşterleri mermer olup, merdiven yüzeyleri kırmızı yolluk oluşturan halı ile kaplanmıştır. (mfa.gov.tr, 2017).

Şekil 4.24: Ankara Palas Otel Merdiven Görünümü

Kaynak: Ankara Palas Otel, Yazarın Kendi Çektiği Fotoğraf, 04.07.2017.

4.3.3. Hilton İstanbul Oteli İşlevsel Yaklaşımlar

Beş yıldızlı Hilton İstanbul Otel'i misafirlerini lobi mekânı ile karşılamaktadır (Şekil 4.25). Ayrıca otelin lobi katında 5 adet çeşitli alan büyüklüğüne sahip toplantı salonlarına yer verilmiştir. Bu sayede salonlara sadece toplantı amacı ile gelen misafirlerin kolay ulaşımı sağlanmakta ve konaklayan misafirler için rahatsız edici unsur olmaları engellenmektedir.

Şekil 4.25: Hilton İstanbul Otel Lobi Mekânı

Kaynak: www.hilton.com.tr

Otel müşterilerine konaklama hizmetinin yanı sıra bünyesinde barındırdığı toplantı salonları ile özel davet ve organizasyonlar için hizmet vermektedir. Otelin bahçesinden geçilerek kolaylıkla ulaşılan, çeşitli toplantı ve organizasyonların gerçekleştirilebileceği, “Hilton İstanbul Kongre” ve “Sergi Merkezi” bulunmaktadır. Otel kongre merkezi dahil olmak üzere müşterilerin hizmetine toplam 27 adet kullanılabilir toplantı salonu sunmaktadır (Şekil 4.26).

Şekil 4.26: Hilton İstanbul Kongre ve Sergi Merkezi

Kaynak: <https://m.wingscard.com.tr/ajax?q=onscroll&id=270&url=uiy-gallery>

Otelin ziyafet ve toplantı organizasyonları; “Hilton Meetings” toplantı odaları, balo salonu, park katı toplantı odaları, panorama odaları ve bahçe alanları aracılığı ile sağlanmaktadır. “Hilton Meetings” toplantı salonları 5 adet olup, lobi katında yer almaktadır. “Hilton Meetings” odalarında teknolojik sunum araçları ile hizmet verilmektedir. Düğün, dernek yemekleri ve seminerler için otel lobi katında bahçe manzaralı balo salonları bulunmaktadır. Açık hava etkinlikleri için ise, otelin bahçe alanları otel müşterilerine hizmet vermek için kullanılan alanlardır. Kokteyller ve sosyal toplantılar için otelin panorama odaları bulunmaktadır. Panorama odalar 4 adet olup, boğaz ve şehir manzarasına sahip odalardır. Park katı toplantı odaları ise; en alt kat ile park katı arasında yer alan, kendi bahçe teraslarına sahip alanlardır. Otelde bahsi geçen toplantı salonlarının yanı sıra misafirler için otel yapısının yanında yer alan “Hilton İstanbul Kongre ve Sergi Merkezi”nde de toplantı salonları bulunmaktadır.

Otelin ayrıca misafirleri için genel alan ve odalarda çamaşırhane ve kuru temizleme servisi, eşya emanet odası, emanet kasası, açık havuz, kapalı havuz, spor salonu ve iş merkezi, engelli misafirler için hizmetler, özel havaalanı danışmanlık servisi hizmetleri yer almaktadır. Otel bünyesinde çeşitli restoran ve barlar bulundurmaktadır. Restoranlar; “Bosphorus Terrace Restaurant”, “Al Bushra”, “Dragon Restaurant” barlar ise; “Veranda Grill & Bar”, “Pool Cafe”, “Lobby Bar”, “Lobby Lounge” şeklinde sıralanabilir.

4.3.3.1. Merdiven ve Asansörler

Hilton İstanbul Oteli katlar arası sirkülasyon, asansör ve merdivenler ile sağlanmıştır. Otel merdivenleri mermer malzeme ile kaplanmıştır. Basamakların üzeri kırmızı desenli halı ile döşenmiştir (Şekil 4.27). 11 kattan oluşan otelde, katlar arası sirkülasyon için ağırlıklı olarak asansör tercih edilmektedir. Asansör ve merdivenler modern tarzda inşa edilmiş olup günümüzden izler taşımaktadır.

Şekil 4.27: Hilton İstanbul Otel Lobi Mekânı Merdiven Görünümü

Kaynak: Hilton İstanbul Oteli, Yazarın Kendi Çektiği Fotoğraf, 03.07.2017.

Resepsiyon bankosunun hemen yanında yer alan üç adet asansör günümüz teknolojisini taşımaktadır.

Şekil 4.28: Hilton İstanbul Otel Lobi Mekânı Asansör Görünümü

Kaynak: Hilton İstanbul Oteli, Yazarın Kendi Çektiği Fotoğraf, 03.07.2017.

4.4. Estetik Yaklaşımlar

Bireyin düşüncelerine özgü faaliyetleri ile bir olay ya da nesne arasındaki iletişim sonucu gerçekleşen ve nitelik olarak ortaya çıkan kavrama estetik denilmektedir (Özer, 1974, s. 25). Mekanların duygu, zevk ve deneyimlenmeye yönelik olarak tasarlanması, otel yapılarına kimlik kazandırmakta ve onları özgün bir niteliğe sokmaktadır. (Pehlivanoğlu, 2010, s.150)

Konaklama yapılarında görselliği estetik faktörler oluşturmaktadır. Konaklama yapılarında farklı tasarımlar doğrultusunda şekillenen mekânsal dil; estetik değerlerin şekillenmesine olanak sağlamaktadır. Konaklama yapıları içinde estetik değerler, mekânın görsel bütünlüğünü oluşturmaktadır. Görsel etki ile yaratılan mekanlar her kullanıcının algısına göre değişim göstermektedir. Aynı zamanda sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik düzeyleri farklı olan kullanıcıların konaklama yapılarına ait estetik değerleri, algılama biçimleri farklı olacaktır (Ünlü, 2003, s. 32-33) .

Kent otel lobi iç mekân tasarım aşamasında ise, yararlanılan malzemelerin işlevselliği, mekâna uygunluğu, müşterilere hitap etmesi ve estetik özellikleri ile bir bütün olması gerekmektedir. (Pehlivanoğlu, 2010, s.80)

Kent otellerinde cephe tasarımları estetik açıdan otel imajını yansıtan unsurlardandır. Günümüzde teknolojinin ilerlemesi ile birlikte cephe tasarımlarında çağdaş mimari teknikleri ve malzemeleri tercih edilmektedir. Kent otellerinin çevre ile ilişkisini sağlamak ve müşterileri otele çekmek amacı doğrultusunda cepheler tasarlanmaktadır. Böylelikle kent oteli iç dış ilişkisi sağlanmaktadır. Kent otellerinin giriş cephesi otellerin imajını yansıtmaması sebebi ile, müşteriler açısından estetik değerler yaratılmalıdır (Sever, 2008, s. 118). Bu noktada kent otellerinde çevre ile ilişkinin sağlanması ve müşterilerin otele ilgisini çekmek için cepheler tasarlanmaktadır. Otellerin giriş bölümünün bulunduğu cephe, diğer cephelere göre daha fazla estetik unsurlar içermelidir (Sever, 2008, s. 119).

Kent otellerinin lobi iç mekân tasarımları estetik değerlere yer verilerek yapılırken, aynı zamanda mekânın kurgusuna, mekân öğeleri arasındaki ilişkiye, organizasyona önem

gösterilmesi gerekmektedir. Tasarımcı, mekânın estetik öğeleri ile kullanıcılar arasındaki değerler dengesini sağlamak durumundadır. Estetik kavramı; algılama, değerlendirme ve bunlara verilen tepkilerle ilişkilidir (Özkan, 2007, s. 28) .

Kent otelleri giriş mekânında süs havuzu ya da taş havuz adı verilen su unsurlarının bulunması estetik açıdan otel imajını etkilemektedir. Kent otelleri biçimlenmesinde kullanılan dekoratif ve sanatsal objeler, otelin estetik unsurlarını oluşturmaktadır. Farklı kültürlerle sahip bölgelerde yer alan kent otelleri buldukları bölgenin kültürel unsurlarını taşıyan objelere otel girişinden itibaren yer verebilmektedir. Kültürel değerlerin lobi ve iç mekân tasarımına yansıtılması, kent otellerinin yapılandığı bölge ile bütünlüğünün sağlanmasına yardımcı olmaktadır. Böylelikle kullanıcılar kent otellerinde yer verilen dekoratif ve sanatsal objeler üzerinden kültürel değerler hakkında bilgi sahibi olabilmektedirler (Avan & Özdemir, 2015, s. 91).

Kent otelleri iç mekânlarında estetik değerler açısından öne çıkan unsurlar; mimari planlama ve mekansal ilişkiler, işaretler, göstergeler, renk, ışık, temizlik, gürültü, koku gibi özellikler olmaktadır (Karkın, 2009, s. 166). Kent otellerinde lobi iç mekânlarının tasarımlarında kullanıcı ön planda tutulmalıdır. Tasarımlar, müşterilerin gerçekleştirmek istedikleri eylemlerini rahatlıkla karşılayabilecek şekilde olmalıdır. Aynı zamanda mekân içi açıklıklar kullanıcı yüküne uygun olarak tasarlanmalıdır (Mekân Tasarımı, 2007, s. 12).

İç mekanlarda kullanılan iç mekân donatı ve hareketli mobilyaları fonksiyonel ve kullanıcı ihtiyaçlarına cevap verebilir nitelikte olmalıdır.

Müşteriler tarafından hizmet alanlarının tarifi için kullanılan göstergeler ve işaretler ise, her müşteri tarafından kolay algılanabilir ve tanımlayıcı niteliklere sahip olması gerekmektedir.

Kent oteli iç mekanlarında kullanılan zemin, tavan ve duvar yüzeyi malzemeleri, aydınlatma elemanları ve sanatsal objeler, kullanıcıların estetik değerleri üzerinde etken unsurlardır. Otellerde kullanılan genel ve özel aydınlatma elemanları kullanıcıların görüş ve algısını rahatsız edici düzeyde ve açıda olmamalıdır. Aynı zamanda farklı saatlerde değişken ışık değerleri kullanılabilir. Örneğin; lobi ve restoranlarda kullanılan aydınlatma

dereceleri saatlere göre farklılık gösterebilmektedir. Otel lobi ve iç mekânlarında zamana, duruma, müşteriye göre ayarlanabilecek kontrollü ışık tercih edilmelidir (Pahlman, 1961, s. 40).

4.4.1 Pera Palas Otel Estetik Yaklaşımlar

Pera Palas Otel lobi iç mekân biçimlenmesinde yer alan estetik değerler; zemin, tavan ve duvar yüzeyleri, hareketli mobilyalar, aydınlatma elemanları ve sanatsal objeler üzerinden değerlendirmeye alınacaktır.

4.4.1.1. Zemin, Tavan ve Duvar Yüzeyleri

Pera Palace otelin girişi doğu cephesindeki ahşap döner kapıdan sağlanmaktadır. İki bölümden oluşan giriş holü 5,51 x 11,64 m ölçülerinde olup ilk girişteki kısmın zeminleri baklava dilimli kırmızı ve beyaz mermerlerden oluşmaktadır. İkinci kısma beş basamaklı mermer merdivenden geçişin sağlandığı alan 4,10 x 11,64 m ölçülerinde olup bu alnadada zeminler yine aynı mermer ile döşenmiştir.

İkinci bölümün kuzeyinde yer alan Kubbeli Salon zemini mermer Orient ekspres barın zeminleri ise gri tonlarında desenli modern bir halı ile kaplanmıştır.

Pera Palas Otelinin genelinde ağırlıklı olarak mermer, ahşap ve cam malzemelere yer verilmiştir. Giriş katta yer alan kemerlerde, teras katın ve giriş katın zemininde, pastahane, resepsiyon, bagaj odasındaki koridorlarda, asansör holünde, katlarda yer alan bazı odalarda ve wc zeminlerinde mermer malzeme kullanılmıştır.

Giriş holünün duvar yüzeylerinin geneli sarı ve turuncu renkte özel bir sıvama tekniği ile yapılmış olup mermer görünümü verilmiştir. Yine giriş kısmında yer alan dairesel kolonların yerden bir metresi beyaz mermer üst kısımları gri tonlarında sıvama yöntemi ile mermer görünümü kazanılmıştır.

Giriş holündeki tavanlar dikdörtgen formunda bölünmüş iş kısımları alçı kartonpiyer ile çevrelenmiştir, spot aydınlatmaların etrafına gelen kısımlara ise üçer adet alçı bezeme yapılmıştır.

Kubbeli Salonun tavanları özel alçı desenlerle oluşturulmuş ağırlık yeşil ve sarı renkten oluşan motifler yer almaktadır.

İç cephede yer alan pencereler ve balkon küpeştelinde masif ahşap kullanım tercih edilmiştir. İç mekân tavan kaplamalarında yine ahşap tercih edilmiştir. Bunun yanı sıra otelde yer alan “Pera Salonu”, “Orient Ekspres Salon”, “Paşa Salonu” ve “Kütüphaneli Salon” duvarlarında ve payelerinde ahşap lambri kullanılırken, ana giriş kapısının markizinde ve “Kubbeli Salon”da yer alan kubbelerde cam malzeme kullanımı görülmektedir (Çilli, 2009, s. 91-93).

4.4.1.2. Hareketli Mobilyalar

Kent otellerinde kullanılan mobilyaların işlevsel özellikler taşıması gerekmektedir. Kullanıcılar kent oteli lobilerinde işlemleri yapılırken otelin oturma salonu bölümünde bekleyebilmektedirler. Bu sebeple oturma salonunda yer alan mobilya gruplarının işlevselliği önem taşımaktadır. Salonda bulunan mobilyaların konforlu ve kullanışlı olması gerekmektedir. Salon yerleşiminde kullanılan oturma grupları, kullanıcıların birbirlerinden rahatsız olmayacak düzende, kişisel alan oluşumuna imkân verecek biçimde yerleştirilmelidir. Böylelikle işlevsel özellikler arttıkça kullanıcıların kent otelleri memnuniyeti de artış göstermektedir (Bayram, 2011, s. 12-13).

Pera Palas Otel girişinde, sağlı-sollu iki adet resepsiyon bankosu bulunmaktadır. Masif ahşap kullanılarak yapılmış resepsiyonların önünde, hizmet süresince misafirlerin ayakta kalmaması için kırmızı ipek kadife döşemelik klasik sandalyeler bulunmaktadır (Şekil 4.29).

Şekil 4.29: Pera Palas Otel Ön Büro

Kaynak: Pera Palas Otel Görünümü. Yazarın Kendi Çektiği Fotoğraf. 03.07.2017.

Pera Palas Otel lobi katında yer alan bekleme holünde ise; kırmızı ipek kadife ile kaplı köşeli oturma grupları yer almaktadır. Koltuk üzerinde yer alan yastıklarda ise altın renginde dekoratif desenler bulunmaktadır.

Şekil 4.30: Pera Palas Otel Bekleme Holü

Kaynak: Pera Palas Otel Görünümü. Yazarın Kendi Çektiği Fotoğraf. 03.07.2017.

Otelin lobi katı ile ilişkisi olan salonlarının genelinde klasik tarzda sandalye ve oturma grupları kullanılmıştır. Ağırlıklı olarak kırmızı, krem ve kahverengi kumaşlar tercih edilmiştir.

4.4.1.3. Aydınlatma Elemanları

Pera Palas Otel genelinde Murano camından özel olarak üretilen avizeler ve demir ferforje aydınlatma elemanları kullanılmıştır (Şekil 4.31).

Şekil 4.31: Pera Palas Otel Genel Aydınlatma Elemanları

Kaynak: Pera Palas Otel, Yazarın Kendi Çektiği Fotoğraf, 04.03.2017.

Ayrıca Pera Palas Otel içerisinde bulunan asansör kulesi üzerinde yer alan ışıklıklarda, çelik strüktür üzerinde cam yüzey uygulaması bulunmaktadır. Otelin inşa edildiği dönemde, o yılların bir konfor ögesi olarak jeneratör kullanılmıştır. (Alsaç, 2008).

Şekil 4.32: Pera Palas Otel Asansör Aydınlatma Elemanları

Kaynak: <http://www.ahmetakyol.net/pera-palastaki-sirlarla-dolu-anahtar/>

Otel lobi alanı asansör girişinin her iki yanında demir döküm biblolar üzerinde şamdanlar ile aydınlatma sağlanmıştır. Duvar yüzeylerinde estetik unsur olarak yer alan tablolar üzerindeki aydınlatmalar, duvar tipi aplikler ile direk olamayan ışık yüzeyi oluşturacak biçimde kullanılmıştır.

4.4.1.4. Sanatsal Objeler

Otel; mimarisinde ve iç mekanlarında “Carrara” mermerleri kullanılmıştır (m.turkinfo.nl, 2010).

Pera Palas Otel’ nin estetik açıdan en ihtişamlı salonu olarak bilinen “Kubbeli Salon” un dört tarafını çevreleyen pencereler, masif ahşap malzeme ile gridal organizasyon ile ilişkilendirilmiş ve pencere köşelerinde sarı ve kırmızı renkli desenli camlar kullanılmıştır. Salon tavanında ise; ahşap kirişler ile üçe bölünmüş ve her bir bölmede ikişer adet olacak şekilde turkuaz renkli camlarla kaplı altı adet dekoratif amaçlı kubbeler bulunmaktadır (Şekil 4.33) (Çilli, 2009, s. 58).

Şekil 4.33: Pera Palas Kubbeli Salon

Kaynak: <https://www.jumeirah.com/tr/hotels-resorts/istanbul/pera-palace-hotel-jumeirah/restaurants-bars/kubbeli-saloon-tea-lounge/>

Pera Palas Otel’inde bulunan “Aynalı Salon” ve “Paşa Salonu”, antikaların bulunduğu önemli salonlardandır (Şekil 4.34) (Mekân, 2006, s. 99). Otelde aynı zamanda inşa edildiği dönemde sıklıkla kullanılan yazar kasa da sergilenmektedir (Şekil 4.35).

Şekil 4.34: Aynalı ve Paşa Salonundaki Antikalar

Kaynak: <http://www.ahmetakyol.net/pera-palastaki-sirlarla-dolu-anahtar/>

Şekil 4.35: Pera Palas Otel Yazar Kasa

Kaynak: Pera Palas Otel, Yazarın Kendi Çektiği Fotoğraf, 04.03.2017.

Pera Palas lobi ve iç mekân biçimlenmesinde kullanılan dekoratif objeler ve antika eserler, otelin estetik değerlerini yansıtmaktadır. Kültürel değerlerin Pera Palas Otel'inin lobi ve iç mekân tasarımına yansıtılması, otelin yaklaşık 120 yıllık geçmişinin hatırlanmasına yardımcı olmaktadır. Böylelikle otel müşterileri dekoratif objeler ve sanatsal eserler sayesinde otel geçmişine ait kültürel değerler hakkında bilgi sahibi olabilmektedir (Avan & Özdemir, 2015, s. 91).

4.4.2. Ankara Palas Oteli Estetik Yaklaşımlar

Atatürk'ün emri ile devlet tarafından yapılan otelin ilk mimarı I. Ulusal Mimarlık Üslubu' nun savunucularından Vedat Tek' tir. 1927 yılına kadar aynı üslup ile Kemalettin Bey otelin yapımına devam etmiştir. Üslup; mimari yapıların yabancı etkilerden

arındırılarak milli unsurların kullanılmasıdır (Aslanoğlu, 2002, s. 30).

Ankara Palas I. Ulusal Mimarlık Üslubu' nun önemli örnekleri arasında yer almaktadır. Otel müşterileri günümüzde de muhafaza edilen estetik unsurlar sayesinde otele ait kültürel miras hakkında bilgi sahibi olabilmektedir. (Sumbas, 2013, s. 175).

Ankara Palas Otel lobi iç mekân biçimlenmesinde yer alan estetik değerler; zemin, tavan ve duvar yüzeyleri, hareketli mobilyalar, aydınlatma elemanları ve sanatsal objeler üzerinden değerlendirmeye alınacaktır.

4.4.2.1. Zemin, Tavan ve Duvar Yüzeyleri

Ankara Palas Otel binası, betonarme-karkas sistemle inşa edilmiştir (mfa.gov.tr, 2017). Otelin genelinde zemin yüzeylerde ahşap parke kullanılmış olup, parke zemin üzerine kırmızı, sarı, yeşil ve krem renklerin hâkim olduğu yapılış dönemine ait el yapımı halıların kullanımına yer verilmiştir. Lobi alanı iç mekân duvar yüzeyleri boyanmıştır. Giriş alanı ve merdiven alanlarının zemini beyaz renk afyon mermeri ile döşenmiştir. Merdiven basamakları aynı mermer ile kaplanmıştır. Merdiven basamak yüzeylerinin üzerlerinde kırmızı yolluk halı kullanılmaktadır.

Şekil 4.36: Ankara Palas Otel Lobi Zemin ve Duvar Yüzeyleri

Kaynak: Ankara Palas Otel, Yazarın Kendi Çektiği Fotoğraf, 04.07.2017.

Otel lobi alanında ve ilişkili diğer mekanlarda kalorifer peteklerini gizleyen ferforje yüzey kapamaları yer almaktadır. Oturma Salonunda yer alan bölmelerde kot farkı verilerek, oturma alanları oluşturulmuş ve bu alanlar ferforje sınır elemanları ile çevrilerek alan tanımı ortaya koymuştur. Ferforje uygulamaları, arts&craft dönem motiflerinin kullanımı ile 19.yüzyıldan günümüze kadar gelmiştir. (Şekil 4.37).

Şekil 4.37: Ankara Palas Otel Lobi Dekoratif Kalorifer Yüzey Kaplama
Kaynak: Ankara Palas Otel, Yazarın Kendi Çektiği Fotoğraf, 04.07.2017.

4.4.2.2. Hareketli Mobilyalar

Ankara Palas Otel salonunda yer alan piyano, otel genelinde bulunan ipek ve kadife döşemeli koltuklar, perdeler, Erken Cumhuriyet Dönemi'nin batılı anlayışı ile döşenmiş olup, otelin içerisinde yer alan mekanlar ve dekoratif öğeler ile misafirlerine siyasi bir ortam sunmaktadır (Sumbas, 2013, s. 177).

Otel lobi giriş katında yer alan balo salonunda oturma grupları tercih edilmemiş, sandalye ve masalar ile gruplar oluşturulmuştur. Kullanılan sandalye ve masalar klasik dönem tarzında olup, krem ve kahverengi şönil kumaş ile döşenmiştir.

Şekil 4.38: Ankara Palas Otel Balo Salonu Sandalye ve Masa Görünümü

Kaynak: Ankara Palas Otel, Yazarın Kendi Çektiği Fotoğraf, 04.07.2017.

Otel girişinde yer alan resepsiyon bankosu üst tablası, ahşap kaplamadır. Bankonun iki taraflı yanal dikey yüzeyleri ile ön yüzeyi damarlı beyaz mermer ile kaplanmıştır.

Şekil 4.39: Ankara Palas Otel Resepsiyon Bankosu

Kaynak: Ankara Palas Otel, Yazarın Kendi Çektiği Fotoğraf, 04.07.2017.

4.4.2.3. Aydınlatma Elemanları

Otel lobi alanı iç mekânında kullanılan avizeler, otelin öne çıkan estetik unsurlarını yansıtmaktadır.

Şekil 4.40: Ankara Palas Otelı Balo Salonu Sarkıt Avize

Kaynak: Ankara Palas Otel, Yazarın Kendi Çektiği Fotoğraf, 04.07.2017.

Misafirlerini Balo Salonu ile karşılayan otelde, aydınlatma elemanları olarak günümüze ait taşlı kristal sarkıt avize ve dikdörtgen şeklinde dokuz eş parçaya bölünmüş tavan lambaları kullanılmıştır. Ayrıca salonda kullanılan sarkıt avize etrafındaki dekoratif desenler ile birlikte yapıldığı dönemin tarihi dokusundan izler taşımaktadır (Şekil 4.40, Şekil 4.41).

Şekil 4.41: Ankara Palas Otelı Balo Salonu Tavan Aydınlatmaları

Kaynak: Ankara Palas Otelı, Yazarın Kendi Çektiği Fotoğraf, 04.07.2017.

4.4.2.4. Sanatsal Objeler

Ankara Palas lobi alanı iç mekânında tarihi değer vurgusu etkili kullanılmamıştır. Bu nedenle tarihi simgeler bulunmamaktadır. Aksine otel iç mekanları, balo salonu gibi mekanlar Avrupa Mimarisinden izler taşımaktadır. Ankara Palas Otel lobi iç mekan biçimlenmesine bakıldığında çoğunlukla sanatsal objeler ön plana çıkmaktadır; inşa edildiği dönemde otelde kullanılan ilk telefon santrali, Atatürk'e ait imza, mühür ve Atatürk'ün otelde konakladığı döneme ait Atatürk tabloları görülmektedir. (Sumbas, 2013, s. 177).

Şekil 4.42: Ankara Palas Balo Salonu Lobi İç Mekân Biçimlenmesi

Kaynak: Kaynak: Ankara Palas Otel, Yazarın Kendi Çektiği Fotoğraf, 04.07.201

Şekil 4.43: Ankara Palas Otel'in İlk Telefon Santrali ve Atatürk'ün İmzaları ve Mühür Tablosu

Kaynak: Ankara Palas Otel, Yazarın Kendi Çektiği Fotoğraf, 04.07.2017.

Şekil 4.44: Ankara Palas Balo Salonu -Atatürk Tablosu

Kaynak: Ankara Palas Otel, Yazarın Kendi Çektiği Fotoğraf, 04.07.2017.

4.4.3. Hilton İstanbul Otel Estetik Yaklaşımlar

Dikdörtgen prizma biçiminde olan Hilton İstanbul Otel'i sade geometrisi, dış mekân cephelerinin yalınlığı, otelin genel işlevselliği ve abartılı olmayan iç mekân dekorasyonu ile, inşa edildiği dönemin Türkiye'deki uluslararası üslubun karakteristik özelliklerinin tanıtıcısı olmuştur.

Şekil 4.45: Hilton İstanbul Otel Dış Cephe

Kaynak: Hilton İstanbul Otel, Yazarın Kendi Çektiği Fotoğraf, 03.07.2017

Hilton İstanbul Otel'i lobi iç mekân biçimlenmesinde yer alan estetik değerler; zemin, tavan ve duvar yüzeyleri, hareketli mobilyalar, aydınlatma elemanları ve sanatsal objeler üzerinden değerlendirmeye alınacaktır.

4.4.3.1. Zemin, Tavan ve Duvar Yüzeyleri

Hilton İstanbul Oteli döner giriş kapısından geçildikten sonra resepsiyon alanı ile karşılaşmaktadır. (Şekil 4.46, Şekil 4.47).

Otelin giriş holü zemininde doğal taş traverten kullanılmıştır. Duvar yüzeylerinde alçı boya uygulanmıştır. Mekânda yer alan kolonlar, zemin yüzeyinde uygulanan traverten ile kaplanmıştır. Resepsiyon kısmının arka yüzey duvarı masif ahşap kaplamadır. Yine ön büro ve tur hizmetlerinin bulunduğu alanın arka duvar yüzeylerinde de ahşap kaplama uygulanmıştır. Resepsiyon kısmının ön kısmında bulunan alana yuvarlak el dokuması halı vardır. Pastel renklerin, mobilya ve doğal taş ağırlıklı olan mekânda girişten itibaren canlı ve hareketli biri görünüm sağlanmaya çalışılmıştır. Otelin pencerelerinde ahşap kaplamalar kullanılmıştır. Tavanların geneli asma tavan ve kubbeli olan alanların iç kısımları ise özel alçı desenlerle motifler yapılmıştır, kısmi yerlerde tavanlar masif ahşap kaplamadır.

Lobi alanının genelinde krem ve kırmızı renkler ağırlıklı olarak kullanılmıştır (Opak, 2009, s. 126)

Şekil 4.46: Hilton İstanbul Oteli Resepsiyon -1

Kaynak: Hilton İstanbul Oteli, Yazarın Kendi Çektiği Fotoğraf, 03.07.201

Şekil 4.47: Hilton İstanbul Oteli Resepsiyon -2

Kaynak: Hilton İstanbul Oteli, Yazarın Kendi Çektiği Fotoğraf, 03.07.2017.

4.4.3.2. Hareketli Mobilyalar

Hilton İstanbul Otel lobi iç mekanlarının biçimlendirilmesinde resepsiyon bankosu ve oturma gruplarında ağırlıklı olarak kahverengi, krem ve kırmızı renkler tercih edilmiştir. Misafirlerin ilk durak yeri olan resepsiyon bankosunda ve arka duvar yüzeyinde ahşap kaplama kullanılmıştır. (Şekil 4.48).

Şekil 4.48: Hilton İstanbul Otel Lobi Mobilyaları-1

Kaynak: <http://www.hilton.com.tr>

Lobi bekleme alanında yer alan oturma koltukları ve sandalyeler klasik tarzda seçilmiştir. Kullanılan oturma grupları ve sandalyeler ipek kadife kumaş ile kaplanarak bütünlük sağlanmıştır (Şekil 4.49, Şekil 4.50).

Şekil 4.49: Hilton İstanbul Otel Lobi Mobilyaları-2

Kaynak: Hilton İstanbul Otel, Yazarın Kendi Çektiği Fotoğraf, 03.07.2017.

Şekil 4.50: Hilton İstanbul Otel Lobi Mobilyaları-3

Kaynak: Hilton İstanbul Otel, Yazarın Kendi Çektiği Fotoğraf, 03.07.2017.

4.4.3.3. Aydınlatma Elemanları

Hilton İstanbul Otel lobisi resepsiyon bankosunun ön alanında yer alan asma tavanlarda, kubbeli yüzeyler bulunmaktadır. Aydınlatma gizli ışık bandı ile sağlanmıştır. (Şekil 4.51).

Şekil 4.51: Hilton İstanbul Otel Aydınlatma Elemanları -1

Kaynak: Hilton İstanbul Otel, Yazarın Kendi Çektiği Fotoğraf, 03.07.2017.

Otel lobi iç mekânında ve lobi ile ilişkili restoran bölümlerinde, asma tavanlarda yer alan doku yüzeyli tavan göbekleri üzeri sarkıt avizeler kullanılmıştır. Sarkıt avizeler ve dekoratif lambalar otelin inşa edildiği dönemden kültürel izler taşımaktadır (Şekil 4.52, Şekil 4.53).

Şekil 4.52: Hilton İstanbul Otel Aydınlatma Elemanları -2

Kaynak: Hilton İstanbul Otel, Yazarın Kendi Çektiği Fotoğraf, 03.07.2017.

Şekil 4.53: Hilton İstanbul Otel Aydınlatma Elemanları -3

Kaynak: Hilton İstanbul Otel, Yazarın Kendi Çektiği Fotoğraf, 03.07.2017.

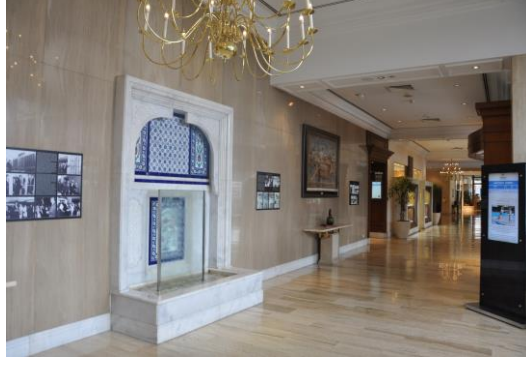
4.4.3.4. Sanatsal Objeler

Otel lobisinde estetik görünümü yakalamak adına süs havuzu ve su sebili kullanılmıştır (Şekil 4.54, Şekil 4.55). Ayrıca lobi alanında sanatsal unsur olarak küçük ölçekli heykeller de oldukça fazla kullanılmaktadır (Şekil 4.56).

Şekil 4.54: Hilton İstanbul Otel Süs Havuz

Kaynak: Hilton İstanbul Oteli, Yazarın Kendi Çektiği Fotoğraf, 03.

Şekil 4.55: Hilton İstanbul Otel Su Sebili

Kaynak: Hilton İstanbul Oteli, Yazarın Kendi Çektiği Fotoğraf, 03.07.2017.

Şekil 4.56: Hilton İstanbul Otel Sergilenen Tablo ve Heykel

Kaynak: Hilton İstanbul Oteli, Yazarın Kendi Çektiği Fotoğraf, 03.07.2017.

Aynı zamanda otel lobisinde kullanılan ayakkabı tezgâhı da misafirlerin estetik açıdan ilgisini çeken objeler arasında yer almaktadır (Şekil 4.57).

Şekil 4.57: Hilton İstanbul Otel – Ayakkabı Boyama Tezgâhı

Kaynak: (Opak, 2009, s. 133).

Erken Cumhuriyet Dönemi kent oteli örneklerinden biri olan Hilton İstanbul Otel'i, lobi ve iç mekân biçimlenmesinde kullanılan estetik unsurlar açısından, kurulduğu yıllara ait kültürel izleri korumakta ve günümüzde lüks oteller arasında varlığını sürdürmektedir.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

İnsanoğlu erken çağlardan günümüze sürekli bir değişim ve gelişim göstermiştir. Orta çağ'dan sonra Yeniçağ ile birlikte bu süreç sanayileşme ve teknoloji boyutuyla değişim ve gelişim sürecini daha da hızlandırmıştır. Bunu tetikleyen temel unsur ise; insanın yaşam kalitesi ve konforunu sürekli artırma isteğidir. Edinimlerini fiziksel yorgunlukların ve zaman kaybının önünde gidermek isteyen ernleşmeniinsanın içsel arzu ve istekleri modn temel içgüdüsüdür.

Sanayileşme olgusu her alandaki modernleşmenin temellerini atmıştır. 19.yüzyıl bu süreci küresel ekonomik sistem ve ağlarla insanlığa ortak yaşam hedefleri ve alışkanlıkları kazandırmıştır. 20. yüzyıl ise bilginin hızla yayılması sürecini ve hızlılığı bir yaşam ve ortak hedef olarak benimsetmiştir.

Türkiye'nin modernleşme sürecinde ise siyasal dönüşümlerle birlikte yaşamsal değerlerde de büyük değişim ve dönüşümler yaşanmıştır. Modernleşme ve kentleşme olgusu yakınçağ paradigmasını ortaya koymuştur. Bu otellerin yapım tarihleri; üç ayrı dönemin kesişme noktaları ile toplumsal değişimlerin ve alışkanlıkların kesişme noktası olmuştur.

Çalışmada, modernleşme sürecinde Türkiye'deki değişim ve gelişimler; dönemlerini temsil eden üç Otelin özelinde hem toplumsal hem de mimari unsurlar üzerinden irdelenmeye çalışılmıştır. Temsil ettikleri dönemi iç mekanların, o günün koşullarındaki siyasal, ekonomik ve kültürel değişimlerin de bir yansıması niteliğini taşımaktadır.

1881'lerdeki Pera Palas, Cumhuriyetin ilk yıllarındaki Ankara Palas ve 1950'lerdeki Hilton İstanbul Oteli, Türkiye'nin üç ayrı tarihsel değişim sürecinin mimari göstergeleridir. Bu üç otel yalnızca mimari bir yapılaşma özelliği taşımamaktadır. Bu oteller batılı yaşam biçimi ve değerlerinin, Türk toplumu entegre edilmesinin ilk uygulama alanları niteliğindedir.

Özellikle Hilton İstanbul Oteli sonrası süreç, kentleşmenin Anadolu’da hızla arttığı ve bugünlere geldiği lokomotif görevini üstlenmiştir. Bu otellerin günümüzdeki varlığı gelişip kalkınmanın bir göstergesi olma özelliğini taşımaktadır.

Dünyadaki gelişimlere paralel olarak, Türkiye’deki modernleşme süreciyle ortaya konan ve temsiliyet niteliği taşıyan bu otellerin yapısıyla hem maddi hem de sosyolojik anlamda önemli gelişmelere sahne olmuştur. İnceleme ve analizler sonucunda; Türkiye’deki modernleşme sürecinde mimari yapılaşmanın ve kent otelciliğinin önemli bir görev ve temsiliyet üstlendiği ortaya çıkmıştır. Mimari detaylar dönemin ekonomik ve yapısal gelişmişliğine paralel olarak bir anlam taşıırken, asıl anlamı ve işlevi içerisinde buluşturduğu entelektüel seçkin bireylerin yeni bir yaşam şeklini öğrenip topluma yayma ve öğretme işlevini de üstlendiği düşünülmektedir.

Bu bağlamda, Pera Palas, Ankara Palas ve Hilton İstanbul Türkiye’deki modernleşmenin ve değişimin ana unsurları olmuştur.

Tablo 5.1: Modernleşme Sürecinde Otellerin Temel Göstergeleri

MODERNLEŞME SÜRECİNDE OTELLERİN TEMEL GÖSTERGELERİ		
YIL VE DÖNEM	YIL VE DÖNEM	YIL VE DÖNEM
1881-1896 / GEÇ OSMANLI DÖNEMİ	1924-1928 / ERKEN CUMHURİYET DÖNEMİ	1950-1954 / MODERNLEŞME DÖNEMİ
PERA PALAS OTEL	ANKARA PALAS OTEL	HİLTON İSTANBUL OTEL
<p>* Pera Palas Oteli Osmanlı Devleti'nin başkenti İstanbul'da, Osmanlı'nın son dönemlerinde açılmıştır. Devleti yönetenler yabancı konuklarıyla Pera Palas'da buluşmuşlar ve batılı yaşam tarzını ilk kez bu otelde deneyimlemişlerdir. Pera Palas Otelinin yatırımcısı Asayan Mıgırdıç, Otel'i Mimar Alexandre Vallaury ve Hanri Duray'a yaptırtmıştır. Otelin mimarisi Osmanlı dönemine yeni bir bakış getirmiştir. Pera Palas 19 yıl ihtişamlı bir buluşma merkezi ve yaşam alanı olmuştur. 1. Dünya Savaşı ile bu ihtişamı kaybolmuştur. Giyim, kuşam, eğlence ve yeni batılı yaşam biçimi İstanbul'da bu otel üzerinden aktarılmış ve uygulanmıştır.</p>	<p>* Yeni Cumhuriyet'in başkenti Ankara'da, modernleşme süreciyle yeni bir yaşam şekli Türk toplumuna benimsetilmiştir. Ankara Palas kısa sürede siyasetçi, bürokrat, sanatçı ve iş adamlarının buluşma noktası haline gelmiştir. Batılı konuklar Ankara Palas'ta kalıyor ve yeni Cumhuriyet'in yöneticileriyle ilişkiler geliştiriliyordu. Bu ilişkiler batı ile doğunun buluşması ve bir modernleşme süreci atağıydı. 1. Ulusal Mimarlık Üslubu Ankara Palas'ta mimar Vedat Tek tarafından başlatılıyor ve Mimar Kemalettin Bey ile 1927 yılında tamamlanıyordu. Cumhuriyet ve yılbaşı baloları ile kadınlı erkekli ilk eğlenceler bu otelde düzenlenmiştir. Ankara Palas Türk Modernleşme sürecinin ulusal kimlik ve modern yaşam biçimi üretilmesinde önemli bir role sahiptir.</p>	<p>* Hilton İstanbul Oteli 1950-1952 yılları arasında Sedat Hakkı Eldem ve Skidmore & Qwings ve Merril (SOM) mimarlık ofisi tarafından tasarlanmıştır. 1954 yılında hizmete girmiştir. İstanbul'un ilk uluslararası otelidir. Bugünkü çağdaş otel anlayışının ilk basamağı niteliğini taşımaktadır. Açıldığı dönemin yabancı konuklarının İstanbul' daki yeni yaşam alanını oluşturmuştur. Ekonominin kalbi İstanbul'da, ticaret erbabının yanısıra yabancı devlet adamları ve iş adamlarının buluşma noktası olmuştur. Otel bünyesinde yer alan etkinliklerin basın yoluyla topluma yansıtılması ile, toplumsal modernleşme sürecine ev sahipliği yapmıştır. Dönemin batılı yaşam anlayışı bu otelde yansıtılmıştır.</p>

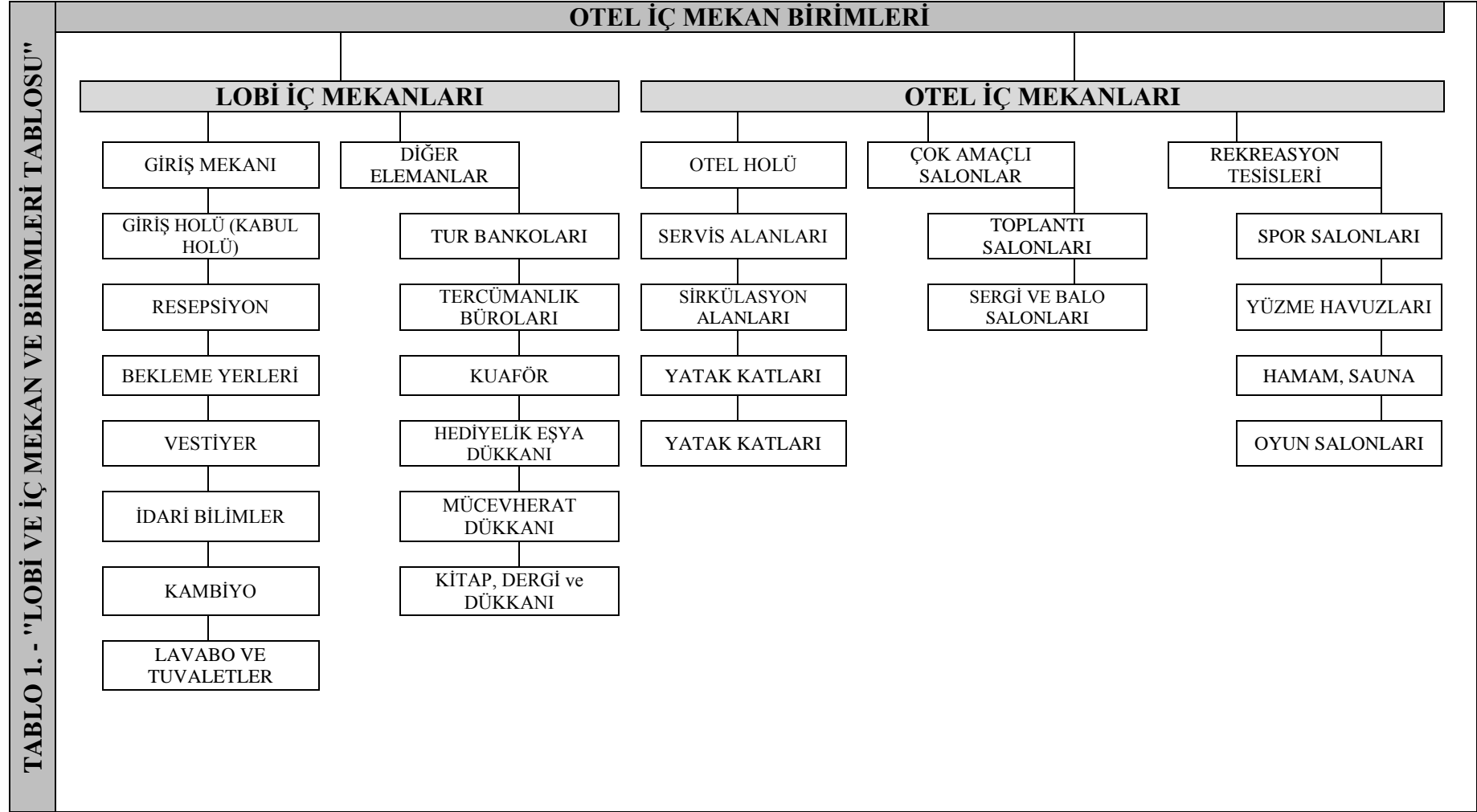
Tez çalışmasında hedeflenen; otel lobi iç mekân biçimlenmesine etki eden faktörlerin belirlenmesi ve mekân ilişkilerinin kurularak, elde edilen bulgular doğrultusunda modernleşme sürecinde öne çıkan oteller üzerinden analizlerinin yapılmasıdır. Bu doğrultuda çalışma kapsamında “otel iç mekân ve dış mekân ilişkisi” ile “otel iç mekân biçimlenmesine etki eden faktörler”; “Pera Palas”, “Ankara Palas” ve “Hilton İstanbul Otel”i örnekleri üzerinden incelenmiş ve ilgili veriler birbirleri ile olan ilişkileri göz önünde bulundurularak tablo haline dönüştürülmüştür.

Çalışma kapsamında tutulan kent otellerinin lobi ve iç mekân birimleri incelenmiş ve aşağıda yer alan Tablo 5.2 oluşturulmuştur. Buna göre;

Otelde yer alan birimler lobi mekanları ve otel iç mekanları olarak iki ana başlığa ayrılmıştır. Lobi mekanları giriş mekânı ve diğer elemanlar olarak iki gruba ayrılmıştır. Lobi giriş mekânı; giriş holü, resepsiyon, bekleme yeri, vestiyer, idari birimler, kambiyo, lavabo ve tuvaletler olarak gruplandırılmış olup, diğer elemanlar ise tur bankoları, tercümanlık büroları, kuaför, hediyelik eşya dükkânı, mücevherat dükkânı, kitap, dergi vb. dükkânı olarak gruplandırılmıştır.

Otel iç mekân birimleri; otel holü, çok amaçlı salonlar ve rekreasyon tesisleri olmak üzere üç başlık altında toplanmıştır. Otel holü; servis alanları, sirkülasyon alanları ve yatak katları ile çok amaçlı salonlar; toplantı salonları, sergi ve balo salonları ile ve rekreasyon alanları spor salonları, oyun salonları, yüzme havuzları ve hamam sauna ile ilişkilendirilmiştir.

Tablo 5.2: Otel İç Mekân Birimleri

Otel lobi ve iç mekân birimleri tez çalışmasında incelenen “Pera Palas”, “Ankara Palas” ve “Hilton İstanbul Otel”leri üzerinden değerlendirilmiş olup, oteller arasındaki farklılıklar belirlenmeye çalışılarak elde edilen veriler tablolandırılmıştır. Tablo 5.3 de lobi mekanları ve otel içi mekân alanları sınıflandırılarak ele alınmıştır.

Çalışma kapsamında yer verilen Tablo 5.3’e bakıldığında; “Pera Palas”, “Ankara Palas” ve “Hilton İstanbul Otel”i lobi ve iç mekân biçimlenmesinde farklılıklar görülmektedir. “Pera Palas” ve “Hilton İstanbul Otel”lerinde lobi katı ve yatak katları birbirinden ayrı biçimlendirilirken, “Ankara Palas Otel” giriş katında yatak odaları da yer almaktadır. Aynı şekilde “Pera Palas” ve “Hilton İstanbul Otel”lerinde rekreasyon tesislerine yer verilirken, “Ankara Palas Otel” de bu tesislere yer verilmemiştir.

Tablo 5.3: Pera Palas, Ankara Palas ve Hilton İstanbul Otel İç Mekân Birimleri

PERA PALAS, ANKARA PALAS VE HİLTON İSTANBUL, OTEL İÇ MEKAN BİRİMLERİ							
TABLO 2. - "OTEL LOBİ İÇ MEKAN BİRİMLERİ"	PERA PALAS	LOBİ MEKANLARI	GİRİŞ MEKANI		DİĞER ELEMANLAR		
			Giriş Holü	Kambiyo Bölümü	Hediyelik Eşya Dükkânı		
			Resepsiyon	Lavabo ve Tuvaletler			
			Bekleme Alanı	Vestiyer			
			Lobi Bar (Orient Expres Bar)	İdari Bilimler			
			Lobi Oturma Alanı (Kubbeli Salon)				
		OTEL İÇ MEKANLARI	OTEL HOLÜ		ÇOK AMAÇLI SALONLAR	REKREASYON TESİSLERİ	
			Asansör ve Merdivenler		Kütüphaneli Salon (Lobi Katı)	Fitness Merkezi	
			Servis Odaları		Pera Salonu (Lobi Katı)	Spa ve Sağlık Merkezi	
			Yatak Katları		Aynalı Salon (Lobi Katı)	Sauna	
			Paşa Salonu (Lobi Katı)	Hamam,			
			Grand Pera Balo Salonu	Kapalı Yüzme Havuzu			
			Galata Toplantı Salonu	Masaj Salonu			
	ANKARA PALAS	LOBİ MEKANLARI	GİRİŞ MEKANI		DİĞER ELEMANLAR		
			Giriş Holü		Balo Salonu (Lobi Katı)		
			Resepsiyon		Konuk Odaları (16 adet-Lobi Katı)		
			Lavabo ve Tuvaletler				
Vestiyer							
İdari Bilimler							
OTEL İÇ		OTEL HOLÜ		ÇOK AMAÇLI SALONLAR	REKREASYON TESİSLERİ		
		Asansör ve Merdivenler		Protokol Salonu	Ankara Palas Otel bünyesinde rekreasyon tesisleri bulunmamaktadır.		
		Servis Odaları		Çay Salonu			
		Yatak Katları		Gece Kulübü			
		Bahçe Alanı					
HİLTON İSTANBUL	LOBİ MEKANLARI	GİRİŞ MEKANI		DİĞER ELEMANLAR			
		Giriş Holü	Kambiyo Bölümü	Hediyelik Eşya Dükkânı	Halı Dükkânı		
		Resepsiyon	Lavabo ve Tuvaletler	Seyehat Acenteleri	Güzellik Merkezi		
		Bekleme Alanı	Vestiyer	Kitap Dükkânı	Restoran		
		Lobi Bar	İdari Bilimler	Kuyumcu	Teras		
		Lobi Oturma Alanı	Bavul Odası	Bijuteri			
	OTEL İÇ MEKANLARI	OTEL HOLÜ		ÇOK AMAÇLI SALONLAR	REKREASYON TESİSLERİ		
		Asansör ve Merdivenler		Hilton Toplantı Salonları	Fitness Merkezi		
		Servis Odaları		Park Katı Toplantı Salonları	Açık ve Kapalı Yüzme Havuzu		
		Yatak Katları		Balo Salonları	Sauna ve Türk Hamamı		
				Bahçe Alanları	Masaj Odası		
				Panorama Odaları	Tenis, Squash Kortu		
		Restoranlar	Koşu Parkuru				
		Bar					

Çalışma kapsamında incelenen “Pera Palas”, “Ankara Palas” ve “Hilton İstanbul Otel”leri, lobi ve iç mekân biçimlenmesinde çevre ile ilişki detaylandırılmış olup, taşıt ve yaya yaklaşımı, işlevsel yaklaşımlar ile estetik yaklaşımlar üst başlıklarında tablolaştırılarak değerlendirilmeye alınmıştır (Tablo 5.4-A, Tablo 5.4-B, Tablo 5.4-C).

Tablo 5.4-A: Otel Lobi İç Mekan Biçimlenmesine Etki Eden Yaklaşımlar-1

OTELLERDE LOBİ İÇ MEKAN BİÇİMLENMESİNE ETKİ EDEN YAKLAŞIMLAR			
TABLO 3-A : OTEL LOBİ MEKAN BİÇİMLENMESİNE ETKİ EDEN YAKLAŞIMLAR	TAŞIT VE YAYA YAKLAŞIMI	YIL VE DÖNEM	YIL VE DÖNEM
		1881-1896 / GEÇ OSMANLI DÖNEMİ	1924-1928 / ERKEN CUMHURİYET DÖNEMİ
		PERA PALAS OTEL	ANKARA PALAS OTEL
		YIL VE DÖNEM	YIL VE DÖNEM
		1950-1954 / MODERNLEŞME DÖNEMİ	HİLTON İSTANBUL OTEL
		* Pera Palas Otel İstanbul şehir merkezinde konumlandırılmıştır.	* Ankara Palas Otel Ankara şehir merkezinde konumlandırılmıştır.
		* Misafirler kendi özel araçları ve toplu taşıma araçları ile otele ulaşım sağlayabilmektedirler.	* Misafirler kendi özel araçları ve toplu taşıma araçları ile otele ulaşım sağlayabilmektedirler.
		* Misafirler ek ücret karşılığında havaalanından veya şehir içinden klasik arabalar aracılığı ile transfer edilebilmektedir.	* Misafirler için transfer hizmeti bulunmamaktadır.
		* Otelde ücretli otopark bulunmaktadır. Vale hizmeti mevcuttur.	* Otelde ücretsiz otopark bulunmaktadır.
		* Otel içerisinden otoparka ulaşım sağlanabilmektedir.	-
			* Hilton İstanbul Otel lobi girişinde ahşap resepsiyon bankosu bulunmaktadır. Misafirler işlemlerini yaptırırken halı sınırı ile belirlenmiş alanda bekleme yapabilmektedir.
		* Pera Palas lobi girişi iki bölümden oluşmakta olup misafirlerin işlemlerini yaptıkları resepsiyon lobi alanı ile dinlenebilecekleri salonlar birbirinden ayrılmıştır.	* Ankara Palas Otel girişinde misafirleri 500 metrekarelik balo salonu karşılamakta olup ayrıca lobi girişinde küçük bir resepsiyon bankosu bulunmaktadır.
		* Otel lobi giriş katında yer alan hediyelik eşya dükkanı misafirler için hediye alabilecekleri çeşitli ürünler sunmaktadır.	* Otel lobi giriş katı balo salonuna açıldığı için Ankara Palas Otel'inde dükkanlar yer almamaktadır.
		* Otel lobi katında misafirlerin vakit geçirebilecekleri Kubbeli Salon, Kütüphaneli Salon, Orient Ekspres Bar ve toplantı, konferans gibi çeşitli etkinlikler düzenleyebilecekleri Pera Salonu, Paşa Salonu bulunmaktadır.	* Otel lobi katında balo salonunun dışında terası ve bahçesi olan misafirlerin toplantı ve çeşitli organizasyonlar için vakit geçirebilecekleri çay ve oyun salonu bulunmaktadır.
		* Otel lobi giriş katında yatak odası bulunmamaktadır.	* Otel giriş katında misafirlerin konaklaması için 16 adet yatak odası bulunmaktadır.
			* Hilton İstanbul Otel lobi girişinde ahşap resepsiyon bankosu bulunmaktadır. Misafirler işlemlerini yaptırırken halı sınırı ile belirlenmiş alanda bekleme yapabilmektedir.
			* Otel lobi giriş katında büjiteri, seyahat acentası bankoları, kuyumcu, güzellik merkezi, hediyelik eşya dükkanı bulunmaktadır.
			* Otel lobi katında lobi alanları ile ilişkili olan misafirlerin vakit geçirebilecekleri toplantı salonları, restoran, lobi bar, pastane ve teras bulunmaktadır.
			* Otel lobi giriş katında yatak odası bulunmamaktadır.
		* Pera Palas Otel'de sirkülasyon merdiven ve asansör aracılığı ile sağlanmaktadır.	* Ankara Palas Otel'de sirkülasyon merdiven aracılığı ile sağlanmaktadır. Asansör bulunmamaktadır.
		* Otelde yer alan asansör ilk elektrikli asansör olarak bilinmektedir.	-
		* Otel asansörünün girişi dökme demirden, kabini ise ahşaptan yapılmıştır.	-
		* Otel katları arasında yer alan merdivenlerin başında ve asansörün kabininde art nouveau stilinde bitkisel motifler kullanılmıştır.	* Otel merdivenleri mermerden yapılmıştır, üzeri düz kırmızı halı ile kaplanmıştır.
			* Hilton İstanbul Otel'de sirkülasyon merdiven ve asansör aracılığı ile sağlanmaktadır.
			* Otel içersinde yer alan üç adet asansör çağdaş tasarım olup, otel kat sayısının fazlalığı nedeni ile misafirler tarafından merdivenlere göre daha çok tercih edilmektedir.
			* Otelde yer alan merdivenler kırmızı ve beyaz dokulu halı ile kaplanmıştır.

Tablo 5.4-B: Otel Lobi İç Mekân Biçimlenmesine Etki Eden Yaklaşımlar -2

OTELLERDE LOBİ MEKAN BİÇİMLENMESİNE ETKİ EDEN YAKLAŞIMLAR				
TABLO 3-A : OTEL LOBİ MEKAN BİÇİMLENMESİNE ETKİ EDEN YAKLAŞIMLAR	ESTETİK YAKLAŞIMLAR	AYDINLATMA		
		YIL VE DÖNEM	YIL VE DÖNEM	YIL VE DÖNEM
		1881-1896 / GEÇ OSMANLI DÖNEMİ	1924-1928 / ERKEN CUMHURİYET DÖNEMİ	1950-1954 / MODERNLEŞME DÖNEMİ
		PERA PALAS OTEL	ANKARA PALAS OTEL	HİLTON İSTANBUL OTEL
	AYDINLATMA	* Pera Palas Otel genelinde Murano camından özel olarak üretilen avizeler kullanılmıştır.	*Otelin balo salonunda günümüze ait kristal taşlı avizeler yer almaktadır.	* Hilton İstanbul Otel genelinde spot aydınlatmalar ve avizeler yer almaktadır.
		*Otelde demir ferforje aydınlatma elemanları kullanılmıştır.	* Otel genel aydınlatması avizelerle sağlanmıştır.	*Otelde vitray camlı avizeler kullanılmıştır.
		* Otelde bulunan asansör kulesi üzerinde yer alan ışıklarda çelik strüktür üzerine cam kaplama bulunmaktadır. Duvar yüzeylerinde tabloların üzerinde duvar tipi aplikler kullanılmıştır.	-	
	SANATSAL OBJELER			
		* Pera Palas Otel mimarisinde Carrara mermerleri ve el dokuması Uşak halıları kullanılmıştır.	* Ankara Palas Otel lobi giriş katında dekoratif desenli objelerin bulunduğu görülmektedir.	* Hilton İstanbul Otel lobi giriş katında süs havuzu, nostaljik su sebili ve dekorasyon amaçlı birçok küçük heykel objesi kullanılmıştır.
		* Otelin lobi katında yer alan ve ihtişamlı salonu olarak bilinen Kubbeli Salon'da bulunan pencere yüzeylerinde vitray cam kullanılmıştır. Salon tavanında ise dekoratif amaçlı vitray cam ile kaplı kubbeler bulunmaktadır.	*Otelde inşa edildiği döneme ait kullanılan ilk telefon santrali, Atatürk'e ait imza, mühür ve Atatürk'ün otelde konakladığına dair tablolar yer almaktadır.	* Otelde tablolar, seramik objelere ve tarihi fotoğraf tablolarına yer verilerek mekânın bütünlüğü diğer otellerden farklı kılınmıştır.
		*Otelin lobi giriş katında yer alan Aynalı Salon ve Paşa Salon'unda değerli antikalara yer verilmiştir.	-	-
		* Otelde inşa edildiği dönemlere ait yazar kasa sergilenmektedir.	-	-

Tablo 5.4-C: Otel Lobi İç Mekân Biçimlenmesine Etki Eden Yaklaşımlar -3

OTELLERDE LOBİ MEKAN BİÇİMLENMESİNE ETKİ EDEN YAKLAŞIMLAR				
		YIL VE DÖNEM	YIL VE DÖNEM	YIL VE DÖNEM
		1881-1896 / GEÇ OSMANLI DÖNEMİ	1924-1928 / ERKEN CUMHURİYET DÖNEMİ	1950-1954 / MODERNLEŞME DÖNEMİ
		PERA PALAS OTEL	ANKARA PALAS OTEL	HİLTON İSTANBUL OTEL
ESTETİK YAKLAŞIMLAR	TAVAN	Otel tavanlarında asma tavan yüzeyleri oluşturulmuş, kubbeli olan bölgelerde desen uygulamalarına yer verilmiştir. Kubbeli Salonda bulunan altı adet kubbe havalandırma amaçlı kullanılmıştır. Kubbelerin üstü, restorasyon sonrası cam ile kapatılmıştır. Böylece tüm lobi katı doğrudan güneş ışığı alabilmektedir.	* Ankara Palas tavan yüzeylerinde sıva üstüne kalem işi yapılmıştır.	*Otel tavanlarının genelinde asma tavan uygulaması mevcuttur. Kubbeli olan alanlar kalem işi ile süslenmiştir.
	DUVAR	*Düvar yüzeylerinde genel olarak alçı boya uygulanmış, kolonlar zemin yüzeylerinde uygulanan traverten malzeme ile kaplanmıştır. Salon duvarlarında ve payelerinde ahşap lambri kullanılmıştır.	* Otel duvar yüzeyleri betonarmedir. Cephe duvar yüzeylerinde (özellikle ön cephede) ana giriş düşey aksı ile köşelerden bir önceki odaların bulunduğu akslar, yapı yüzeyinde ve saçakta taşırılarak, kule görünümü yaratılmıştır. Zengin bir biçimde bezeli olan ön cephe görünümünde, girişteki büyük kemerin köşelerinde rumi motifli çiniler kullanılmış, tepeliğin yüzeyi kabartma rumi motiflerle bezenerek, altına mukarnaslarla süslü silme yapılmıştır. Giriş ve üstündeki özel daire, yüksek sivri bir kemer ve profilli geniş silmelerle çerçevesel olarak belirginleştirilmiştir. Üzerine yüksek bir tepelik yerleştirilerek, alttan algılanamayan kurşun kaplı ahşap bir kubbeyle örtülen ana giriş ise alt fasattan kopararak, önemli şekilde vurgulanmıştır.	* Otel duvar yüzeylerinde genel olarak alçı boya uygulanmıştır. Resepsiyon arkasındaki duvar yüzeyi masif ahşap kaplamadır. Giriş katında sokak ve dükkân cepheleri, alt katta sofa ve yemek pavilyonu koridoru duvarlarının iç yüzü Kütahya çinisi ile kaplanmıştır. Sofada asansör mahallerinin etrafı renkli somaki, barlar, büyük yemek salonu ve giriş holü duvarları lambridir.
	ZEMİN	*Otelin genelinde ağırlıklı olarak mermer, ahşap ve cam malzemeler kullanılmıştır.	* Otelin genel zeminlerinde ahşap yüzey uygulaması mevcuttur.	* Otel lobi mekânı zemin yüzeyinde mermer kullanılmıştır. Oturma gruplarının yüzeylerinde parça halılara yer verilmiştir. Lobi alanının genelinde krem ve kırmızı renkler ağırlıklı olarak mevcuttur.
		* Otel giriş katında yer alan kemerlerde, giriş kat ve teras zemininde, pastanede, Kubbeli Salon'da, bagaj odasındaki koridorda, asansör holünde mermer malzemesi kullanılmıştır. Yeni yapılan bodrum ve teknik alanlar da seramik kullanılmıştır.		*Otelin giriş holünde zeminde doğal taş traverten kullanılmıştır.
	MOBİLYALAR	PERA PALAS OTEL	ANKARA PALAS OTEL	HİLTON İSTANBUL OTEL
		* Otel genelinde ipek ve kadife döşemeli oturma grupları bulunmaktadır. Seçilen yeni kumaşlar sanat tarihçilerin onayı doğrultusunda özenle seçilmiştir.	* Otelin balo salonunda oturma grupları yerine sandalye ve masalar ile gruplar oluşturulmuştur.	* Hilton İstanbul Otel lobi katında yer alan bekleme alanında yer alan oturma koltukları ve sandalyeler klasik tarzda seçilmiştir.
*Resepsiyon bankosu ahşap masif malzemedan yapılmış olup misafirler içinde kırmızı ipek kadife kaplı klasik model iki adet sandalye bulunmaktadır.		* Otelde ipek ve kadife döşemeli koltuklar, perdeler ve dekoratif öğeler bulunmaktadır.	* Resepsiyon bankosu masif ahşaptan yapılmıştır.	
	* Otel lobi giriş katında yer alan bekleme holünde, kırmızı ipek kadife kaplı köşeli oturma grupları mevcuttur.	*Otelin genelinde parke üzerinde kırmızı, sarı, yeşil ve krem renklerin hâkim olduğu, yapılış dönemine ait el yapımı halı örnekleri yer almıştır.	*Otelde kullanılan oturma grupları ve sandalyeler ipek kırmızı kadife kumaş ile kaplanarak bütünlük sağlanacak mobilyalar bulunmaktadır.	

“Otellerde Lobi İç Mekân Biçimlenmesi” tez çalışması kapsamında “Konaklama Yapılarının Tarihsel Gelişimi” ve “Türkiye’de Modernleşme Sürecinde Otel Lobi İç Mekân Biçimlenmesi: “Pera Palas”, “Ankara Palas” ve “Hilton Oteli” olarak örneklendirmeler ile incelenmiştir.

Konaklama yapıları ve otel kavramı detaylandırılmış olup; konaklama yapılarının Türkiye’deki tarihsel gelişimi hanlar-kervansaraylar, Osmanlı dönemi konaklama yapıları olarak detaylandırılmıştır. Ayrıca konaklama yapılarının Modern dönemde oluşumları ve kent otellerinin ortaya çıkış süreci incelenmiştir. Kullanıcı gereksinimleri ile paralel olarak yapılandırılan konaklama mekanlarının uzun bir süreç içerisinde farklı yapılanma evrelerinden geçerek, günümüz otelcilik anlayışı ile ilişkilendiği sonucu elde edilmiştir.

Özellikle Türkiye'nin ilk modern oteli olan “Pera Palas Otel”in, modernleşme sürecini nasıl etkilediği, otel iç mekanlarının kullanıcı ve hizmet genel ihtiyaç ve gereksinimlere göre ne biçimde şekillendiğinin görülmesi açısından önem taşımaktadır. Pera Palas Otel’in yanı sıra çalışma kapsamında Erken Cumhuriyet Dönemi kent otel örneklerinden olan “Ankara Palas” ve 1950’ li dönemlere ait batılı anlayış örneklerinin bulunduğu kent otellerinden olan “Hilton İstanbul Oteli” de aynı bakış açısından ele alınarak incelenmiştir.

Modernleşme sürecinde otel lobi iç mekân biçimlenmesi kapsamında kent otel lobileri incelenirken; “Kent Otel İç Mekanlarının Diğer Birimler İle İlişkisi”, “Gereksinimler”, “Pera Palas, Ankara Palas ve Hilton İstanbul Otel Tarihçe ve Genel Betimleme” olarak gruplandırılmış ve değerlendirilmiştir. İncelenen “Gereksinimler” konusu; kullanım ve hizmet gereksinimleri olarak iki gruba ayrılmıştır. Kent otellerinin tercih edilmesinde kullanıcıyı etkileyen faktörler arasında; otelin konforu, hizmet kalitesi, konumu, otel mekanlarının anlaşılabilirliği ve kullanım kolaylığının yer aldığı sonucu elde edilmiştir.

“Lobinin Plan Şemasındaki Yeri”; “Dış Mekân” ve “İç Mekânın Diğer Birimler İle İlişkisi” açısından ele alınmıştır. Dış mekân kapsamında otel lobilerinin çevre ile ilişkisi incelenmiş olup ilişki, taşıt ve yaya yaklaşımı özelinde ele alınmıştır. İç mekân ilişkisi ise; işlevsel ve estetik yaklaşımlar olarak incelenmiştir. İşlevsel yaklaşımlar “merdiven ve

asansörler” özelinde, estetik yaklaşımlar ise “zemin, tavan ve duvar yüzeyleri”, “hareketli mobilyalar, “aydınlatma elemanları”, ve “sanatsal objeler” özelinde incelenmiştir.

Tez çalışmasında lobiler ilişkili olduğu alt mekanları ile birlikte bir bütün olarak değerlendirilmiştir. Lobinin plan şemasındaki yeri incelenirken; lobi mekanının plan organizasyonu içerisinde bireysel bir alan olarak çalışmadığı ve alt mekanları ile hem mekansal hem de hizmet yaklaşımı açısından direkt ilişkili olduğu sonucuna varılmıştır. Lobi alt mekanları; otel giriş holü, resepsiyon, kabul bankosu, yeme-içme mekanları, dinlenme ve oturma mekanları, kiralık dükkanlar, lobi bar alanı olarak yer almaktadır. Lobi alt mekân tasarımlarında, kullanıcıların gereksinimlerine, güvenliğine ve işlevsel konfor şartlarına dikkat edilmesi gereği ortaya çıkmaktadır.

Otel lobi ve iç mekân biçimlenmesi; sosyal ve ekonomik açıdan birçok gereksinimi karşılayabilmeli ve fiziksel çevre ile uyum içinde olmalıdır. Kent otellerinin şehir merkezlerinde yer alan oteller olması sebebi ile ulaşımın kolay sağlanabildiği, sanayi ve endüstri bölgelerine yakın, farklı kültürlerin keşfedilebildiği, aynı zamanda doğa ile iç içe konumda yer alması gerektiği görülmektedir.

Kent otellerine gelen konuklar yaya olarak ya da araç ile gelmektedirler. Bu sebeple kent otelleri giriş mekân organizasyonunun ve giriş alanının yaya olarak gelenler, kendi araçları ile gelenler ve toplu tur araçları ile gelenler açısından planlanması, konukların otel girişlerinde sıkıntı yaşamaması adına alınması gereken önlemler olarak belirlenmiştir. Aynı zamanda konaklayan misafirlerin otelde kaldıkları süre boyunca beklentileri doğrultusunda gereksinimlerinin yerine getirilmesinin, misafirlerin zihnindeki kalıcılığını sağlamakta etkili olduğu görülmektedir.

Kent otelleri kullanıcılarına hizmet verebilmek için bünyelerinde farklı mekanları barındırmaktadırlar. Lobiler, mekânlar arası bağlantıyı sağlayan ve diğer tüm mekanların merkezi konumundadır. Bu durum otel misafirlerinin memnuniyetine etki eden mekanlardan lobi ile diğer iç mekânların birbirinden ayrı tutulmaması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Kent otellerinde lobi ve iç mekân biçimlenmesinde; tasarlanan mekanların, kullanıcılara ait ihtiyaç ve beklentilerinin karşılayabilir düzeyde olması mekânın işlevsel biçimlenmesini etkileyen unsurlar arasında yer aldığı sonucuna varılmıştır.

Konaklama yapıları içerisinde yer alan kent otellerinde lobi iç mekân biçimlenmesindeki işlevsel özellikler belirlendikten sonra, biçimlenmeyi etkileyen diğer unsurlardan estetik faktörlerin de göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

Kent otel lobi ve iç mekân biçimlenmesinde kullanılan malzemeler, Otellerin dönemsel ve kültürel özellikleri yansıtan unsurlar olarak öne çıkmaktadır. Bunun yanı sıra kullanılan ısıtma-soğutma sistemleri, aydınlatma elemanları da otellerde yer alan teknik unsurlardandır. Bahsi geçen teknik elemanların işlevselliği engellenmeden estetik değerler ile bir bütün olarak düşünülerek tasarlanması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Tez çalışması kapsamında ilk olarak incelenen “Pera Palas Otel”i, sadece konaklama amaçlı değil, toplumsal ve sosyal açıdan kullanıcıların ihtiyaçlarını karşılayacak mekânlara sahip olan bir buluşma noktası haline gelmiştir.

Otelin en ihtişamlı salonu giriş katında bulunan “Kubbeli Salon”dur. “Pera Palas Otel” giriş katında; “Paşa Salonu”, “Kütüphaneli Salon”, “Orient Ekspres Bar”, “Aynalı Salon” ve “Pera Salonu” da yer almaktadır. Toplam dokuz katı bulunan otelin birinci, ikinci, üçüncü kat planları benzerlik gösterirken; dördüncü ve beşinci kat planları da kendi arasında benzerlik göstermektedir.

2010 yılında tamamlanan restorasyon işlemlerinden sonra hizmete açılan “Pera Palas Otel”de misafirlerin otele giriş çıkış işlemleri, resepsiyonda bekleme yapmamaları adına personeller tarafından konaklanacak odalarda yapılmaktadır. Ayrıca otel misafirleri için havaalanından ve şehir içi mekanlardan yapılacak transferlerde, klasik arabalar aracılığı ile otele ulaşım seçeneği sunulmaktadır. Çalışma kapsamında bahsedilen bu değişimler; işlevsel yaklaşımlar olarak değerlendirilmektedir.

“Pera Palas Otel”in dört cephesi arasında giriş kapısının bulunduğu ön cephe en ihtişamlı cephe dir. Otelin cephelerinde neo klasik tarza yer verilirken, otelin iç mekanlarında

oryantalist üslub kullanılmıştır. Aynı zamanda cephelerde simetrik anlayış esas tutulmuştur. Otel lobi ve iç mekanlarında kullanılan dekoratif ve sanatsal objeler, özel üretim avizeler, el dokuması halılar, vitraylar otelde yer alan estetik unsurlar arasındadır.

“Pera Palas” ilk elektrikli asansörün ve ilk sıcak suyun bulunduğu tek bina olması nedeni ile kurulduğu yıldan itibaren lüks bir otel olarak konumlandırılmaktadır. Günümüzde yapılan restorasyon çalışmalarından sonra otel bu konumlandırmayı korumaya devam etmektedir. “Pera Palas Otel” Osmanlı’nın son, Cumhuriyet’in ilk yıllarında bir çok devlet adamı ve sanatçı otelde konaklamıştır. Bu sebeple 2010 yılında restorasyon çalışmaları tamamlanan otelde, mimari özelliklerinin korunmasına çalışmalar sırasında özen gösterilmiştir. Otel geçmişten günümüze kalan önemli bir kültür mirası niteliğindedir.

Çalışma kapsamında ikinci olarak incelenen “Ankara Palas Otel”, kurulduğu yıllarda başkentin ilk modern oteli olarak tanımlanmış olup, siyasetçi, bürokrat ve aydınlara konaklama ve toplantı imkânı sağlamıştır.

Konaklama imkanının yanı sıra düğün, toplantı, kamu ve özel organizasyonların düzenlendiği otel, Erken Cumhuriyet Dönemi’nde ki düşüncelerin uzantısı olarak inşa edilmiştir. I. Ulusal Mimarlık Üslubu ile inşa edilen otel üsluba ait geçmiş değerler ve ulusallık vurgusu dış cephede yer alan öğeler ile vermektedir. Otelin ön cephesinde yer alan kubbe ve taç kapı ve ayrıca girişte yer alan Türk süsleme motifleri bunun örneklerindedir. Bunun yanı sıra iç mimaride ulusal ve geçmiş değerlere vurgu içeren özellikler yer almamaktadır.

Erken Cumhuriyet Dönemi’nde modern ve çağdaş yaşamın oluşturulması için inşa edilen “Ankara Palas”; Anadolu’nun kentleşmesine öncülük etmiştir. Otel çoğunlukla aydın kesimin, bürokratların, şehirde yaşayan elit kesimin ve aynı zamanda şehre gelen yabancı diplomatik misafirlerin ağırlandığı sosyal mekân olarak hizmet vermektedir. Aynı zamanda otel bu kişilere konaklama hizmeti de sağlamaktadır.

“Ankara Palas Otel”i incelendiğinde; diğer kent otellerinden farklı olarak iş adamlarının, siyasetçilerin, bürokratların toplantı organizasyonlarının gerçekleştirilmesi nedeni ile; daha çok siyasi kimliği ile ön plana çıkmaktadır.

“Ankara Palas Otel”de misafirlerin otele giriş çıkış işlemleri, resepsiyonda yer alan personeller tarafından yapılmaktadır. Ayrıca otel misafirleri için havaalanından ve şehir içi mekanlardan yapılacak transferlerde, klasik arabalar aracılığı ile otele ulaşım seçeneği sunulmaktadır. Çalışma kapsamında bahsedilen bu hizmetler; işlevsel yaklaşımlar olarak değerlendirilmektedir.

“Ankara Palas Otel”in dört cephesi arasında giriş kapısının bulunduğu ön cephe en ihtişamlı cephe. Otelin lobi iç mekân biçimlenmesine bakıldığında, diğer kent otellerinden farklı olarak otelin girişinde misafirleri karşılayan çeşitli düğün ve siyasi organizasyonların yapıldığı balo salonu bulunmaktadır. Aynı zamanda otel giriş katında misafirler için yatak odaları da bulunmaktadır. Otel bünyesinde barındırdığı bahçe alanı, çay salonu, gece kulübü ile misafirlerine sosyal iç mekanlar sunmaktadır.

“Ankara Palas Otel” içerisinde asansör bulunmamakta olup sirkülasyon mermer zemin ve küpeştelere sahip merdivenler aracılığı ile sağlanmaktadır. Asansörün ve ilk sıcak suyun bulunduğu tek bina olması nedeni ile kurulduğu yıldan itibaren lüks bir otel olarak konumlandırılmaktadır. “Ankara Palas Otel”i çalışma kapsamında incelenen ve geçmişten günümüze kalan diğer önemli kültür miraslarındanır.

Ayrıca otel lobi ve iç mekanlarında kullanılan dekoratif ve sanatsal objeler, özel üretim avizeler, klasik desenli halılar, otel tarihine ait anları resmeden tablolar otelde yer alan estetik unsurlar arasındadır.

Çalışma kapsamında incelenen Hilton İstanbul Otel’i 1950’ li döneme ait batılı anlayışın özelliklerini taşıyan kent otelleri arasında yer almaktadır. Otel II. Ulusal Mimarlık Döneminin son yıllarını temsil etmektedir.

“Hilton İstanbul Otel”de misafirlerin otele giriş çıkış işlemleri, resepsiyonda personeller tarafından yapılmaktadır. Ayrıca otel misafirleri için havaalanından ve şehir içi mekanlardan yapılacak transferlerde, lüks arabalar aracılığı ile otele ulaşım seçeneği sunulmaktadır. Konaklama imkânı sağlayan otel 500 adet oda ile müşterilerine hizmet vererek onların ihtiyaçları doğrultusunda oda çeşitliliğine gitmiştir. Bunun yanı sıra çalışmada bahsi edilen çeşitli restoran ve bar alanlarını bünyesinde bulundurmaktadır.

Çalışma kapsamında bahsedilen bu özellikler; işlevsel yaklaşımlar olarak değerlendirilmektedir.

“Hilton İstanbul Otel”i merkezi konumu ve çok sayıda toplantı salonları ile birçok iş adamları tarafından tercih edilmektedir. Otelde bünyesinde barındırdığı toplantı salonlarının yanı sıra misafirler için otelin yanında bulunan “Hilton İstanbul Kongre ve Sergi Merkezi”nde son teknolojiye sahip toplantı salonları bulunmaktadır.

Otel bünyesinde sirkülasyon dört adet asansör ve merdivenler aracılığı ile sağlanmaktadır. Dikdörtgen prizması biçiminde olan “Hilton İstanbul Otel”i sade geometrisi, dış mekân cephelerinin yalınlığı, otelin genel işlevselliği ve abartılı olmayan dekorasyonu ile inşa edildiği dönemin Türkiye’deki uluslararası üslubun karakteristik özelliklerinin tanıtıcısı olmuştur.

Elde edilen mekânsal veriler doğrultusunda günümüzde kent otel lobi iç mekân biçimlenmesinin otel kullanıcılarının hizmet ve kullanım gereksinimlerini sağlayıcı nitelikte olması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Otel lobileri kullanıcılar tarafında ilk izlenim bırakan mekanlar olması sebebi ile kullanılan malzeme, iç mekân tasarım unsurları, personel anlayışı ve kültürel değerlerin korunması son derece önem taşımaktadır.

KAYNAKÇA

(tarih yok).

- Adıgüzel, D. (2011). *Türkiye'deki İç Mimarlık Eğitiminde Çevresel Yaklaşım*. İstanbul: Kadir Has Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tasarım Yüksek Lisans Programı Yüksek Lisans Tezi.
- Akçakaya, E. (2014). *Kent Otellerinin Güncel Tasarım Kriterleri*. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- Akın, N. (2002). *19. Yüzyılın İkinci Yarısında Galata Ve Pera*. İstanbul: Literatür Yayıncılık.
- Altunışık, R., Avcıkurt, C., Batman, O., Demirkol, Ş., Uçkun, C., & Zengin, B. (2004). *Turizm İşletmeleri*. Adapazarı: Değişim Yayınları.
- ankarapalas.com. (2017, 03 09). ankarapalas.com.tr adresinden alındı
- Arcan, E. F. (1999). *Mimari Tasarıma Yaklaşım*. İstanbul: Tasarım Yayın Grubu.
- Architectural, T. (1970). Principles of Hotel Design. 70.
- Aslanoğlu, İ. (2002). *Erken Cumhuriyet Dönemi Mimarlığı*. Ankara: TC. Ziraat Bankası Arşiv Yayınları.
- Atay, F. R. (2010). *Çankaya*. İstanbul: Pozitif Yayıncılık.
- Avan, A., & Özdemir, Ş. (2015, 06). Zincir Otellerde Hizmet Ortamı- Kullanıcı Etkileşimi Üzerine Nitel Bir Araştırma. *Tüketici ve Tüketim Araştırmaları Dergisi*.
- Aydıncı, B. G. (2009). *Kent Otellerinde Ortak Kullanım Alanlarının İncelenmesi: Talimhane Bölgesi Örneği*. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- Batuman, B. (2009). *Mekan, Kimlik ve Sosyal Çatışma: Cumhuriyet'in Kamusal Mekanı Olarak Kızılay Meydanı*. (G. A. Sargın, Dü.) İstanbul: İletişim Yayınları.
- Batur, A. (1994). *Cıhuriyet Dönemi "1938-1950 Savaş Yılları ve II. Milli Mimari Akımı*. İstanbul: Dünden Bugüne İstanbul Ansikopedisi.
- Bayram, Z. (2011). *İşlevsellik ve Esneklik Bağlamında Konut İç Mekan Tasarımında Mobilya Kullanımı*. İstanbul: Maltepe Üniversitesi İç Mimarlık Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- Berens, C. (1997). *Hotels, Bars and Lobbies*. New York: McGraw-Hill.
- Bovy, M. B., & Lawson, F. (1977). *Tourism And Recreation Development*. London: Arhitectural Press.
- Conker, S. (2009). *İstanbul'daki Kent Otellerinin Mekan Dizim Yöntemiyle Analizi*. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi.
- Çakıcı, C. (2000). *Seyahat Sıklığı Değişkenine Göre Müşteriler Tarafından Otel Özelliklerinin Değerlendirilmesi*. Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi Cilt:11 Eylül-Aralık.
- Çakırkaya, Y. (1995). *İstanbul'daki 5 Yıldızlı Lüks Şehir Otellerinde Halka Açık Alanların Tasarımı Üzerine Bir Araştırma*. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- Çeliköz, A. (2001). *Moda Faktörü'nün Beş Yıldızlı Otel Mimarisinde Lobi İç Mekan Kimliği Üzerindeki Etkileri*. İstanbul: İç Mimarlık Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.

- Çilli, Ö. (2009). *Tanzimat Sonrası Osmanlı Otel Mimarisi ve Pera Palas*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sanat Tarihi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- Çüngen, H. F., & Yılmaz, M. E. (2013, 06). Ankara'da Birinci Ulusal Mimarlık Dönemi'nden Bir Örnek: Erzurum Oteli. *Ankara Araştırmaları Dergisi*.
- Deleon, J. (1993). *Pera Palas*. İstanbul: İstanbul Otelcilik Ve Turizm Ticaret A.Ş.
- Demiriz, Y. (2008). *Geç Dönem Osmanlı Mimarisi*. İstanbul.
- Dereli, A. M. (1989). *Otel İşletmeciliğinde Ön Büro*. Ankara: Turban Turizm A.Ş.
- Doğu, O. (1994). *Oteller*. İstanbul: Birsen Yayınevi.
- ekoyapidergisi.org*. (2016, 11 23). www.ekoyapidergisi.org/21-nasil-surdurulebilir-otel-olunur.html adresinden alındı
- Elmas, B. (2008). *Zincir Otellerin (Hilton Örneği) Oda Tasarımını Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi*. İstanbul: FBE Mimarlık Anabilim Dalı Mimari Tasarım Programı.
- Emeksiz, M. (2007, Aralık). Küçük Otel İşletmeleri Ve Çevre Yönetimi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Cilt 10 Sayı 18*, s. 141-156.
- Emir, O. (2007). *Otel İşletmelerinde Müşterilerin Hizmet Beklentileri ve Memnuniyet (Tatmin) Düzeylerinin Değerlendirilmesi: Antalya'da Bir Araştırma*. Afyon: Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Eraybat, G. F. (2011). *Tarihi Konaklama Yapılarının Doğusu, Gelişimi ve Günümüzde Çağdaş İşlevle Değerlendirilmesi: Edirne Rüstempaşa Kervansarayı Örneği*. Edirne: Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- Erdoğan, N., & Barış, E. (2007). Environmental Protection Programs and Conservation Practice of Hotels in Ankara, Turkey. 604-614.
- Erdoğan, S. (2009). *Hacim Tasarım Kriterlerinin İşlevsellik Bağlamında Araştırılması*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü İç Mimarlık Ana Sanat Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- Ergin, O. N. (2013). *Türkiye'de Hanlar, Kervansaraylar, Oteller ve Çeşitli Barınma Yerleri*. İstanbul: T.C Marmara Belediyeler Birliği Yayını.
- Ergut, E. A. (2005, 04-05). Bülten. *Modernleşme Sürecinde Ankara ve Cumhuriyet Kentleri*, 31. Sayı.
- Ersoy, S. (2012). *Kent Otellerinde Kullanıcı Gereksimine Bağlı Değişimin Planlamaya Etkileri: İstanbul Örneği*. İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü İç Mekan Tasarımı Bölümü Yüksek Lisans Tezi.
- Gerçek, M. (2010). *İşlevini Yitirmiş Kervansarayların, Günümüz Otel Yapılarına Dönüştürülmesindeki Mekansal Sorunlar*. İstanbul: Haliç Üniversitesi İç Mimarlık Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- Grossman, R. P., & Wisenblit, J. Z. (1999). *What We Know About Consumers Choices*. Journal of Marketing Practice: Applied Marketing Science, 5/3.
- Gülersoy, Ç. (1994). *"Pera Palas", dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi 6 (Cilt b)*. İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı Yayını.
- Gür, Ş. Ö. (1996). *Mekan Örgütlenmesi*. Trabzon: Gür Yayıncılık.
- Hasol, D. (2002). *Ansiklopedik Mimarlık Sözlüğü*. İstanbul: Yem Yayınları .
- Hazneci, T. (1983). *Otellerde Bina İhtiyaç Programı Araştırması*. İstanbul: İTÜ mimarlık Fakültesi.
- hilton.com*. (2017, 03 12). www.hilton.com/en/hotel/content/ISTHITW/media./pdf/ adresinden alındı
- hilton.com.tr*. (2017, 03 06). www.hilton.com.tr. 03 06, 2017 tarihinde www.hilton.com.tr adresinden alındı

- hotelieristanbul.blogstop.com.tr. (2016, 11 22).
hotelieristanbul.blogstop.com.tr/2014/09/summer-palace-buyuk-tarabya-oteli-ve.html adresinden alındı
- <https://tr.wikipedia.org>. (2016, 11 20). https://tr.wikipedia.org/wiki/Çelik_Palas adresinden alındı
- <https://tr.wikipedia.org>. (2016, 11 20).
https://tr.wikipedia.org/wiki/Hilton_Istanbul_Bosphorus adresinden alındı
- İldeniz , F. M. (1991). *Otellerin Genel İç Mekanlarının Tasarlama İlkeleri*. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- İnceoğlu, M., & İnceoğlu, N. (2013). *Otel Tasarımında Yeni Eğilimler*. Arredamento Mimarlık.
- İnceoğlu, N. (2016, 11 19). Turizm ve Mimarlık. *Arredamento Mimarlık 2004/07-08*, s. 67.
- Işın, E. (1985). *19. yy' da Modernleşme ve Gündelik Hayat*. İstanbul: İletişim Yayınevi.
- Kang, M. (2004). *The Analysis of Enviromentally Sustainable Interior Design Practice*. Minnesota: University of Minnesota.
- Kaprol, T. (2002). Cumhuriyet Sonrası 1930 - 1950 Yılları Arasında Bursa'da Mimari Gelişim. *Uludağ Üniversitesi Mühendislik- Mimarlık Fakültesi Dergisi Cilt:7,Sayı:1*.
- Karahasanoğlu, E. B. (2004). *Beş Yıldızlı Şehir Otellerinin İşletme Modelleri ve Mimari Tasarım Kimliği Etkileşimi*. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Karkın, G. A. (2009). *Otel İşletmelerinde Hizmet Atmosferi Oluşturulması: Kavramsal Bir Çalışma*. Sosyal Bilimler Dergisi Cilt:XI, Sayı 2.
- Kaya, Ş. (2008). *Cumhuriyet Döneminde Güzel Sanatlar (Resim- Heykel- Mimari)*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Güzel Sanatlar Bölümü.
- Kozak, N. (2012). *Genel Turizm Bilgisi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Kültür ve Turizm Bakanlığı. (1983). Yeme Hizmeti, Seyahat Endüstrisi. *T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Eğitim Dairesi Başkanlığı Yayınları*.
- Levi, B. (1956). *Saper Vedere L'Architettura*. Milano: Einaudi Pres.
- m.turkinfo.nl. (2010, 09 01). m.turkinfo.nl/pera-palas-kapilarini-dunyaya-aciyor/2775/ adresinden alındı
- Medlik, S. (1997). *Otel İşletmeciliği*. Bursa: Uludağ Üniversitesi Güçlendirme Vakfı Yayın No:14.
- Mekan. (2005, 09-10). *Cumhuriyet'in Simgesi Ankara Palas*.
- Mekan. (2006, 05-06). *Bir 19. Yüzyıl Efsanesi; Pera Palas*, s. 99.
- Mekan Tasarımı*. (2007). Ankara: T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- mfa.gov.tr. (2017, 03 09). www.mfa.gov.tr/ankara-palas-devlet-konukevi.tr.mfa adresinden alındı
- mimarlikmuzesi.org. (2016, 12 3).
www.mimarlikmuzesi.org/Gallery/Photo_6_1_kimlik-arayisi-iulusal-mimarlik-akimi.aspx adresinden alındı
- Murat, G., & Çelik, N. (2007). Analitik Hiyerarşi Süreci Yöntemi İle Otel İşletmelerinde Hizmet Kalitesini Değerlendirme: Bartın Örneği. *ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi*.
- Naqshbandi, M. M., & Munir, R. S. (2011). Atmospheric Elements And Personality: Impact on Hotel Lobby Impressions. *World Applied Sciences Journal 15*.

- Oda, E. (2008). *Geçmişten Günümüze Oteller: Trabzon Kentindeki Otel Lobileri Üzerine Bir Araştırma*. Trabzon: Kradeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü İç Mimarlık Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- Opak, B. V. (2009). *Beş Yıldızlı Kent Otellerinde Lobi Tasarım İlkeleri (İstanbul Örneğinde Bir İnceleme)*. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalı.
- Öymen, G. Ş. (1997). *Mekan Örgütlenmesi*. Trabzon: Gür Yayıncılık.
- Özdemir, İ. M., Kuloğlu, N., & Ural, S. E. (1993). *Gelenekselden Günümüze Konut Giriş Mekanları*. Bursa: Uluslararası V. Yapı ve Yaşam Kongresi, 4-9 Mayıs Kongre Bildiri Kitabı.
- Özer, B. (1974). Estetik'in Anlamı, Kapsamı ve Günümüzdeki Yeri. *Yapı Dergisi Sayı 7*.
- Özkan, A. (2007). *İç Mekan Tasarımı Kuram Ve Yöntemleri Işığında Günümüz İç Mekan Tasarımcıları Ve Tasarım Anlayışlarına Bir Yaklaşım*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi İç Mimarlık Ve Çevre Tasarımı Anasanat Dalı.
- Öztürk, N. (1988). *Vakıflar Dergisi, Sayı 20*, s. 100.
- Pahlman, W. (1961). Design for Dining. s. 40.
- Pehlivanoğlu, B. (2010). *Hıp Otel Olarak Tanımlanan Konaklama Mekanlarının Kavramsal, Estetik ve İşlevsel Analizi*. İstanbul: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sanatta Yeterlik Tezi.
- Pehlivanoğlu, B. (2012). Konaklama Yapılarının Engellilere Yönelik Oda Düzenlemelerinin İrdelenmesi. *resmigazete.gov.tr*. (2016, 11 3). www.resmigazete.gov.tr adresinden alındı
- Rutes, W. A., & Penner, R. H. (2001). *Hotel Planning and Design*. New York: Watson Guptill Publications.
- Sarıoğlu, M. (2001). *Ankara Bir Modernleşme Öyküsü (1919-1945)*. Ankara : T.C. Kültür Bakanlığı.
- Serhadoğlu, R. (1955). *Büyük İstanbul Albümü*. İstanbul: İstanbul Hemşehrileri Cemiyeti.
- Sever, Ö. (2008). *Otellerde Mekansal Analiz*. Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi İç Mimarlık Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- Sofra Grup. (2015). *Pera Palas Hotel Jumeirah*.
- Sözen, M. (1996). *Cumhuriyet Dönemi Türk Mimarisi*. Ankara: İş Bankası Kültür Yayınları.
- Stone, S., & Brooker, G. (2011). *İç Mekan Tasarımı Nedir?* İstanbul: Yem Yayıncılık.
- Sumbas, A. (2013). Türk Modernleşmesi'ni Ankara Palas Üzerinden Okumak: Doğu'dan Batı'ya Açılan Bir Pencere. *H.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*.
- Şavklı, S. (2002). *Turizm Yapılarında Giriş Mekanları*. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi.
- Şener, B. (2001). *Konaklama İşletmelerinde Ön Büro Yönetimi*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- tdkgov.tr*. (2016). 11 2, 2016 tarihinde www.tdk.gov.tr adresinden alındı
- Thapa, D. (2007). *Hotel Lobby Design: Study of Parameters of Attraction*. Texas: Texas Teknik Üniversitesi Çevre Tasarımı Yüksek Lisans tezi.
- Timer, P. K. (2010). Pera Palas'a 20 Milyon Euro'luk Restorasyon. (T. Dünyası, Röportaj Yapan)
- Turhan, F. M. (2011, 08). Tesisat Dergisi. *Honeywell Teknolojisi İle Pera Palas Artık Hem Güzel Hem Akıllı*.

- Turizm Tesislerinin Belgelendirilmesine ve Niteliklerine İlişkin Yönetmelik.* (2005). Madde 19.
- Uraz, T., İnceoğlu, M., & Paker, N. (1995). *Konut Yakın Çevresi Açık Alan Tasarımında Nitelik Boyutunun İrdelenmesi Açık Alan Tasarımında İşlev.* İstanbul: Mimari ve Kentsel Çevrede Kalite Arayışları Sempozyumu İTÜ.
- Ünlü, F. (2003). *Konaklama Yapılarının İç Mekan Biçimlenmesinde Kültürel Açından Tasarım- İletişim Ölçütlerinde Bir Yaklaşım.* Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanatta Yeterlilik Tezi.
- v3.akitera.com. (2016, 11 20). v3.akitera.com/h36932-emek-otellerinin-hazin-oykusu.html adresinden alındı
- web.archive.org. (tarih yok). 03 04, 2017 tarihinde web.archive.org adresinden alındı
- Williamson, T., Radford, A., & Bennets, H. (2003). *Understanding Sustainable Architecture.* London: Spon Press.
- www.ebelediye.info. (2010, 12 28). https://www.ebelediye.info/haberler/istanbul-pera-palace-hotel-verimliliği-için-wilo-yu-tercih-etti adresinden alındı
- www.hurriyet.com.tr. (2016, 11 20). www.hurriyet.com.tr/ankara-stad-oteliraddison-sas-oluyor-233591 adresinden alındı
- www.mimarlikmuzesi.org. (2016, 11 08).
www.mimarlikmuzesi.org/Collection/Detail_eshabi-kehf-han_10021.aspx adresinden alındı
- www.nkfu.com. (2016, 11 22). www.nkfu.com/otelciliğın-tarihcesi/ adresinden alındı
- Yakartepe, E. Ç., & Binan, C. (2011). İstanbul'un Modernleşme Dönemi Otelleri (1840-1914). *Magaron Dergisi* 6(2), s. 79-94.
- Yolcu, E. (2006). *Şehir Otelleri, Çevre, Mekan, Tasarım İlkeleri Üzerine .* İstanbul: Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- Yüksel, Ş. (1984). *Otel Binaları İhtiyaç Programı Araştırması.* İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- Yürek, S. (2007). *20. Yüzyıl Başından Günümüze Adana'da Kent Otellerinin Gelişimi.* Adana: Çukurova Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.

İnternet Kaynakları

- Eko Yapı Dergisi. 23 Kasım 2016. < www.ekoyapidergisi.org/21-nasil-surdurulebilir-otel-olunur.html >
- MFA. 9 Mart 2017. <www.mfa.gov.tr/ankara-palası-devlet-konukevi.tr.mfa >
- Mimarlık Müzesi. 12 Mart 2016. <www.mimarlikmuzesi.org/Gallery/Photo_6_1_kimlik-arayisi-iulusal-mimarlik-akimi.aspx >
- Resmi Gazete. 11 Mart 2017. <www.resmigazete.gov.tr >
- TDK. 2016. <www.tdk.gov.tr >
- Web Archieve. 4 Mart 2017 <web.archive.org >

Hürriyet. 20 Kasım 2016. <www.hurriyet.com.tr/ankara-stad-oteli-raddison-sas-oluyor-233591>

Mimarlık Müzesi. 8 Kasım 2016. <www.mimarlikmuzesi.org/Collection/Detail_eshabi-kehf-han_10021.aspx>

Ebelediye. 28 Aralık 2010. <<https://www.ebelediye.info/haberler/istanbul-pera-palace-hotel-verimliliği-için-wilo-yu-tercih-etti>>

Mimarlar Odası. 15 Agustos 2017.

<[Http://www.mimarlarodasiankara.org/index.php?did=1484](http://www.mimarlarodasiankara.org/index.php?did=1484)>